

Asta Sajaniemi

**NUORISOTALOTOIMINTA OSANA
ELÄMÄNKULKUA**
Nuoruuden kokemusten arviointia aikuisiällä

Opinnäytetyö
Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma YAMK

Huhtikuu 2014

MAMK
University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MAMK University of Applied Sciences</p>	Opinnäytetyön päivämäärä	
Tekijä(t) Asta Sajaniemi	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma YAMK	
Nimeke Nuorisotalotoiminta osana elämäntulkua. Nuoruuden kokemusten arviointia aikuisiällä		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä on selvitetty, mitä nuorena nuorisotalotoimintaan osallistuminen merkitsee tällä hetkellä aikuisille henkilöille ja millaisilla kokemuksilla on merkitystä vielä aikuisenakin. Viitekehyksenä on ollut Elderin (1994) elämäntulkuteoria ja mannheimilainen sukupolvikäsite (Virtanen, 2001). Elämäntulkun periaatteista nuoruuteen liittyvät vahvimmin toimijuuden ja yhteen kietoutumisen periaatteet.</p> <p>Nuorisotalotoiminta perustuu yhdessä tekemiseen. Ryhmässä toimiminen vaatii toisten huomioonottamista. Kaverit ovat tärkeä osa nuoruutta. Nuorisotalolla on tilaa kokoontua suurella joukolla.</p> <p>Aineisto on koottu kahdeksassa haastattelussa yhdeksältä eri henkilöltä, jotka ovat osallistuneet vuosina 1992 – 2009 Kuopion kaupungin Petosen nuorisotalotoimintaan. Haastattelut olivat teemahaastatteluja, joissa oli kerronnallisia piirteitä. Tulokset on saatu sisällönanalyysin avulla. Tutkimus on luonteeltaan fenomenologis-hermeneuttinen.</p> <p>Keskeiset tulokset ovat, että nuorisotalotoiminnan merkitykselliset kokemukset syntyvät yhteisöllisyydestä nuorisotalolla, nuorisotalon tarjoamasta näkymättömästä tukiverkosta, nuoruuteen liittyvistä omista valinnoista ja että toiminta opettaa yhteiskunnan pelisääntöjä sekä sosiaalisuutta.</p> <p>Yhteen kietoutumisen periaatteen mukaan muovaamme toinen toisiamme (Salasuo 2006). Nuorisotalotoiminta on ryhmätoimintaa, jossa yhteisöllisyys rakentuu toiminnan kautta. Haastateltavat kokivat tärkeänä saamansa vastuun toiminnan järjestämisestä. Osallisuus ja yhteisöön kuuluminen ovat yhteisöllisyyden lähtökohta. Nuorisotalo voi olla uuden asuntoalueen nuorille alueeseen kiinnittymisen edistäjä. Petoselle vuonna 2003 valmistuneet uudet isot toimitilat, Petosen vapaa-aikatilat, loivat uusia haasteita yhteisöllisyyden kokemiselle.</p> <p>Nuoruuteen liittyy paljon valintoja. Yhteisenä valintana kaikille haastateltaville on ollut toimintaan osallistuminen. Nuorisotalotoiminta voi olla tukemassa terveitä valintoja esim. päihteisiin liittyen. Kenen kanssa vapaa-aikaa viettää, on myös merkittävä nuoruuteen liittyvä valinta. Kavereiden merkitys tukiverkoston ja vertaistoimijoina on tärkeää. Nuorisotalon huomaamattoman tukiverkon muodostavat merkitykselliset aikuiset, nuorisohjaajat, ja toiset nuoret.</p>		
Asiasanat (avainsanat) elämäntulkua, nuoruus, nuorisotalotoiminta, fenomenologis-hermeneuttinen tutkimus		
Sivumäärä 79	Kieli suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä) 2 liitettä		
Ohjaavan opettajan nimi Pekka Penttinen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Kuopion kaupunki/ kasvun ja oppimisen palvelualue/perusopetus- ja nuorisopalvelut	

DESCRIPTION

 <p>MAMK University of Applied Sciences</p>	Date of the master's thesis	
Author(s) Asta Sajaniemi	Degree programme and option Organisation and youth work	
Name of the master's thesis Youth centre as part of the life course . Evaluating the experiences of youth as an adult		
Abstract <p>This thesis examines the significance participation in youth centre activities in one's youth has for an adult and what type of experiences have retained their significance. The theoretical framework is based on the life course perspective developed by Elder (1994) and Mannheim's theory of generations (Virtanen 2001). With regard to the principles of life course theory, those principles that are linked the strongest with youth are agency and linked lives.</p> <p>Youth centre activities are based on people doing things together. Operating within a group requires the acknowledgement of the other members. Friends are an important part of youth. Youth centres offer a venue where young people can gather in numbers.</p> <p>The research material was compiled from eight interviews with nine interviewees, all of whom had participated in youth centre activities between 1992 and 2009 in the City of Kuopio's Petonen youth centre. The interviews were held as theme interviews, which involved narrative elements. The results have been produced by way of content analysis applying a hermeneutic phenomenological approach.</p> <p>The key findings were that the significant experiences gained in youth centre activities arose from the communality prevailing at the youth centre, the tacit support network that the youth centre offered, the choices one made in one's youth and from youth centre activities teaching the rules by which society operates and sociability.</p> <p>According to the principle of linked lives, we shape one another's lives (Salasuo 2006). Youth centre activities are group activities, in which the community emerges through action. The interviewees felt that it had been important to be given responsibility for organising activities. Participation and inclusion in a community are prerequisites for communality. The youth centre may act as a factor enhancing the attachment of young people to a new residential area. The new spacious facility, the Petonen leisure centre, was completed in 2003, creating new challenges for how communality could be experienced.</p> <p>Youth is about having to make many choices. One choice that all the interviewees had made was to participate in the activities at the youth centre. These activities may support healthy choices, such as abstaining from substance abuse. In addition, a significant choice made at this time is also those with whom young people choose to spend their time. The importance of friends as a support network and peer group is crucial. The tacit support network offered by the youth centre is formed by significant adults, the youth instructors, and the other youngsters.</p>		
Subject headings, (keywords) life course, youth, youth centre activities, phenomenological hermeneutic research		
Pages 79	Language finnish	URN
Remarks, notes on appendices 2 appendices		
Tutor Pekka Penttinen	Master's thesis assigned by City of Kuopio / Day care and education /Basic education and youth services	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	NUORISOTALOTOIMINTA OSANA ELÄMÄNKULKUA	3
2.1	Elämänkulkuteorian näkökulma nuoren elämään.....	3
2.1.1	Nuoruuden elämänvaihe	3
2.1.2	Nuorisotalotoiminta ja haastateltavien nuoruus historiallisen ajan näkökulmasta	5
2.1.3	Elämän ajoituksen periaate	7
2.1.4	Yhteen kietoutumisen periaatteen haaste nuorisotalotoiminnassa.....	9
2.1.5	Omat valinnat nuoruuden toimijuudessa	12
2.2	Petosen nuorisotilan ja vapaa-aikatiilojen eli Pinarin toiminta ja konteksti .	12
2.2.1	Mitä siellä nuorisotalolla sitten tehdään?.....	12
2.2.2	Vanhasta puusepän verstaasta uuteen vapaa-aikatiilaan	16
2.2.3	Ketkä nuorisotalotoiminta tavoittaa?	17
2.2.4	Petosen kasvaminen kaupungin kokoiseksi alueeksi.....	18
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	21
3.1	Tutkimusongelmat	21
3.2	Tutkimusote	22
3.2.1	Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimus ja esiymmärrys	22
3.2.2	Teemahaastattelu.....	24
3.3	Aineiston koonti.....	26
3.3.1	Aineiston koonnin suunnitelma	26
3.3.2	Haastattelujen toteutus	28
3.4	Aineiston analyysi	32
3.5	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi	34
4	TULOKSET	35
4.1	Elämänkulku ja sukupolvikokemus	35
4.2	Pinari – osa nuoruutta	37
4.3	Yhteisöllisyyden kokeminen nuorisotalotoiminnassa	38
4.4	Toimijuus ja omat valinnat nuoruudessa ja nuorisotaloajassa.....	47
4.5	Nuorisotalo tukiverkostona.....	51
4.6	Oppiminen nuorisotalolla	57
4.7	Merkityksellisiä toimintamuotoja.....	61

4.8	Keskeiset tulokset	66
5	POHDINTA	67
5.1	Keskeiset tulokset aiempien tutkimusten valossa.....	67
5.2	Tuloksien jatkokäyttö	70
5.3	1990- ja 2010-luvun Pinarin toiminnan eroavaisuudet.....	71
5.4	Tutkimuksen arviointi.....	73
	LÄHTEET.....	76

LIITTEET

Monisivuinen liite 1: TAULUKKO 1. Haastattelun kysymysrunko

Monisivuinen liite 2: TAULUKKO 2. Yhteisöllisyyden kokeminen nuorisotalotoiminnassa

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkastelee nuorisotalotoiminnan merkitystä pitkällä aikavälillä. Jatkuvien supistuspaineiden ja muutosten yhteiskunnassa nuorisotalotyön merkitystä on vaikea perustella päättäjille. Mediassa esitetään usein mielikuviin ja tunteisiin perustuvia väittämiä nuorisotalotoiminnan tarpeellisuudesta tai tarpeettomuudesta. Näiden oletusten tilalle pyrin löytämään todellisia merkityksiä. Entiset osallistujat ovat parhaita kertomaan omista kokemuksistaan. Opinnäytetyö antaa kunnalliselle nuorisotyölle arvon. Nuorisotalotoiminta on matalan kynnyksen toimintaa, joka monesti nähdään vain hengailuna ja viihtymisenä. Kuitenkin ammattitaitoiset nuorisonohjaajat tekevät kasvatustyötä. Niemisen (2007, 23) mukaan nuorisotyön tehtävät voidaan nähdä sosialisatio-, personalisatio-, kompensatio- sekä resursointi- ja allokontifunktioden kautta. Nuorisotalotoiminta toteuttaa vahvimmin sosialisatio- ja personalisatiofunktioita. Toiminnan tavoitteena on aina ollut kasvattaa nuorista aktiivisia kunnon kansalaisia. Onko tässä onnistuttu? Nyt jo aikuiset, jotka ovat olleet vuosien varrella nuorisotalotoimintaan osallistuneita nuoria, kuvaavat haastatteluissa omien kokemuksiansa kautta nuorisotalon merkitystä heidän kiinnittymisessään yhteiskuntaan ja millaisia eväitä nuorisotalotoiminta on antanut elämää varten.

Aineisto on koottu kahdeksassa haastattelussa yhdeksältä eri henkilöltä, jotka ovat olleet Kuopion Petosen nuorisotalotoiminnan toimijoilta ja toimintaan osallistuneita vuosina 1992 – 2009. Haastattelut ovat teemahaastatteluja, joissa on kerronnallisia piirteitä. Tulokset on saatu sisällönanalyysin avulla. Tämä tutkimus on otteeltaan fenomenologis-hermeneuttinen ja se kohdistuu Petosella nuorisotiloissa käyneiden ja toimintaan osallistuneiden, nyt jo aikuisten henkilöiden, kokemuksiin nuorisotalotoiminnan merkityksestä heidän elämässään.

Vuosina 1992-2003 nuorisotalona toimi Petosen nuorisotila ja elokuusta 2003 lähtien Petosen vapaa-aikatilat. Näistä molemmista toimipisteistä käytän *Pinari* – nimeä. Rajaan työni Kuopion Petosen alueelle, koska olen itse toiminut alueella vuodesta 1992 nuorisonohjaajana ja tänä aikana myös ympäröivässä alueessa ja yhteiskunnassa on tapahtunut paljon muutoksia. Petonen ja Saaristokaupunki yhteensä on kasvanut valmiiksi lähes 25 000 asukkaan lähiöksi. Myöhäismodernin yhteiskunnassa polarisaatio, globalisaatio ja tietotekniikka ovat lisääntyneet hurjaa vauhtia. Petonen on alueena muuttunut paljon, samoin kuin myös koko ympäröivä yhteiskunta.

Itselleni tutkimus on tärkeä, koska olen työskennellyt nuorisotalolla nuorisonohjaajan lähes koko työurani. Työyhteisölleni tutkimustulokset antavat mahdollisuuden pohtia nuorisotalotoimintaa syvällisemmin. Laajemmin tuloksista voidaan löytää perusteluja kunnallisten nuorisopalveluiden tärkeyteen, nuorisotalotoiminnan kehittämiseen ja nuorisonohjaajan työnkuvan kriittiseen tarkasteluun.

Nuorisotalotoimintaa tarkastellaan elämänkulun ja elämänsäkaaren näkökulmista ja sukupolvikokemuksena. Saastamoinen (2007, 247) lainaa Vilkkoa elämänkulun ja elämänsäkaaren määrittelyssä seuraavasti; elämänkululla tarkoitetaan iän, elämän ajan ja tapahtumarakenteiden toisiinsa liittämistä ja tulkittamista sosiaalisten asemien ja -instituutioiden kautta. Elämänsäkalu on yhteiskunnallisesti tuotettu ja tulkittu rakenne tai järjestelmä ihmisen elämälle. Elämänsäkaari ajattelun mukaan elämä rakentuu eri vaiheista. Elämänsävaiheita ovat lapsuus, nuoruus, aikuisuus ja vanhuus. Nuorisotaloaika on osa haastateltavien nuoruutta. Elämänsäkalu painottaa enemmän yhteiskunnallista ja kulttuurista ulottuvuutta kuin elämänsäkaari, joka viittaa biologisiin, fyysisiin ja psyykkisiin muutoksiin ihmisen elämän ajallisella ulottuvuudella.

Nuoruus määritellään monesti suhteessa lapsuuteen tai aikuisuuteen, se on selkeästi siirtymävaihe ja pitää sisällään monia kehitystehtäviä. Tässä tutkimuksessa nuorilla käsitellään noin 12 – 17 -vuotiaita, joilla ei vielä ole ammattikoulutusta ja työpaikkaa, eivätkä he ole vielä yhteiskunnan täysivaltaisia jäseniä. Nuorisotalotoiminnalla tarkoitetaan Kuopion kaupungin nuorisopalveluiden organisoimaa nuorisotyötä ja tarkastelun alla on Petosen alueen toiminta.

Pohdinnassa kuvaan ja arvioin myös nuorisotalotoiminnassa tapahtunutta muutosta 20 vuoden aikana. Nuorisotalotoiminta heijastelee yhteiskunnassa tapahtuvia muutoksia tai ainakin sen pitäisi vastata ajan haasteisiin. Vuonna 2003 valmistui uusi nuorisotalo, Petosen vapaa-aikatilat, toivatko uudet tilat uusia mahdollisuuksia nuorten aktiiviselle kasvulle vai kävikö toisinpäin? Miten nuorisotalotoimintaa voi analysoida ja toiminnan vaikuttavuutta mitata? Miten Petosen alueen kehitys ja yhteiskunnan muutos (polariisaatio, vapaa-ajan lisääntyminen, kodin merkitys yms) näkyvät nuorisotalotoiminnassa?

Nuorisotalotoiminta on matalan kynnyksen toimintaa ja sen tavoitteena on kasvattaa nuorista aktiivisia (kunnon) kansalaisia. Nuorisotalotoiminnan raportoinnissa on perinteisesti tarkasteltu vain kävijämääriä. Tutkimuksestani löytyy perusteluja nuorisotalotyön kannattavuuteen. Näiden haastateltavien kokemusten perusteella voi myös löytää yhteiskunnallisia merkityksiä, joita voidaan käyttää perusteluina nuorisotyön kannattavuudesta, kun kuntien vähiä varoja resursoidaan uudelleen. Tulosten perusteella on mahdollista tehdä aineettoman työn arvo näkyväksi.

Haastateltavat valitsen hyödyntäen facebookia tuomia mahdollisuuksia saada mahdollisimman laaja otanta entisistä nuorisotalotoimintaan osallistuneista nuorista. Myös omat suhteet entisiin nuoriin mahdollistavat haastateltavien keräämisen. Pysin saamaan haastateltaviksi erilaisia henkilöitä niin elämänselältä kuin osallistumisen aktiivisuudeltaan. Toivon haastateltavien edustavan myös erilaisia yhteiskuntaluokkia. Gretschell (2011) luokittelee kirjassaan ”Nuorisotalo mahdollistavana lähiyhteisönä” nuorisotalon kävijät toimijoihin, osallistujiin ja kävijöihin.

2 NUORISOTALOTOIMINTA OSANA ELÄMÄNKULKUA

2.1 Elämäntutkimuksen näkökulma nuoren elämään

2.1.1 Nuoruuden elämäntapa

Elämäntutkimus perustuu kahteen sosiaalitieteiden perinteeseen; tutkimuksen kohteena ovat ihmisten ekologiset ja ikänormien mukaiset kontekstit sekä läpi elämän muuttuvat roolit ja elämäntapahtumat ja näiden väliset yhteydet. Elämäntutkimus kattaa samanaikaisesti kulttuurisen, sosiaalisen ja yksilöllisen variaation. (Lehtomäki, 2005,23) Elderin elämäntutkimuksen teorian mukaan ihmisen elämäntutkimus jäsentyy historiallisen, elämäntutkimuksen, yhteisen kietoutumisen ja toimijuuden periaatteiden kautta. (Salasuo 2007, 32, Elderin mukaan 1994;1997) Tässä opinnäytetyössä elämäntutkimus antaa nuorisotalotoiminnalle laajemman teoreettisen tutkimusperustan ja kiinnittää toiminnan yhteiskunnan ilmiöihin. Tuloksissa painottuu ennen kaikkea toimijuuden ja yhteisen kietoutumisen periaatteet, koska nuorisotalon toiminta on ryhmätoimintaa, jossa yksilöiden omat valinnat tulee huomioida.

Ihmisen elämäntutkimus rakentuu eri vaiheista ja ne liittyvät Elderin elämäntutkimusteoriassa elämän ajoituksen periaatteeseen. Elämäntutkimusvaiheita ovat lapsuus, nuoruus, aikuisuus

ja vanhuus. Elämänvaiheita voidaan tarkastella biologisesta, psyykkisestä, sosio-kulttuurisesta tai yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Nuorisotaloympäristössä nuoruus ja nuoret ovat arkea. Nuorisotalotoiminta perustuu nuoruuteen ja sen tuomiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Ohjaajalle nuoret ovat työn kohde ja he ovat niin ainutkertaisia kuin heidän yksilöinä kuuluukin olla ja kuitenkin heissä kaikissa on se sama nuoruus läsnä; kapina kaikkea kohtaan, epävarmuus itsestä, samalla kuitenkin tulevaisuuden usko ja mahdollisuus ihan mihin vaan.

Nuoruus määritellään monesti suhteessa lapsuuteen tai aikuisuuteen, se on selkeästi siirtymävaihe ja pitää sisällään monia kehitystehtäviä. Yksi tunnetuimmista nuoruuden kehitystehtävien teoreetikoista on Havighurst. Hänen määrittelemät kehitystehtävät perustuvat biologiseen kypsymiseen, yhteiskunnan toimintakulttuuriin tai yksilön omaan pyrkimykseen. Kehitystehtävien kautta on mahdollista siirtyä seuraavaan elämänvaiheeseen. Kehitystehtävänäkökulma perustuu siihen, että samassa kulttuurissa elävillä ihmisillä on yhteinen näkemys elämäkulusta kyseissä kulttuurissa. (Nurmi & Salmela-Aro, 2001, 89) Nivala ja Saastamoinen taas löytävät nuoruuden määrittelylle 10 erilaista lähtökohtaa ja kaikissa niissä nuoruus näyttäytyy hiukan erilaisena. Heidän mukaansa ikäkauden määrittely voi perustua mm. kronologiseen, biologiseen, kehityspsykologiseen, institutionaaliseen, juridiseen, yhteiskunnallis-funktionaaliseen, sosiaaliseen, toiminnalliseen, kulttuuriseen tai kokemukselliseen lähtökohtaan. (Nivala & Saastamoinen, 2007, 10-13).

Nuoruuteen kuuluu yhdessä tekeminen ja omassa vertaisryhmässä toimiminen. Tällaisia toiminnan paikkoja voivat olla nuorisotalot. Nuorisotalolla nuoruuteen liittyvät Nivalan ja Saastamoisen nuoruuden määritelmien lähtökohdista ennen kaikkea sosiaalisen kanssakäymisen ja toiminnan luonteen perusteet; nuoruus on kaveriporukoiden ja tiiviiden ystävyysuhteiden aikaa, mutta ei vielä vakinaisen parisuhteen aikaa. Se on hengailua ja fiilistelyä, yhdessä viihtymistä. Yhdessä tehdään kiinnostavia asioita, testataan rajoja, ei sitouduta pitkäksi aikaa eikä tehdä pitkäjänteistä työtä. Myös kulttuuriset tunnusmerkit näkyvät mm. pukeutumisessa ja puhetavoissa.

Nuoret viettävät paljon aikaa ikätovereidensa kanssa niin koulussa kuin vapaa-ajallakin. Korkiamäki toteaa lektiössä ”Kaveria ei jätetä! Sosiaalinen pääoma nuorten vertaissuh-

teissa” toisilta nuorilta saamastaan sosiaalisesta tuesta olevan nuorille käytännön hyötyä. Tyttöjen sosiaalinen tuki on enemmän emotionaalista esim. kuuntelemista ja lohduttamista kun taas poikien tuki on enemmän kaveruutta ja yhteistä tekemistä, molemmat auttavat myös konkreettisissa asioissa kuten läksysissä ja rahan lainaamisessa. Korkiamäen tutkimuksen mukaan tuen merkitys on ennen kaikkea emotionaalinen, se vahvistaa ryhmään kuulumista ja ryhmään kuulumisen kokemus vahvistaa taas sosiaalisen tuen vastavuorisuutta. Näistä muodostuu positiivinen kehä, jossa tuki vahvistaa osallisuutta ja osallisuus tuottaa tukea. Kaveripiiri myös kontrolloi toisiaan. Tämän kontrollin voi kokea vahvistavana eli esim. ryhmään kuulumisen merkinä voi olla pukeutumiskoodi tai kokemus, että kaverit pitävät huolta. Yhtäläillä tämä kontrolli voi olla poissulkevaa tai rajoittavaa, mikäli kaveruus ei ole tarpeeksi läheistä. (Korkiamäki 2013,42)

Sinkkonen (2007, 6) lainaa tutkimuksessaan ”Kadonneet pojat” Caspia, kun hän toteaa 15 - 20 ikävuoden välillä olevan kehitysvaiheen olevan kriittinen ihmisen elämäkuluksissa. Tuona aikana luodaan elämän tilaisuuksia ja mahdollisuuksia. Tähän elämän vaiheeseen liittyvät myös koulun lopettaminen ja sen jälkeen työllistyminen tai työttömyys, muutokset asuinpaikassa ja parisuhteen muodostuminen.

Tässä tutkimuksessa nuorilla käsitetään 12 – 17 vuotiaita, joilla ei vielä ole ammattikoulutusta ja työpaikkaa, eivätkä he ole vielä yhteiskunnan täysivaltaisia jäseniä. Joissain tapauksissa myös yli 18-vuotiaat ovat vielä nuorisoa, koska monella heistä on vielä opiskelut kesken ja elämä hakee vielä omaa uomaansa. Myöhäismodernin ajan ilmiö on, että nuoruus on pidentynyt molemmista suunnista. Murrosikä, joka aloittaa nuoruuden fyysisesti ja psyykkisesti, alkaa nuorempana kuin vielä muutama sukupolvi sitten ja yhteiskunnan täysivaltainen jäsenyys alkaa myöhemmin nimenomaan koulutusuran pidentyessä ja työn löytymisen vaikeuksien vuoksi.

2.1.2 Nuorisotalotoiminta ja haastateltavien nuoruus historiallisen ajan näkökulmasta

Historiallisen ajan periaatteen mukaan ajallisesti samaan aikaan sijoittuva nuoruus näyttää samanlaiselta. Ympäristössä tapahtuvat muutokset muovaavat lapsia ja nuoria. Euroopan Unioiniin liittyminen, sosiaalinen media, kouluammuskelu ovat muokanneet nuorista erilaisia ja heidän kokemusmaailmansa on erilainen kuin niiden nuorten, jotka eivät ole näitä kokemuksia kokeneet. (Salovaara-Pitkänen, 2013)

Tutkimukseen osallistuneet haastateltavat ovat eläneet nuoruutensa myöhäismodernissa yhteiskunnassa. Myöhäismodernilla tarkoitetaan modernin ajan eli teollistumisen aikakauden jälkeistä aikaa, jota leimaa yksilöllisyyden korostaminen ja tietoyhteiskunnan kehittyminen. Rinnakkain myöhäismodernin käsitteen kanssa voidaan käyttää postmoderni-käsitettä, joka antaa ymmärtää, että moderni aikakausi on jo kokonaan loppunut ja elämme sen jälkeistä aikaa. Yhteiskunnassa on kuitenkin menossa monia eritasoisia vaiheita modernisaatiosta. Saastamoinen (2007, 234) käyttääkin Beckin termiä toinen moderni kuvatessaan tämän hetken yhteiskuntaa. Tässä tulkinnassa otetaan aktiivinen ote yhteiskunnan muutoksiin alistuvan sijaan eli muutosta tietoisesti tulkitaan ja reflektoidaan. Beckin (Salasuo2006, 34, Beck, 2000 mukaan) mukaan myöhäismodernia yhteiskuntaa luonnehtivat ekologiset kriisit, palkkatyön väheneminen, yksilöllistyminen, globalisaatio ja sukupuolten vallankumous.

Viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana nuorisoon on vahvimmin vaikuttanut tietotekniikan, internetin ja muun digitaalisen tekniikan kehitys, sen vuoksi Don Tapscott kutsuu tänä aikana kasvaneita ja vuosina 1977 - 97 syntyneitä ihmisiä nettisukupolveksi. (2010, 30-31). Näille nuorille tietokoneet laajakaistoineen ja matkapuhelimet nettiyhteyksineen ovat arkipäivää. Tietotekniikka on tehnyt maailmasta nopeatempoista. Nuorten on vaikea keskittyä yhteen asiaan kerrallaan, koska media välittää tietoisuutta siitä, että samaan aikaan saattaa menettää jonkin toisen elämyksen. Toisaalta taas tietotekniikka tarjoaa paljon mahdollisuuksia ja nuoret osaavat käyttää niitä. Nuorisotyön haasteena onkin tässä kohdin ajassa pysyminen ja nuorempien sukupolvelta oppiminen. Nettimaailman nopeus näkyy nuorten sitoutumattomuutena ja hetkessä elämisessä. Tämä näkyy nuorisotaloilla esim. kerhotoimintojen muuttumisessa ryhmä- ja kurssitoiminnoiksi, joihin ei tarvitse sitoutua niin pitkäksi aikaa.

Toinen merkittävä asia nuorten maailmassa on globalisaatio. Sosiaalisesti ja kulttuurisesti globalisaatio merkitsee maantieteellisten rajoitusten väistymistä: tiedonvälitys kehittyy, välimatkat tuntuvat lyhenevän, kulttuurit sekoittuvat ja sulautuvat toisiinsa. (ihmisoikeudet.net) Nuorten maailmaan globalisaatio on vaikuttanut siten, että maailma on laajentunut. Nuori voi olla mm. osa maailmanlaajuista peliyhteisöä tai kansalaisaktivismiryhmää. Internet tarjoaa jatkuvan yhteyden vaikka toisella puolella maapalloa olevan henkilön kanssa. Nuorten maailma ei ole enää tässä ja nyt, vaan se on kaikkialla ja kaiken aikaa. Jatkuva tarve olla netin kautta yhteydessä kavereihin on tehnyt sen, että

elämykset ja kokemukset muuttuvat todeksi vasta, kun ne jaetaan muiden kanssa sosi-
aalisen median välityksellä. Globaalilla maailmalla voidaan tarkoittaa myös erikulttuu-
reiden tuleamista lähelle itseään eli esim. alueella asuvia maahanmuuttajia ja monikult-
tuurisia nuoria (Nivala & Saastamoinen, 2007, 18). Oman työni kautta tapasin ensim-
mäiset maahanmuuttajanuoret Petosella 90-luvun puolivälissä ja siitä asti he ovat olleet
paikallisten nuorten kavereita ja nuorisotalotoiminnassa mukana. Samoin tietokone ai-
kaan pääsimme siirtymään 90-luvun puolivälissä, kun Pinarille ensimmäinen tietokone
työntekijöille tuli vuonna 1994 ja nuorten käyttöön tietokone netti-liittymiseen vasta
1997. Varsinaisesti tietokoneet ovat olleet nuorisotalon arkea vasta uuden Pinarin ai-
kaan eli vasta vuoden 2003 jälkeen ja silloinkin ne hankittiin aluksi tiedotus – ja neu-
vontakäyttöön.

2.1.3 Elämän ajoituksen periaate

Elämän ajoituksen periaatteen mukaan ei ole yhdentekevää milloin asiat tapahtuvat.
Monille elämänvaiheille on asetettu virallisia tai kirjoittamattomia ikänormeja, joita eri-
toten nuoruuteen liittyvinä on paljon. Koulun aloittaminen on virallinen ikänormi ja kun
taas kotoa poismuuttaminen kirjoittamaton ikänormi. Salasuon (Salasuo 2006, 32) tut-
kimuksessa teiniraskaus-esimerkki kuvaa hyvin väärään aikaan tapahtuneesta ajoituk-
sesta seuranneita ongelmia. Elämän ajoitusta voi tarkastella myös sukupolvi teorian
läpi.

Sukupolviteoria

Klassinen Mannheimin sukupolviteoria irrottaa sukupolvi käsitteen sukukontekstista ja
käyttää sitä kuvaamaan yhteiskunnallisia sukupolvia. Hänen sukupolvet eivät sijoitu su-
vun vanhemmat - lapset- jatkumoon, vaan yhteiskunnan murroskokemusten historiaan.
(Virtanen, 2001, 351) Sukupolvien väli voi olla 1, 5 tai jopa 30 vuotta, riippuen siitä,
missä rytmisissä yhteiskunnallisia avainkokemuksia syntyy. (Virtanen, 2001, 351) Mann-
heimin sukupolvessa on kolme tasoa; saman ikäisten ikäpolvi, kokemuksellinen suku-
polvi ja mobilisoitunut sukupolvi. Saman ikäisyys ei luo erityistä sidettä ikäpolven kes-
kuuteen, vaan tarvitaan yhdessä koettu ja eletty avainkokemus, joka luo saman ikäisten
yhteenkuuluvuuden tunteen ja tekee siitä kokemuksellisen sukupolven. (Virtanen,
2001,22). Hoikkala (2008, 73) tiivistää Mannheimin määritelmän sukupolvesta seuraavasti:
” Sukupolvi muodostuu niistä ihmisistä, jotka ovat eläneet nuoruutensa samaan

historialliseen aikaan ja samoissa sosiaalisissa oloissa niin, että jakavat tai ainakin tunnistavat tietyt vain tälle joukolle erityiset kokemukset.”

Semi Purhonen (2007,16) määrittelee sukupolven seuraavasti:

”Toisen sukupolven käsitteen sosiologisen käyttötavan lähtökohta on yksittäistä perhettä tai sukua kollektiivisempi. Sukupolvi koostuu tällöin kaikista jollain tavoin rajatun ajankohdan sisällä syntyneistä ihmisistä. Usein, muttei aina, merkitystä täydennetään ajatuksella, että ihmiset eivät ole vain saman ikäisiä, vaan heitä myös yhdistää jokin yhteinen kokemus – yleensä tämän ajatellaan olevan erityisesti nuoruuden kokemus –, joka erottaa heitä muun ikäisistä ihmisistä, ja että sen vuoksi on perusteltua kutsua heitä sukupolveksi. Ilman jälkimmäistä, yhdistävään kokemukseen viittaavaa luonnehdintaa sukupolvi on synonyymi termeille ikäluokka, ikäryhmä tai kohortti. Monissa tutkimuksissa termiä sukupolvi käytetään vielä sitäkin arkipuheen, puhuttaessa esimerkiksi ”nuoresta sukupolvesta”, vaikka tarkoitetaan itse asiassa nuoruutta elämänvaiheena ja viitataan siihen banaaliin tosiasiaan, että maailmassa on eri-ikäisiä (so. myös heitä vanhempia ihmisiä)”

Myös Mikko Salasuo lähtee tutkimuksessaan ”Atomisoitunut sukupolvi” liikkeelle Mannheimin klassisesta sukupolviteoriasta. Salasuon mukaan nuorten kokemukset mobilisoituvat, muodostuvat sosiaaliseksi toiminnaksi ja liikkeiksi, kunkin sukupolvien jakamien historiallisten ja kulttuurillisten elinolojen pohjalta. Liikkeissä organisoidutaan ajamaan ja edistämään hyväksi koettua elämäntapaa ja tavoitteita. Mannheimilaiset kokemukselliset sukupolvet muovaavat yhteisen kokemusmaailmasta nousuvia makuja, mieltymyksiä ja käyttäytymistä, vaikuttaen toimintamalleihin ja erilaisiin symboleihin liitettäviin merkityksiin. Aktivoituminen tiettyyn nuorisokulttuurilliseen fraktioon, ryhmään, tapahtuu alhaalta ylöspäin. Aluksi syntyy ydinryhmä, joka kehittää toimintaa ja ulkoisia merkkejä. Tästä ryhmästä liikkeelle lähtenyt toiminta muodostaa kulttuurin ytimen, josta voi kehittyä toiminnallisen mobilisaation lähde.(Salasuo 2006, 19)

Nuorisotalolle voi muodostua ydinryhmä, joka ylläpitää tilan traditioita ja siirtää toimintakulttuuria eteenpäin seuraavalle sukupolvelle. Traditioiden siirtämiseen Matti Virtanen (200, 354) tarjoaa mallia, joka täydentää myös mannheimilaista sukupolviteoriaa. Hän puhuu mestarit-, kisällit- ja oppipojat – ketjusta. Kaikilla traditioilla on hierarkkinen rakenne kuten suvussa vanhemmat - lapset ja lapsenlapset. Nuorisotalotoiminnassa tätä samaa traditioiden siirtymistä voisi ajatella seuraavasti: Nuorisohjaaja

edustaa mestaria, vertaisohjaajat (isommat nuoret) kisällejä ja oppipoikia ovat nuorisotalotoimintaa opettelevat nuoret. Täten myös nuorisotalon traditioiden siirrolle saadaan hierarkkinen rakenne.

Nuorisotalotoiminnassa, niin Pinarilla kuin muuallakin, on vanhemmille nuorille annettu vastuuta järjestää nuoremmille toimintaa. Pinarilla tämä toiminta on organisoitu vertaisohjaajatoiminnaksi, johon on myös suunniteltu koulutuksia. Isommat nuoret toimivat kerhoissa, tapahtumissa ja leireillä (apu)ohjaajina oppien vastuunkantoa ja nuorempien kanssa toimimista samalla saaden itselle mielekästä tekemistä.

2.1.4 Yhteen kietoutumisen periaatteen haaste nuorisotalotoiminnassa

Yhteen kietoutumisen periaatteen mukaan muovaamme toinen toisiamme. Ihmisille on tyypillistä sosiaalisten kudosten olemassa olo, johon kuuluvat yleensä sukulaiset ja ystävät. Erilaiset kokemukset koetaan yhteydessä tähän verkostoon (Salasuo, 2006, 32). Nuorille ystävät ovat tärkeä osa elämää, joskus jopa tärkein.

Myöhäismoderni yhteiskunta haastaa Elderin elämänkulkuteorian yhteyden periaatteen yksilöitymisen korostumisen vuoksi. Aittola listaa tämän päivän nuorisokasvatuksen haasteiksi seuraavaa:

1. yksilöllistyminen
2. konsumeristinen sosialisatio
3. tietotekniikka ja populaarikulttuuri
4. yksilön pyrkimys välittömään tarpeentyydytykseen ja mielihyvään.

Nuorten maailma rakentuu mielihyvän, itsekeskeisyyden, nopeiden ja vaihtuvien tilanteiden ympärille, kun taas perinteinen koulutus ja työelämä vaativat vastuunottoa, vuorovaikutustaitoja, yhteistyötaitoja ja oma-aloitteisuutta. Nuorten on vaikea rakentaa omaa identiteettiään näiden erilaisten ympäristöjen vaatimusten välille. (Aittola, 2007, 340-344)

Yksilöllistyminen näkyy nuorten kyvyttömyydessä ottaa toiset huomioon. Osa nuorista ajattelee ”mulle heti, kaikki nyt”. Nyky-yhteiskunnassa lähiyhteisö ei enää tarjoa turvallista kasvu ympäristöä, vaan nuori joutuu itse rakentamaan maailmankuvaansa ja identiteettiä kysyen, kuka minä olen ja mihin ole menossa. Kulutuskeskeiseen sosiologiaan liittyy se, että identiteettiä rakennetaan kulutuksen kautta. Nuoret haluavat

näyttää kuuluvansa ryhmään määrättyjen vaatteiden ja hyödykkeiden kautta. Lisäksi koulutusajat ovat pidentyneet, joten nuoret ovat kauemmin taloudellisesti riippuvaisia vanhemmistaan. Tämän vuoksi nuoret viihtyvät entistä pidempään vertaisryhmissään, eivätkä perusta omia perheitään, eivätkä joudu ottamaan vastuuta oman elämän rakentamisesta ja elämään aikuisten maailmassa. Nuorten ryhmissä oman elämän rakentaminen jää helposti viihtymisen ja kuluttamisen jalkoihin.

Nuoret muodostavat mieluiten ryhmiä saman mielisten kanssa ja tässä on vaarana, että maailmankuva kaventuu ja yksipuolistuu. Erilaisuutta ei suvaita ja itsekeskeisyys kasvaa. Nuorisotalolle saattaa muodostua hyvin kiinteä ryhmä, joka sulkee pois osan nuorista.

Aittola (2007, 339) toteaa kasvatuksen ja koulutuksen tehtävän olevan rakentaa sellaisia pedagogisia käytäntöjä, jotka edistävät ihmisten keskinäistä yhteistoimintaa ja erilaisten ihmisryhmien kohtaamista. Nuorisotalolla tehtävä nuorisokasvatus voi vastata yksilöllistymisen haasteeseen tukemalla nuorten ryhmien toimintaa ja kannustamalla heitä toimimaan toiset huomioon ottaen. Yhteisöllisyyden rakentamisen ehtona ei voi olla samanlaisuus, vaan yksilöistä lähtevä erilaisuuden hyväksyminen ja yhteisten toimintatapojen luominen. Nuorisotalolla voidaan nuorta kiinnostavan asian ympärille koota hänen kaveriporukastaan ryhmä, joka lähtee yhdessä toimimaan ja samalla oppimaan uusia asioita niin ryhmässä toimimisesta kuin ryhmää koossa pitävästä teemasta. Ohjattuina näistä vertaisryhmistä ei tule liian kiinteitä ja perusryhmään voidaan ottaa uusia jäseniä. Ohjaajien tuleekin tasoittaa tietä, niin että kaikille olisi mahdollisuus turvalliseen ja luontevaan osallistumiseen nuorisotalon toiminnoissa. Luontaisissa vertaisryhmissä on turvallista toimia, joten oppiminen ja kasvaminen ovat myös näissä ryhmissä tuloksellisempaa kuin esim. koululuokassa, joka ei ole nuoren luontainen vertaisryhmä.

Helena Helve pohtii artikkelissaan ”Arvojen muutos nuorisokasvatuksen haasteena” arvojen muuttumista myöhäismodernissa yhteiskunnassa. Suuret koko maailmaa muuttaneet asia, kuten Neuvostoliiton hajoaminen, Baltian maiden itsenäistyminen, New Yorkin ja Washingtonin terrori-iskut ja tsunami Intian valtameressä, ovat vaikuttaneet myös arvojen muuttumiseen. Aikaisemmin arvot pysyivät samoina sukupolvilta toiselle ja siirtyen sosialisatiossa eteenpäin. Myöskään uskonnot eivät enää selitä maailmankuvaa vaan tilalle on tullut humanistinen maailmankuva ja arvomaailma. Yhteenkuuluvuus löytyy esim. Suomen jääkiekon maailmanmestaruuden juhlinnasta, kun yhdistävä

kokemus on ennen voinut olla esim. kyläyhteisön yhteinen joulukirkko. Arvot ovat hyvin henkilökohtaisia eikä kenelläkään ole siis oikeutta pitää omia arvojaan parempina kuin muiden arvoja. (Helve, 2007, 276 - 282)

Sosialisaatio ja kulttuuriin kasvaminen ovat prosesseja, joiden kautta opitaan tiettyjä arvoja kuten, mikä on oikein ja mikä väärin. Tähän prosessiin osallistuu koko nuoren ympäristö, niin koulu, koti kuin vertaisryhmät vapaa-ajalla. Lisäksi nuoret hankkivat tietoa internetistä ja tv:stä oman maailmankuvan pohjaksi. Nämä uudet sosiaalistajat saattavat tarjota erilaista tai jopa päinvastaisia tietoja ja arvoja kuin nuoren perinteinen lähiympäristö. Nuori joutuu pohtimaan omien arvojensa lähtökohtia. Esimerkiksi tosi-tv tarjoama käsitys rehtyydestä ja oikeudenmukaisuudesta on hyvin erilainen kuin vanhempien antama kasvatus, jossa korostuu, että on otettava kaikki huomioon tasapuolisesti. Tosi-tv ohjelmissa ajatellaan vain voittoa, joten toisten kustannuksella on oikein saavuttaa itselle etuja. Kotona on taas otettava huomioon esim. nuoremmat sisarukset eikä toinen voi saada toista huiputtamalla itselle jotain, mikä kuuluisi kaikille. Nuoren maailmankuva voi helposti vääristyä ympäristössä, jossa on jatkuvasti tarjolla erilaisia arvoja. Nyssölä (2005, 54) näkee television myös positiivisena arvojen opettajana. Television saippuasarjojen arvot, normit ja ideologiset lähtökohdat nojaavat perheeseen, yhteisöön ja paikalliseen identiteettiin. Yhdessä katsotut ohjelmat toimivat keskustelujen pohjana arjessa ja niiden avulla voi peilata omaa elämää suhteessa perheeseen ja yhteisöön.

Nuorisotalotoiminta antaa nuorille ja nuorisotyötä tekeville aikuisille mahdollisuuden keskustella arvoista puolueettomalla maaperällä. Vaikka suomalaisen yhteiskunnan ja nuorisotyön arvot pohjaavat kristillisiin arvoihin, ei nuorisotalotyö ole aatteellista. Nuori saa ilmaista mielipiteensä ja hänet tulee hyväksyä, vaikka hänellä olisi erilaiset arvot. Yhtä lailla kasvattajat edustavat edellistä sukupolvea ja oman sukupolvensa arvoja, mutta nuorten kanssa keskustellessa voi samalla pohtia omia arvojaan ja sitä mistä ne tulevat. Nuoret elävät tiedon ja tapojen yltäkylläisyydessä ja on vaikea valita kaikesta tarjolla olevasta oikeat vaihtoehdot. Kasvattajien tehtävä on saada nuoret arvostamaan oikeudenmukaisuutta, rehellisyyttä, tasa-arvoa, ahkeruutta ja toisten oikeuksien kunnioittamista. Helve (2007, 297) toteaa, että nuorten arvojen ja maailmakuvien jäsentymättömyys voi antaa mahdollisuuksia rakentaa maailmaa aidon yksilöllisesti ja moniarvoisesti lisäten suvaitsevaisuutta ja elämänlaadun arvostamista.

2.1.5 Omat valinnat nuoruuden toimijuudessa

Toimijuuden periaatteen mukaan elämäkulussa subjektisuus korostuu ja jokainen tekee itse valintansa. Elämäkulku koostuu erilaisista valinnoista, joita tehdään vallitsevissa kulttuureissa ja sosiaalisissa suhteissa. Nuoret eivät aina pysty valitsemaan oikeaa vaihtoehtoa tarjolla olevasta mahdollisuuksista tai ainakaan ei voi sanoa, mikä kaikista tarjolla olevista vaihtoehdoista olisi itselle kaikkein paras. Joskus joutuu ottamaan askelen taaksepäin ja on valittava toinen vaihtoehto. Valintamahdollisuuksien runsaus näkyy mm. koulutus- ja vapaa-ajantarjonnassa. Nuoret elävät kiihtyvässä kokemustulvassa ja runsaassa valintojen maailmassa. (Salasuo 2006, 33)

Tässä tutkimuksessa kaikilla tutkimukseen osallistujilla on yksi yhteinen valinta; he ovat olleet osallisena Petosen vapaa-aikatiilojen tai Petosen nuorisotilan eli Pinarin avoimeen nuorisotoimintaan osa kävijöinä ja osa aktiivisena toimijana. He ovat itse valinneet sen, kuinka paljon palvelua haluavat käyttää. Heidän sosiaalinen verkostonsa on ollut nuorisotalolla toimivien nuorten ryhmä nuorisonohjaajan toimiessa mahdollistajana. Nuorisotalotoiminta on ryhmätoimintaa ja kokemukset syntyvät yhdessä tekemisen ja ryhmään kuulumisen kautta, vaikkakin ovat yksilön kokemuksia. Tutkimus sijoittuu haastateltavien nuoruuteen, pääsääntöisesti 12 - 17 ikävuoteen ja vuosille 1992 - 2009.

2.2 Petosen nuorisotilan ja vapaa-aikatiilojen eli Pinarin toiminta ja konteksti

2.2.1 Mitä siellä nuorisotalolla sitten tehdään?

Tässä opinnäytteessä on tutkimuksen kohteena, mitä Petosen nuorisotilan ja Petosen vapaa-aikatiilojen eli Pinarin toimintaan osallistuminen merkitsee nyt jo aikuisiksi kasvaneille entisille nuorille. Opinnäytetyö sijoittuu vuosille 1992 - 2009 Kuopion Petosen asuntoalueelle.

Nuorisotaloa voi kuvata sanalla nuorten olohuone. Sinne tullaan oleilemaan ja toimimaan yhdessä toisten nuorten kanssa. Nuorisonohjaajat järjestävät yhdessä nuorten kanssa ryhmä- ja kerhotoimintaa, discoja, retkiä, leirejä ja erilaisia tapahtumia. Arkena viihdytään kavereiden kanssa ja vietetään turvallista vapaa-aikaa, viikonlopuilla on erityistoimintoja kuten yön yli tapahtumia, discoja ja teemailtoja. Merja Kylmäkoski (2007, 372) artikkelissaan ”Eteinen, vessa, keittokomero ja huone – niistä on nuorisotila

tehty” toteaa nuorisotilan olevan oma pienoismaailmassa, jossa toimitaan ja ollaan ryhmässä. Ryhmässä toimiminen ja eläminen edellyttävät vuorovaikutustaitoja ja kykyä asettua ryhmän muiden jäsenten asemaan.

Nuorisonohjaajat työskentelevät nuorisotaloilla ja vastaavat talon toiminnasta. Pinarilla on aina ollut 2 - 4 ammattikoulutettua nuorisonohjaajaa ja heidän lisäksi harjoittelijoita ja muuta apuhenkilökuntaa. Nuorisonohjaajat tekevät nuorisokasvatustyötä. Nuorisokasvatuksella ymmärretään kaikkea nuorten kanssa tehtävää kasvatuksellista työtä niin kouluissa, vapaa-ajalla kuin kotonakin. (Nivala & Saastamoinen, 2007, 8)

Nuorisotaloa voidaan tarkastella oppimisympäristönä, vaikka sillä ei ole virallisia opetussuunnitelmaa kuten koululla. Niemisen (Nieminen, 2007, 48 - 50) mukaan oppiminen vapaa-ajan ympäristössä on nonformaaliassa kasvatuksessa tapahtuvaa oppimista, informaalia- ja/tai satunnaisoppimista. Nieminen määrittelee nonformaalin kasvatuksen tavoitetietoiseksi kasvatukseksi formaalin kasvatuksen ulkopuolella. Tällaisia ovat erilaiset kerhotoiminnat ja muut tavoitteellisesti ohjatut toiminnat. Informaalisessa oppimisessä näkökulma on yksilön tai ryhmän omassa oppimisprosessissa ja sitä tapahtuu kasvatusinstituutioiden ulkopuolella. Satunnaisoppimisella tarkoitetaan sellaista oppimista, jota tapahtuu huomaamatta lähes kaiken toiminnan sivutuotteena. Yhdellä termillä kuvattuna nuorisotalotoiminnassa tapahtuvaa oppimista voisi nimittää termillä arkioppiminen. Hankalaksi oppimisen määrittelyn nuorisotalotoiminnassa tekee tavoitteiden puuttumisen tai tarkemmin niiden ylös kirjaamattomuus. Oman havaintoni mukaan Pinarin toimintasuunnitelmat, kuten muidenkin nuorisotalojen, ovat pääsääntöisesti toimintapainotteisia eikä niissä kerrota, mitä on tarkoitus oppia tai toiminnan tavoitetta yksilön kannalta

Näkyvin ja pysyvin nuorisotalotoiminnan muoto on avoimet nuorten toiminta-ajat ja erilaiset pienryhmätoiminnat kuten omat ryhmät, kerhot ja kurssit. En kuitenkaan tarkastele tässä opinnäytetyössä vain näitä toimintamuotoa, vaan kaikkea sitä toimintaa mikä organisoituu nuorisotalon ja nuorisonohjaajien kautta - Petosen Pinarin toiminta on muutakin kuin tilan sisällä tapahtuvaa toimintaa. Myös yhdessä toteutetut retket ja leirit ovat osa viikoittaista toimintaa; niitä suunnitellaan yhdessä nuorten kanssa ja niihin hankitaan rahoitusta esim. discoja järjestämällä. Alueella järjestetyt tapahtumat tai esim. asukasyhdistyksen tapahtumissa mukana oleminen on nuorisotalotoimintaa, nii-

hin sitoutetaan nuoria mukaan ideoimaa ja toteuttamaan tapahtumaa. Tässä tutkimuksessa keskityn tarkastelemaan Kuopion nuorisopalveluiden tuottamaan toimintaan Petosen nuorisotalolla, joten järjestöjen toteuttama Petosen nuoristalossa tapahtuva toiminta ei ole tässä tutkimuksessa mukana.

Kiilakosken (2011, 159) mukaan voidaan puhua talo- tai tilatyöstä kun tarkoitetaan nuorisotalon sisällä tapahtuvaa toimintaa ja alueellisesta nuorisotyöstä kun talon merkitys ulottuu seinien ulkopuolelle. Tässä työssä nuorisotalotoiminnalla tarkoitan Kiilakosken määrittelemää alueellista nuorisotyötä. Petosen alueella nuorisotyön lähtökohta on aina ollut alueella asuvat nuoret ja toimintaa on tuotu myös ulos talosta.

Kuopion nuorisopalvelut esittelevät toimintansa nettisivuilla seuraavasti:

”Kuopion kaupungin nuorisopalveluiden tarkoituksena on edistää kuopiolaisten nuorten hyvinvointia ja antaa heille mahdollisuuksia ja tukea oman elämänhallinnan löytämiseen, säilyttämiseen ja palauttamiseen. Nuorisopalvelut käyttävät tähän tarkoitukseen monia työmuotoja: nuorisotalotyö, aluetyö, erityisnuorisotyö, kulttuurinen nuorisotyö, nuorisotiedotus ja -neuvonta ja erilaiset projektit.”
(www.poli.fi/pk/kuopio/nuorisopalvelut)

Nettisivut kertovat myös, että nuorisotalolla voi viettää virikkeellistä vapaa-aikaa sekä tavata tuttuja ja tuntemattomia iltaisin ja viikonloppuisin. Nuorisotalot järjestävät erilaisia kerhoja, leirejä ja retkiä ja tarjoavat tiloja eri toimijoiden harrastus- ja kokoontumiskäyttöön. Toimiminen, yhdessä tekeminen ja muiden huomioon ottaminen ovat avainsanoja nuorisotalolla. Nuorisoneuvoaja on turvallinen aikuinen, joka kohtaa nuoria ja koordinoi/järjestää toimintaa. (<http://nuorisopalvelut.kuopio.fi/nuorisotalot>)

Tehdessään nuorisokasvatustyötä nuorisoneuvoajat toimivat Kylmäkosken artikkelissa ”Eteinen, vessa, keittokomero ja huone – niistä on nuorisotila tehty” kuvaamalla tavalla. Kylmäkosken mukaan mokkapalojen teko, kahvinjuonti tai biljardin peluu toimii hyvin keskustelua tukevana työvälineenä, jonka avulla pyritään kasvatuksellisiin tavoitteisiin. Vaikeista ja hankalista asioista keskustelu sujuu luontevammin muun tekemisen lomassa. Nuorisotiloissa kohdataan merkityksellisiä aikuisia, joihin luotetaan ja joiden mielipidettä arvostetaan. Nuoret voivat keskusteluissa ja toiminnoissa harjoitella aikuisuutta ja peilata ohjaajilta saamiaan toimintamalleja omaan tapaansa toimia. Sääntöjen avulla kasvatetaan ja ne ovat yksi nuorisotyön menetelmistä. Nuorisotalolla voi harjoitella yhteisten pelisääntöjen luomista ja noudattamista. (Kylmäkoski 2007, 375 - 380).

Nuorisotalolla toimitaan yhdessä ja toiset huomioon ottaen tavoitellen hyvää yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyys on yksittäisen nuoren ja ryhmän kokemus, tunne siitä että, kaikilla on hyvä olla ja on mahdollisuus osallisuuteen. On tärkeää tuntea kuuluvansa ryhmään ja tuntea siinä olonsa turvalliseksi. Ryhmässä nuoret rakentavat omaa minuuuttaan ja kuuluvat laajempaan ”meihin”(Salovaara & Honkanen, 2011, 42). Raina on määritellyt hyvän yhteisöllisyyden tunnusmerkkejä työpaikalla (2012, 210). Yhtä lailla nämä työpaikan hyvän yhteisöllisyyden tunnusmerkit pätevät myös nuorisotalolle. Hyvän yhteisöllisyyden tunnusmerkkejä ovat demokraattisuus, avoimuus ja dialogisuus yhteisön jäseniin ja ympäristöön. Se antaa jäsenilleen yhteenkuuluvuuden tunteen, turvan ja luottamuksen kokemuksen siitä, että saa tarvittaessa apua. Yhteisön jäsenillä on mahdollisuus osallistavaan toimintaan. Yhteisössä vallitsee rakentava keskustelukulttuuri, jolle on luotu kaikkien tiedossa oleva rakenne. Toisista välittäminen ja huolenpito ovat luonnollista. Johtajuus on rakentunut demokraattisesti ja se on kaikilla tiedossa. Ryhmän jäsenten välillä vallitsee luottamukselliset suhteet. Erilaisuus on rikkaus ja uudet jäsenet ovat tervetulleita toimintaan. Hyvä yhteisöllisyys suuntautuu ulospäin uteliaana ja hyväntahtoisena.

Osallisuus näkyy nuorisotaloilla kahdella eri tavalla; nuoret toimivat erilaisissa tehtävissä ja tilaisuuksissa tai sitten osallistuvat päätöksentekoon ja käyttävät toimenpidevaltaa. Nuoren toiminnalliset mahdollisuudet voivat olla valmiiksi luotuja tehtäviä tai sitten kokonaan nuorten itse suunnittelemissa ja toteuttamissa tapahtumia tai toimintaa. Päätöksenteko ja toimenpidevaltaa voidaan jakaa niin, että kaikki päätökset eivät ole talolla työskentelevien aikuisten vastuulla. Nuorisotalojen toimintaidea perustuu osallisuuteen eli siihen, että nuoret ovat mukana toiminnan ideoinnissa, suunnittelussa, päätöksenteossa, toteuttamisessa ja arvioinnissa (Gretshell 2011, 9-10).

Pinarilla osallisuus painottuu toiminnan toteuttamiseen yhdessä nuorten kanssa. Nuoret suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa mm. tapahtumia ja turnauksia. Päätösten tekoon ja toimenpidevaltaan ei ole pysyvää rakennetta. Tärkeistä asioista kuten nuorisotalon aukioloajoista ja pelihankinnoista keskustellaan pienemmissä nuorten ryhmissä ja lopulta ohjaajat päättävät asiat ottaen kuitenkin huomioon nuorten mielipiteen. Osallisuuden tunne syntyy pitkälti nuorten ja ohjaajan välisessä vuorovaikutuksessa. Joskus voidaan pyytää kaikkia samaan tilaan ja yrittää saada ison ryhmän mielipide esille. Nämä tilanteet ovat kuitenkin enemmän ohjaajien tapa tiedottaa kaikille tärkeistä asioista. Uu-

det toimintaideat syntyvät yleensä ohjaajan tai pienen ryhmän ideasta, jota ohjaaja lähtee kehittämään yhdessä nuorten kanssa. Vuosittain pyritään tekemään asiakastytyväisyyskysely. Pienryhmissä esim. tyttöryhmissä osallisuus on toiminnan lähtökohta, sisältö suunnitellaan yhdessä, toimintaan sitoudutaan vahvasti ja yhteisiä pelisääntöjä noudatetaan, kuitenkin ohjaajan pitäessä mielessä ryhmän kasvatukselliset tavoitteet.

2.2.2 Vanhasta puusepän verstaasta uuteen vapaa-aikatilaan

Ensimmäisen kerran nuoret saivat omat tilat Petoselle vuonna 1988 Pitkälähdän koulun yhteyteen. Käytössä oli pommisuoja ja satunnaisesti muutama luokkahuone. Luokkatilat olivat päivisin koulukäytössä. Nuorisotalon nimi Pinari tulee Pitkälähdän koulusta. Nimi on kulkenut toiminnan mukana, vaikka paikka onkin muuttunut.

Kesällä 1992 nuoret remontoivat vanhasta puusepän verstaasta uuden nuorisotilan Koppelonkujalle. Kuvassa 1 on opaskartta vuodelta 1991 ja siihen on merkitty Pinarin sijainti punaisella nuolella. Tästä tilasta käytettiin virallisesti nimeä Petosen nuorisotila. Neliötä toiminaan oli kaikkiaan 230 m². Remontin nuoret tekivät talkoilla yhdessä nuorisohjaajan kanssa. Nuorten kanssa remonttia tekemässä ollut nuorisohjaaja muistele työn jaosta seuraavaa:

”Minä ja toinen ohjaaja tehtiin maalausremonttia sekalaisen nuorisoporukan kanssa periaatteella: Tilakeskus maksaa materiaalit ja me tehdään työt, ammattilaisille jäi wc tilojen laitto ja he rakensivat myös salin väliseinän ja lattia-remontti oli tietysti ammattilaisten hommaa. Bändikämpä oli alun perin maalaamo. Sen purkamisen ja ilmastoinnin muutokset tekivät myös ammattilaiset.

Jossain vaiheessa minä rakensin joidenkin nuorten avustamana sen korokkeen siihen salin nurkkaan, siihen ei ainakaan ollut mitään virallista suunnitelmaa taisei olla lähinnä tämän päänsisäistä suunnittelua, hyvinhän tuo kesti vaikka lujuuslaskelmat eivät perustuneet mihinkään viralliseen tietoon. Ei taitaisi onnistua enää näinä päivinä. En muista enää tarkkaan missä vaiheessa ja järjestyksessä näitä eri remonteja siinä alkuvaiheessa tehtiin.

Kivaahan se oli ja paljon silloin nuorten kanssa yhdessä puuhattiin remonteja ja tilan sisustusprojekteja, voi niitä aikoja....” (sähköpostikeskustelu)

Vuonna 2003 valmistui Petosen vapaa-aikatilat Pyörönkaarelle Petosen keskustaan yhtenäiskoulun ja kirjaston läheisyyteen. Kuvassa 2 on Pinarin sijainti merkitty sinisellä nuolella. Avajaisia vietettiin elokuussa. Tilaa tuli paljon lisää, nyt käytössä oli lähes 1400 m². Tilat olivat moni-, yhteiskäyttöiset ja nykyaikaiset ja varta vasten nuorisoryhmien ja muiden ryhmien käyttöön rakennetut. Siellä oli 300 m² sali, kahvio, peilihuone

esim. tanssiharrastuksille, 4 kpl soittuhuoneita, askartelutila, kerhohuone, kokoushuone, kerhokeittiö ja kaksi olohuonetyyppistä oleskelutilaa. Tilat olivat kahdessa kerroksessa, niin että nuorten vapaassa käytössä olevat tilat olivat alakerrassa, yläkerran tiloissa oli kerhotoimintaa tai ohjattuja pienryhmätoimintoja kuten kursseja ja pääsääntöisesti aikuisille suunnatut toiminnat. Samoihin tiloihin yläkerran kerhohuoneeseen muutti myös Pitkälähti-Petosen asukasyhdistyksen ylläpitämä asukastupa. He toivat mukanaan tietokoneet ja aikuisten kokoustoiminnan. Alkuaikoina tiloissa toimi aamu- ja ilta-avoin päiväkotit, nuorten työpajan lounaskahvila ja asukastupa, ilta- ja ilta-avoin kunnan nuorisotalotoiminta ja järjestöjen harrasteryhmät. Uusi vapaa-aikatila tavoitti muiden järjestämien toiminnan kautta yhtä paljon nuoria kuin kunnallinen nuorisotalotoiminta, tästä huolimatta keskityn tässä tutkimuksessa vain Pinarin omaan toimintaan eli kunnallisiin nuorisopalveluihin ja niistä saatuihin kokemuksiin.

Ajallisesti tutkimuksessa painottuu vanhan (keskimmäisen) Pinarin aika, uudesta (nykyisestä) Pinarista on mukana vain kuusi ensimmäistä toimintavuotta ja sinä aikana nuorisotalolla käyneiden nuorten kokemuksia.

2.2.3 Ketkä nuorisotalotoiminta tavoittaa?

Nuorisotalolla käy tutkimuksien mukaan valtakunnallisesti noin 10 % ikäluokasta, lähiöissä kuten Petosella luku on suurempi ja 90-luvun alussa tavoitavuus oli vielä parempi. 90-luvun alun alakoululaisten discoissa kävi noin 200 henkeä ja alueella asui kohderyhmään kuuluvia noin 1100 lasta, joten tapahtumat tavoittivat ikäluokasta noin 20 %. Kun taas yläkoululaisia asui noin 420 ja tämän ikäluokan tapahtumat keräsivät samoin parisataa henkeä paikalle eli tavoitettiin lähes puolet ikäryhmästä. (Kuopion väestöennuste 2008 – 2015 ja Pinarin työkalentereiden merkinnät kävijämääristä)

Anne Kaihlasan (2008,48) opinnäytetyöhön ”Osallisuuden toteutuminen ja kehittämien nuorten näkökulmasta” tehdyssä kyselyssä nuorisotalolla käy seuraavasti nuoria:

- vastanneista enemmistö, 48,5 % (114) ei käytä nuorisotalojen palveluita
- 24,7 % (58) käy muutaman kerran vuodessa
- 13,2 % (31) käy muutaman kerran kuukaudessa
- 11,5 % (27) käy muutamia kertoja viikossa
- 2,1 % (5) käy joka päivä

Kaihlasan opinnäytetyö tarkasteli Helsingin kaakkoisen nuorisotyön yksikön aluetta ja luvut eivät ole suoraan verrannollisia Kuopioon ja Petosen alueeseen, mutta antavat viitteitä valtakunnallisen tason luvuista. Oman havaintoni mukaan viikoittain nuorisotalolla käyvistä noin 15 % osuus 13 -15 -vuotiaiden ikäluokasta, mikä on hyvin lähellä myös Petosen tilannetta.

Oman kokemuksen mukaan nuoret nuorisotalolle tulevat lähialueelta, kodin ja nuorisotalon välimatka on yleensä alle 3 kilometriä. Salasuon (2006, 71) tutkimuksen nuorisotalojen vakioasiakkaat ovat kiinnittyneet vahvasti oman alueensa nuorisotilaan ja palveluita käyttävät eniten ei-aktiivisesti harrastavat nuoret. Petosen alue on hyvin lapsi- ja nuorisovaltainen, joten asiakkaita on aina riittänyt. Avoimen toiminta-ajan aikana Pinarilla käy yleensä noin 40 - 70 nuorta, alakoululaisten ajalla vähemmän kuin isojen ajalla. Toiminta-aikaa nuorisotalolla voidaan jakaa eri ikäryhmille, Pinarilla toimintaajat ovat olleet jaettu alakoululaisille omansa ja yläkoululaisista aina kahdeksantoista vuotiaisiin omansa, tai kuten toiminnan alkuvaiheessa ei ikärajoja ollut vaan toiminta-aikoina olivat kaikki alle 18 vuotiaat kouluikäiset tervetulleita. Avoimen toiminta-ajan lisäksi erilaiset kerhot, kurssit ja pienryhmätoiminnot tavoittavat nuoria.

2.2.4 Petosen kasvaminen kaupungin kokoiseksi alueeksi

Puistokaupunki Petosen rakentaminen alkoi vuonna 1986. Puistokaupunki nimitys tulee runsaasta puistokäytävien määrästä ja kortteleiden väliin jätetyistä viherkaistoista. Vuonna 1990 Petosella asui 3914 asukasta, vuonna 1995 alueella asui 11 407 asukasta ja vuonna 2011 13 621 asukasta. Alueella on asunut aina enimmäkseen lapsiperheitä ja asukkaiden keski-ikä on tällä hetkellä 33 vuotta ja vielä 1990-luvun puolella välissä se oli noin 24 vuotta. Työpaikkoja alueelle (Pitkälähti, Litmanen, Pirtti) sijoittuu noin 1 500 (1.1.2008). Rakennuskanta koostuu enimmäkseen omakoti- ja rivitaloista, joskin Petosen keskustaksi mielletty Pyörön alue on selkeästi kerrostalovaltainen. Petonen ei ole varsinaisesti oma kaupunginosansa, vaan se on Kuopion suuralue/lähiö. Petosen alue on rakennettu alusta lähtien täyden palvelun alueeksi. Torina toimivan Itsenäisyyden aukion ympäriltä Pyöröstä löytyvät lähes kaikki peruspalvelut. Kuten vuodesta 2003 Petosen Vapaa-aikatilat eli Pinari. (www.wikipedia.org, www.kuopio.fi ja Kuopion väestöennuste 2008 – 2015)

Taulukosta 1 löytyvät tiedot alueen asukasmääränkasvusta ja nuorten määrästä alueella. Näistä tiedoista voi päätellä, että 90-luvun alussa Petonen oli pieni lähiö, jossa kaikki tiesivät toisensa, 2000-luvulle tultaessa se on lähes 14 000 asukkaan ”tytärkaupunki”. Petosella asui vuonna 1995 7-18 vuotiaita 1971 henkeä, joista 13-18 vuotiaita 781. 90-luvun nuoret Petosella olivat tyypillisiä lähiönuoria, he tunsivat toinen toisensa ja viettivät suurimman osan vapaa-ajastaan Petosella. Suuri osa heistä asui avaralainoitettuun vastavalmistuneeseen omakotitalossa. Yläkoulu valmistui Petoselle vuonna 1994. 2000-luvun nuoret pitivät alueen palveluita itsestään selvinä ja käyttivät niitä aktiivisesti. Alueella on uima- ja jäähalli, iso nuorisotila eli Pinari, hyvät ulkoliikuntapaikat, kaksi alakoulua ja yksi yhtenäiskoulu. Alueella asui vuonna 2003 7-18 vuotiaita 2820 henkeä, joista 13-18 vuotiaita 1275, suuren nuorten määrän vuoksi he eivät enää muodosta yhtä ryhmää. (Kuopion väestöennuste)

TAULUKKO 1. Asukkaiden ja nuorten määrä Petosella (Kuopion väestöennuste)

vuosi	asukkaiden määrä Petosella	7-18 vuotiaat	13-18 vuotiaat
1990	3 914		
1995	11 407	1 971	781
2003	13 522	2 820	1 275
2011	13 621		

Kuvassa 1 on Petosen alueen opaskartta vuodelta 1991, punaisen nuolen osoittamassa paikassa Koppelonkujalla sijaitseva vanha Pinari ja kuvassa 2 Petosen alue vuodelta 2003 ja sinisellä nuolella on merkitty uuden Pinarin paikka. Kartoista näkyy alueen kasvu ja Pinarin sijoittuminen alueelle. Kartat olen saanut opinnäytetyötä varten Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen maaomaisuuden hallintapalveluiden arkistosta.

KUVA 1. Petosen opaskartta vuodelta 1991 (Kuopion maaomaisuuden hallintapalveluiden arkisto)

Kymmen vuodenaikana Petonen kasvoi itään ja pohjoiseen. Pyörönkaaren tuntumaan Petosen keskusta tuli lisää kerrostaloja. Myös alueen reunamille syntyi isoja vuokratilakeskittymiä luhtitaloista tai pienkerrostaloista.

KUVA 2. Petosen alueen opaskartta vuodelta 2003 (Kuopion maaomaisuuden hallintapalveluiden arkisto)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimusongelmat

Tutkimustehtävänä on tarkastella nuorisotalokokemuksia Elderin elämäntekijäteorian viitekehyksessä. Tutkimus liittyy haastateltavien nuoruuteen ja sillä on oma historiallinen aikansa. Tutkimuksen haastateltavat ovat osallistuneet Petosen nuorisotalon toimintaan vuosina 1992 - 2009. Näkykö yhteiskunnan muutos, Petosen kasvaminen ja uuden tilan saaminen haastateltavien nuorisotalokokemuksissa? Millaisia kokemuksia yhdessä tekeminen tuottaa, kun yhteen kietoutumisen periaatteen mukaan muovaamme toinen toisiamme. Miten nuorisotalotoiminta tukee nuoren omia valintoja ja toimijuutta nuoruuden kehitysvaiheet huomioiden kohti aktiivista kansalaisuutta?

Tutkimukseni tarkastelee nuorisotalotoimintaa aikuisten silmin, kertojina ja kuvaajina ovat nuorisotalotoimintaan nuorena osallistuneet henkilöt. Mitä heille nyt merkitsee se, että nuoruudessa on käynyt nuorisotalolla joku aktiivisemmin ja joku vähän vähemmän? Onko jotain mikä on kantanut läpi elämän? Mitä ovat ne myönteiset tai kielteiset kokemukset nuoruudessa ja ennen kaikkea nuorisotalotoiminnassa, joilla on vieläkin merkitystä? Vai onko niitä ollenkaan ja onko nuorisotalotoiminnalla mitään sijaa näissä kokemuksissa?

Tutkimusongelmat:

1. Mitkä ovat ne merkitykselliset kokemukset, joita nuorisotalotoiminnassa saa?
2. Millaisilla nuorisotaloaikaisilla kokemuksilla on merkitystä vielä aikuisenakin?

Alkuoletuksena on se, että haastateltaville nuorisotalotoiminnalla on ollut merkitystä, koska he ovat suostuneet haastateltaviksi. Monet haastateltavista ovat jo aikaisemminkin pyytäneet saada olla minun Facebook-kavereita ja ovat siis halunneet kertoa elämästään omaan nuoruuteensa liittyvälle henkilölle.

3.2 Tutkimusote

3.2.1 Fenomenologis-hermeneuttinen tutkimus ja esiymmärrys

Fenomenologisen tutkimuksen kohteena on elämismaailma ja se tutkii kokemuksia. Kokemus ymmärretään hyvin laajasti ihmisen kokemuksellisenä suhteena omaan todellisuuteensa, maailmaan jossa hän elää. Ihmisen suhde toisiin ihmisiin, kulttuuriin ja luontoon ilmenee hänen kokemuksissaan. Kokemus muotoutuu merkitysten mukaan. Merkitykset ovat fenomenologisen tutkimuksen varsinainen kohde. Merkitysten tutkimuksen perusoletuksena on, että ihmisten toiminta on tarkoituksellista ja tarkoitusten mukaisesti suunnattua. Fenomenologisessa merkitysteoriassa on myös ajatus siitä, että ihminen on perustaltaan yhteisöllinen. Merkitykset eivät ole synnynnäisiä vaan niiden lähde on yhteisö, johon jokainen kasvaa ja kasvatetaan. Yhteisön jäsenenä meillä on yhteisiä piirteitä, yhteisiä merkityksiä. Tämän vuoksi yksilön kokemusten tutkimus paljastaa jotain yleistä. Toisaalta jokainen yksilö on erilainen ja jokaisen yksilöllisellä erilaaisuudella on merkitystä. (Laine 2010, 29-31). Fenomenologisen tutkimuksen tarkoituksena on lisätä ymmärrystämme jostain inhimillisen elämän ilmiöstä. Monesti tutkitaan jotain ihmisen elämän osa-aluetta siksi, että siihen liittyy ongelmia tai kehittämistarpeita. Toiminnan kehittäminen vaatii ymmärrystä toimintatapojen merkityskehyksistä. (Laine, 2010, 44)

Tuomen ja Sarajärven (2009, 34) mukaan hermeneuttinen ulottuvuus tulee fenomenologiseen tutkimukseen mukaan tulkinnan tarpeen myötä. Hermeneuttisella ymmärtämisellä tarkoitetaan ilmiöiden merkitysten oivaltamista. Hermeneuttisen tutkimuksen piirteitä ovat esiymmärrys ja hermeneuttinen kehä. Laine (2007, 36) määrittelee hermeneuttisen kehän laajasti tarkoittavan tutkimuksellisesta dialogia aineiston kanssa. Dialogissa pyritään avoimeen asenteeseen tutkittavaa ilmiötä kohtaan. Aineistoa hankkiessa ja haastateltavia kuunnellessa tutkija tekee välittömiä tulkintoja. Tästä välittömyydestä pyritään irti kriittisen ja reflektiivisen asenteen avulla sekä ottamalla etäisyyttä omaan tulkintaan.

Taulukossa 2 Laine (Lainen 2010, 44) kuvaa fenomenologis-hermeneuttisen tutkimuksen rakennetta. Rinnalle olen liittänyt sen, miten Laineen rakenne näkyy tässä opinnäytetyössä.

TAULUKKO 2. Fenomenologis-hermeneuttisen tutkimuksen rakenne Laineen (Laineen 2010, 44) mukaan ja opinnäytetyön fenomenologioiden rakenne

Tutkimuksen rakenne Laineen mukaan	Rakenne tässä opinnäytetyössä
Tutkijan oman esiymmärryksen kriittinen reflektio	Tiedostan oman nuorisonohjaajan ammatin kautta tulevan roolini ja asemani tutkijana
Aineiston hankinta	Kerään aineiston teemahaastatteluilla, jotka sisältävät narratiivisia piirteitä
Aineiston lukeminen, kokonaisuuden hahmottaminen	Litteroin haastattelut ja tutustun materiaaliin huolellisesti, alleviivaan tärkeitä kohtia ja teen muistiinpanoja
Kuvaus	Etsin aineistosta oleellisen ja nostan sen esiin, nimeän teemoja
Analyysi	Analyysivaiheessa jäsennän aineistosta merkityskokonaisuuksia, luon pääkategorioita teemoista
Synteesi	Luon kokonaiskuvan nuorisotalotoiminnan merkityksistä entisille nuorille ja peilaan saatuja tuloksia muihin olemassa oleviin tutkimustuloksiin
Uuden tiedon käytännöllisten sovellusten arvioiminen	Hyödynnän saatua tietoa ja kehitän toimintaa

Tämä tutkimus on otteeltaan fenomenologis-hermeneuttinen ja se kohdistuu Petosella nuorisotiloissa käyneiden ja toimintaan osallistuneiden, nyt jo aikuisten henkilöiden, kokemuksiin nuorisotalotoiminnan merkityksestä heidän elämässään. Yhteisön muodostavat nuorisotalon toimijat niin nuorisonohjaajat kuin muutkin nuoret. Nuorisotaloa ei kuitenkaan voi irrottaa ympäristöstään, vaan haastateltavien yhteisö rakentuu koko ympäröivästä maailmasta. Petosen kasvaminen alueena ja kuuluminen Petoseen näkyy ajallisena ilmiönä ja antaa oman merkityksenä haastateltavien kokemuksiin. Hermeneuttinen kehä näkyy tutkimuksessa muun muassa siinä, kuinka litteroidusta aineistosta analyysin avulla ja useammalla lukukerralla löytyi enemmän merkityksiä ja uusia näkökulmia kuin vain haastatteluja kuuntelemalla.

Tutkimuksesta saatujen tulosten pohjalta eli toiminnan merkityksen ymmärtämisellä voi lähteä kehittämään toimintaa ja myös kuntien tiukkenevassa taloudellisessa tilanteessa perustelemaan nuorisotalotoiminnan tärkeyttä.

Minun henkilökohtainen työhistoriani on alkanut Petosella nuorisotalotoiminnassa marraskuussa vuonna 1992 ja jatkuu edelleen. Tänä aikana olen tavannut tuhansia nuoria ja

monien kanssa minulla on jopa yli kymmenen vuotta kestänyt ohjaaja - nuori - suhde. Nuorisonohjaajana olen saanut olla jakamassa nuoruuden iloja ja suruja monen kanssa. Osasta nuoria on tullut minulle työkavereita ja osa on ajautunut rikolliselle tielle, monella on perhe ja suurimmalla osalla elämä järjestyksessä. Nuoriso ei minun silmissä ole muuttunut, työtavat ehkä vähän, mutta edelleen nuoret ovat työn innoittajia ja heidän kanssaan on mielekästä tehdä töitä. Ohjaajuuteni, ammatillinen osaamiseni, nuorisotyötä koskevien teorioiden hallinta ja käytänteiden asiantuntemus ovat läsnä tässä tutkimuksessa koko ajan.

3.2.2 Teemahaastattelu

Tuomen ja Sarajärven (2009, 75) mukaan teemahaastattelussa edetään tiettyjen keskeisten etukäteen valittujen teemojen mukaan ja niihin liittyvien tarkentavien kysymysten varassa. Haastateltaville ei ole pakko esittää samoja kysymyksiä samassa järjestyksessä vaan tärkeintä on löytää vastauksia tutkimuksen tarkoituksen ja ongelmanasettelun tai tutkimustehtävän mukaisesti.

Kerronnallisuus näkyy haastatteluissa haastateltavien tavassa kuvata eri tapahtumia tai kokemuksia. Kuten tässä esimerkissä, kun haastateltava kertoo ”Rokkia rannalla” – tapahtumasta ja muistelee tapahtumaa valokuvien avulla. Kuva kolme on ”Rokkia rannalla” -tapahtuman yleisömerestä vuodelta 1996. (Pinarin valokuvakansiot)

”tässä valokuvat, kertokoon ne puolestaan.

Ku katoin lavalta sitä porukkaa, olikohan se Apulanta vai Klamydia, joka esiinty, ja katoin sitä yleisömassaa, oli sitä porukkaa, ja mietin ett mun pitää mennä tohon bändin ja yleisön väliin ku bändi alkaa soittaa, siinä olin minä, nuorisonohjaaja ja Virtasen Pekka, ku oltiin siinä välissä. Porukkaa kyll oli, sitt ne rupes litsautuu, se oli kyll aikamoista. Tämä oli kyll sellanen huippuhetki. Kyll se oli rohkee veto.” H1

KUVA 3. ”Rokkia rannalla” -tapahtumasta vuonna 1996 (Pinarin valokuva-arkisto)

Näissä kertomuksissa on tilanne, henkilöt ja juoni, kuten yleensä suullisissa kertomuksissa. Nämä kertomukset kuvaavat yhden yleensä kertojan yhden kokemuksen. Hyväriksen ja Löyttyniemen (2005, 192) mukaan muita kertomuksellisia olomuotoja ovat elämänkertojen tuottaminen, jotka on tuotettu ja koottu haastattelemalla ja kokoamalla muista lähteistä kokonainen ihmisen elämänkerta tai tehdä pitkiä elämänkerta haastatteluja.

Haastatteluissa on ollut fenomenologinen ote. Laineen (2010, 37) mukaan fenomenologiset haastattelut ovat avoimia, luonnollisia ja keskustelun omaisia tapahtumia, joissa haastateltaville pyritään antamaan mahdollisimman paljon tilaa. Kysymysten avulla on pyritty houkuttelemaan vastaajia kokemusten kuvaamiseen ja todellisuuden havainnointiin.

Ensimmäisen koemielessä tehdyn haastattelun jälkeen päädyin teemahaastatteluun avoimen haastattelun asemasta, koska myös teemahaastattelu antaa mahdollisuuden edetä haastateltavan ehdoilla ja on kuitenkin ohjatumpi kuin avoin haastattelu. Näin varmistin, että saan vastauksia samoihin teemoihin.

Haastatteluissa oli kaksi pääteemaa; oma kokemus ja muistot nuorisotalotoiminnasta ja mikä merkitys niillä on tänä päivänä.

3.3 Aineiston koonti

3.3.1 Aineiston koonnin suunnitelma

Opinnäytetyön aiheen jäsentymisen jälkeen kysyin mahdollisilta aineiston tuottajilta Facebookin yksityisviestinä, miten he haluaisivat tuottaa aineistoa; kirjoittamalla, haastateltavana olemalla vai lomakekyselyyn vastaamalla. Haastattelu nousi heidän vastauksensa perusteella parhaaksi tavaksi kerätä aineisto.

Haastateltavat valitsin hyödyntäen Facebookin tuomia mahdollisuuksia saada mahdollisimman laaja otanta entisistä nuorisotalontoimintaan osallistuneista nuorista. Myös omat suhteeni entisiin nuoriin ovat mahdollistaneet haastateltavien keräämisen, haasteena on ollut saada erilaisia nuoria mukaan niin elämänselustaltaan, yhteiskuntaluokaltaan kuin osallistumisen aktiivisuudeltaan. Pinarilla olevat valokuvat auttoivat minua muistamaan entisiä nuoria nimeltä ja hahmottamaan heidän syntymävuosiaan

Haastatteluja varten kävin läpi kirjastosta löytyvän Petonen-lehden aineiston vuosilta 1992 – 2010. Petonen-lehti on asukasyhdistyksen ylläpitämä ilmaisjakelulehti. Lehdistä löytyi pohjamateriaalia koko Petosta koskevista muutoksista ja puhuttavista ilmiöistä. Otin kopioita mielenkiintoisista artikkeleista ja toin ne mukaan haastattelutilanteeseen.

Etsin Petosen nuorisotilan ja vapaa-aikatiilojen eli Pinarin vanhat työkalenterit, koska niissä on merkintöjä myös tekemisistä. Pinarin valokuvat kävin myös läpi. Tiesin, että Jynkän Monarilla on vanhoja leikekirjoja, joissa saattaa olla myös Petosen alueen nuoria koskevia artikkeleja. Tarkistin nuorisopalveluiden toimistolta, mitä materiaalia on siellä säilytetty. Vaikka materiaalia olisi ollut enemmän tarjolla, päädyin haastattelutilanteissa käyttämään vain Petonen-lehden artikkeleja, Pinarin työkalentereja ja Pinarilla olevaa materiaalia kuten valokuvia ja digikuvia.

Haastattelut tein Pinarilla. Samalla esitelin talon ja toivoin, että on helpompi puhua nuorisotalotoiminnasta nuorisotalolla kuin jossain muualla. Nykyistä toimintatilaa saattoi peilata siihen omaan toimintatilaan. Jokaiseen haastatteluun valmistauduin etukäteen miettimällä, millainen haastateltava oli nuorena ja etsimällä hänestä tai hänen kaveristaan valokuvia tai muita dokumentteja.

Yhden haastattelun tein koemielessä. Alku ajatuksena oli, että mikäli siitä saatava aineisto on käyttökelpoista, se kelpuutetaan mukaan. Koehaastattelun tarkoitus oli antaa viitteitä, täytyykö jotain muuttaa. Koehenkilöksi toivoin saavani jollain tavoin tutun henkilön ja koulutusohjaltaan sopivan, koska näin toivoin saavani haastattelutilanteesta rakentavaa palautetta ja oma jännitykseni ei häiritsisi haastattelutilannetta.

Tutkimuksen kohderyhmänä on vuosina 1992 - 2009 nuorisotalolla käyneet nuoret, jotka ovat syntyneet vuonna 1992 tai aikaisemmin. Pyrin haastattelemaan nuoria aikuisia, jotka ovat iältään noin kahden vuoden välein sekä naisia että miehiä, eri yhteiskuntaluokista tulevia ja eri puolilla Petosta asuneita. Huomioin myös Gretschellin (2011, 15) luokittelun erilasista nuorisotalokävijöistä haastateltavia valittaessa. Näin saan mahdollisimman eri porukoihin kuuluneita ja erityyppisiä henkilöitä mukaan kuvaamaan nuorisotalon merkitystä omassa elämässään.

Haastattelu eteni kysymysrunгон (liite 1) mukaan. Annoin tilaa haastateltavalle ja hänen tarinalleen, vaikka oma nuorisohjaajan rooli olikin läsnä. Haastattelutilanne oli kerronnallinen ja kysymysrunko oli viitteellinen. Minun tehtäväni haastattelijana oli varmistaa, että keskustelemme kaikista teemoista.

Liitteenä (liite 1) olevassa taulukossa näkyy ryhmittely haastattelun sisältöön, teemoihin ja näiden pohjalta syntyneeseen kysymysrunkoon sekä mahdollisesti teoriat ja teokset, joissa käsitellään samoja teemoja.

Haastattelurutiinin karttuessa ja ensimmäisestä koemielessä tehdystä haastattelusta opin, että haastateltavalle on annettava tilaa ja aikaa muistella ja kertoa rauhassa. Kysymysrunko on hyvä, mutta minun haastattelijana on pidettävä huoli, että kaikki teemat tulee käytyä läpi. Merkittävistä kokemuksista ja valinnoista olevia kysymyksiä tulee tarkentaa ja konkretisoida seuraavissa haastatteluissa.

Kelpuutin tämän ensimmäisestä haastattelusta saadun aineiston mukaan, koska haastateltavani edusti ikäryhmää, josta minulla ei ollut muita haastateltavia.

3.3.2 Haastattelujen toteutus

Haastattelupyynnöt esitin Facebookin yksityisviestinä tai henkilökohtaisesti tapaamilleni henkilöille. Haastattelupyyntöihin vastattiin yhtä pyyntöä lukuun ottamatta heti suurella mielenkiinnolla ja innostuksella olla osallisena omasta nuorisotalojasta kertovassa tutkimuksessa. Tähän yhteen yhteydenottoon, jonka esitin facebookin yksityisviestinä, en saanut mitään vastausta. Tiedän, että lähettämäni viesti tavoitti kyseisen henkilön, mutta en tiedä, miksi pyyntöni ei vastattu ollenkaan. Haastateltavista kolmelle olin esittänyt kutsun muuten kuin Facebookin välityksellä eli tavattuani heidät arkisissa ympyröissä kerroin heille opinnäytetyöni sisällöstä ja kysyin heitä haastateltaviksi.

Aineistoni on koottu kahdeksassa haastattelutilanteessa, joihin osallistui yhdeksän henkilöä, joista 5 miestä ja 4 naista. Haastattelut on tehty 15.7.2013 – 22.1.2014 Pinarilla. Yhden haastattelun tein parihaastatteluna. Haastateltavat ovat syntyneet kahden tai kolmen vuoden välein vuosina 1976 – 1992. Parihaastattelussa henkilöt olivat saman ikäisiä. Taulukosta 3 ilmenee, että haastateltavista viisi oli asunut nuoruutensa omakotitalossa, kaksi rivitalossa (joista toinen muuttanut asumaan kerrostaloon 13 vuotiaana) ja kaksi kerrostalossa. Kolmen haastateltavan nuoruuden perhe oli uusperhe. Kaikilla haastateltavilla oli sisaruksia. Kukaan haastateltava ei erikseen maininnut vanhempien työttömyyttä nuoruuteen liittyvänä asiana, enkä myöskään sitä kysynyt. Työttöminä haastatelluista ei haastatteluhetkellä ollut kukaan, kolme oli kotona omaa lasta/lapsia hoitamassa, kaksi päätoimista opiskelijaa (ammattikorkeakoulu ja yliopisto) ja 4 työelämässä käytyään toisen asteen ammatillisen koulutuksen, myös kotona olevilla oli toisen asteen ammatillinen koulutus ja kokemusta työelämästä. Kotona lasten kanssa olevilla oli haaveena vaihtaa ammattia ja opiskella. Lapsia haastateltavista oli seitsemällä. Haastatelluista kuusi henkilöä on vanhan tilan kävijöitä. Näistä kuudesta yksi on myös uuden tilan toimintaan osallistunut ja uuden tilan kävijöitä oli kolme, yksi heistä oli käynyt myös alakoululaisena vanhalla Pinarilla (Taulukko 3).

TAULUKKO 3. perustietoja haastateltavista

perustietoja haastatellusta	haastateltuja 9, joista
naisia 4, miehiä	5
asuin nuorena omakotitalossa	5
asui rivitalossa	2 (1)

asui kerrostalossa, luhtitalossa	2 (3)
sisaruksia	kaikilla
toisen asteen ammatillinen koulutus	8
työelämässä	4
opiskelijoita	2
kotona lapsen/lasten kanssa	3
lapsia	7
kävi nuorena vanhalla Pinarilla	6 (7)
kävi nuorena uudella Pinarilla	3 (4)
nuoruuden perhe oli uusperhe	3

Haastateltavani edustavat Anu Gretschell (2011, 15) luokittelun mukaisia erilaisia nuorisotalon kävijöitä; toimijoita, osallistujia ja kävijöitä. Gretschellin luokittelu perustuu osallistumisen aktiivisuuteen. Taulukossa 4 olen sijoittanut haastattelemani henkilöt nuorisotalotoimintaan osallistumisen aktiivisuuden mukaan. Näihin kategorioihin kaikki haastateltavat eivät tunnu istuvan, koska he eri tilanteissa voivat olla eri roolissa. Sama nuori saattanut olla oman toiminnan aikana mielestään kavereiden kanssa hengailija, eikä osallistunut mihinkään toimintaan, mutta tarkemmin tarkasteltaessa hän kuitenkin oli ollut apuna nuorempien discoja järjestettäessä, ollut mukana leireillä ja osallistunut biljarditurnauksiin. Hänet olen laittanut osallistujiin. Vastaavasti toisessa päässä toimija on voinut olla aktiivinen vain oman pienryhmän asioissa ottaen siinä suunnittelu- ja toteutusvastuuta. Tässä tapauksessa olen sijoittanut heidät osallistujia osioon ja toimija-osiossa on vain henkilöt, jotka ovat ottaneet vastuuta isommista kokonaisuuksista pitemmällä aikavälillä. Taulukko antaa vain viitteitä siitä, miten palvelua voi käyttää eri tilanteissa eri ihmiset erilalla. Osallistumisen aste perustuu vapaaehtoisuuteen, vaikkakin nuorisotalolla pyritään antamaan nuorille myös toimijan rooli.

TAULUKKO 4. Haastateltujen luokittelu osallistumisen aktiivisuuden mukaan

kävijä	osallistuja	toimija
1	6	2

Haastateltujen aktiivinen nuorisotaloaika sijoittuu keskiarvoksi laskettuna 11,5 – 16,5 ikävuosiin, yksi oli aloittanut aktiivisen käymisen nuorisotalolla 7 vuotiaana ja vastaa-

vasti yksi oli aktiivisesti toiminnassa mukana vielä 19 vuotiaana. Suurin osa haastatelluista toimi nuorisotalolla yläkouluajan ja 10.luokan ja 1. vuoden toisen asteen koulutuksen ajan, toimiminen muuttui satunnaisemmaksi noin 17 vuotiaana. Tällä hetkellä heitä voidaan pitää aikuisina, koska kaikki ovat kiinnittyneet jollain lailla työelämään ja yhteiskuntaan.

Haastattelut nauhoitettiin diginauhurilla ja nauhat litteroin niiltä osin, kun keskustelimme nuorisotalotoiminnasta ja nuoruuteen liittyvistä teemoista. Lyhin haastattelu tuotti litteroituna 4 arkkia ja kaksi pistä 18 arkkia. Yhteensä materiaalia kertyi 108 sivua tekstiä rivivälillä 1,5 tai 2 fonttikoko 11.

Tuomi ja Sarajärvi (2009, 85) toteavat aineiston määrästä ja haastateltavien valinnasta seuraavaa; on tärkeää, että henkilöt, jotka valitaan haastateltavaksi tietävät ilmiöstä mahdollisimman paljon ja heillä on kokemusta asiasta. Kun tutkimuksella pyritään kuvaamaan jotain ilmiötä tai ymmärtämään tiettyä toimintaa, haastateltavien valinta ei voi olla satunnaista, vaan sen tulee olla harkittua ja tarkoitukseen sopivaa. Näiden periaatteiden mukaisesti valitsin omat haastateltavani. Huomioin myös ajallisen rajauksen ja ajatuksen entisistä nuorista, jotka eivät enää käytä nuorisotalon palveluita.

Haastattelujen arviointi

Haastattelutilanteet olivat luontevia ja ilmapiiriltään vapautuneita ja rehellisiä. Haastateltavat kertoivat asioita, jotka yllättivät ja olivat uusia ja erilaisia kuin omat muistikuvani nuorisonohjaajana nuorisotalotoiminnasta, jostain nuorisotalon ympäristössä tapahtuneista asioista olin täysin tietämätön. Kaikkien haastateltavien kokemukset ovat tämän tutkimuksen kannalta mielenkiintoisia. Rehellisyys näkyi nuorisotalotoimintaa ja omia valintoja arvostelevan puheena, kuten H3:n ja H5:n haastattelukatkelmista voi päätellä. H3 kertoo ympäristön levottomuudesta ja H5 nuorisotalotoiminnan tylsyydestä.

”Olihan siinä talon ympärillä ulkopuolella. Tapahtu paljon mitä en ois halunnunukaan nähä, tappeluita ja sellasta oli paljon, hirveesti oli kaikkia tappeluita, olin sellanen sivusta kattoja. Kukaan ei hakannu minua enkä minä ketään.

Mutt ku ei uskaltanut puuttuu, jos joku ryhmän kavereista teki jotain,

jättäyty vaan suosiolla taakse. Sitä oli paljon myös ympäri Petosta. Siinäähä oli meitä pari vuotta vahempia, ketkä tappeli. Ne tuli siihen lähelle juopottelemaan, mutt ei ne tullu koskaan sisälle.” H3

”Istuttiin siinä sohvalla, ehkä se oli mitä mä muistan. Mulla oli joskus niin tylsää Pinarilla, ett lähin kotiin ja saatoin ajaa samana iltana viis kertaa edestakaisin ku kotonakin oli tylsää” H5

Oma nuorisonohjaajan rooli oli tilanteissa läsnä, koska minulla oli monista tilanteista myös omat muistoni. Pyrin kuitenkin siihen, että en tuonut niitä esille. Oma valmistautumiseni haastattelutilanteeseen vaikutti haastattelun sujuvuuteen samoin kuin myös kiire. Ensimmäisten haastattelujen jälkeen opin, että olen paikalla ainakin puolta tuntia ennen sovittua haastattelu-aikaa ja silloin ehdin hyvin koota muistelumateriaalit ja käymään läpi teemat ja kysymykset ja keskittymään haastateltavaan henkilöön. Oma roolini nuorisonohjaajana saattoi vaikuttaa myös aineiston sisältöön. Mikäli haastattelut olisi tehnyt joku aivan ulkopuolinen henkilö, olisi aineisto saattanut olla erilaista. Kuitenkin haastatteluissa vallinnut avoin ilmapiiri takasi sen, että haastateltavat kertoivat omista kokemuksistaan, eivät siitä, mitä toivoin heidän kertovan.

Petosen vapaa-aikatilat eli Pinari ei joka kerta ollut hyvä valinta haastattelupaikaksi, koska tilassa on paljon muita toimijoita ja aina haastattelutilanne ei ollut rauhallinen ulkopuolisten keskeytysten vuoksi. Ulkopuolisille keskeyttäjäille oma roolini talon työntekijänä eikä tutkijana antoi luvan häiritä haastattelutilannetta. Olin kuitenkin pyrkinyt valitsemaan ajankohdat niin, että haastattelutilanne olisi mahdollisimman rauhallinen, mutta joka kerta tämä ei onnistunut. Voi olla, että tämä häiritsi minua itseäni enemmän kuin haastateltavia. Yhden kerran diginauhurista loppui patterit kesken haastattelun ja se keskeytti haastattelutilanteen hetkeksi.

Kuvien, lehtileikkeiden ja kalenterien selailu haastattelutilanteessa auttoi muistelemisessa ja tärkeiden asioiden esille nostamisessa, mutta joidenkin haastattelujen kohdalla oli pidettävä huoli, että haastattelu on tärkeämpi kuin muistelumateriaali.

Se, että haastateltavat eivät saaneet kysymysrunkoa haastattelutilanteessa tai etukäteen, oli tietoinen valinta. Näin toimiessani toivoin haastateltavien olevan aidosti läsnä ja ker-

tovan itselle tärkeitä asioita. Valmis kysymysrunko olisi saattanut tehdä tilanteesta järkevän, mutta toisaalta olisin saanut helpommin yhteen vedettävän aineiston. Nyt teemojen järjestys vaihteli ja oli vaarana, etteivät kaikki asiat tulleet yhtä tärkeinä esille.

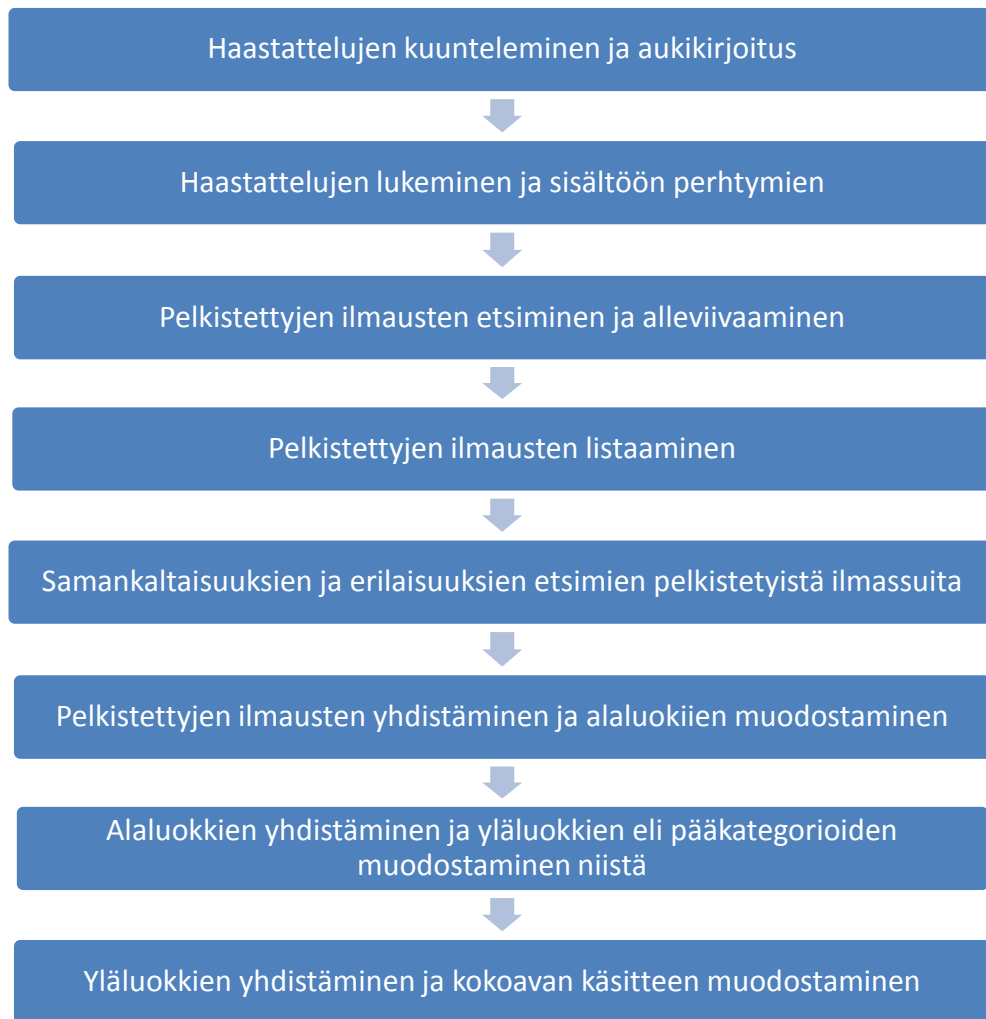
Haastattelut tuottivat tutkimuskysymysten ja ajallisen rajauksen mukaisen aineiston ja sitä voidaan pitää kattavana. Puhdas teemahaastattelu olisi saattanut tuottaa tarkempaa aineistoa, mutta samalla vaarana olisi ollut liian ohjattu haastattelutilanne. Ajallinen raja-
 jaus olisi voinut olla lähempänä 2010-lukua ja ulottua vielä vuoteen 2012 saakka.

3.4 Aineiston analyysi

Useimmat laadullisen tutkimuksen analyysit perustuvat sisällönanalyysiin, jos sisällönanalyysillä tarkoitetaan kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analyysiä väljästi teoreettisista kehystä. (Tuomi & Sarajärvi, 2009,91). Eskola (2007,162) jakaa laadullisen aineiston analyysit aineistolähtöisiin, teoriasidonnaisiin ja teorialähtöisiin. Aineistolähtöistä analyysiä käytetään (mm. grounded theory) kun teoria pyritään konstruimaan aineistosta. Opinnäytetyössäni käytän aineistolähtöistä analyysiä, koska teoreettinen viitekehys ohjaa tutkimusta väljästi ja analyysiyksiköt on valittu aineistosta tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaisesti. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, 95)

Eskolan & Suorannan mukaan (2001, 137) analyysin tavoite on tiivistää, järjestää ja jäsentää aineistoa, kuitenkin niin ettei mitään olennaista jää pois. Aineiston voi joko tyypitellä tai tematisoida eli teemoitella. Teemoittelussa painottuu lukumäärän asemasta, se mitä kustakin teemasta on sanottu. Aineisto pilkotaan ja ryhmitellään erilais-
 ten aihepiirien mukaan. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, 93) Tässä tutkimuksessa on läh-
 detty liikkeelle teemoittelemalla aineisto.

Analyyysivaihe etenee hyödyntäen Tuomen ja Sarajärven (2009, 109) kaaviota:

KUVIO 1. Sisällönanalyysin vaiheet (Sarajärvi & Tuomi, 2009,109)

Valitsin yhden haastatteluaineiston pohjamateriaaliksi, jonka avulla keräsin aineistosta löytyvät teemat. Analysoin aineiston haastattelu kerrallaan ja jouduin luomaan uusia teemoja ensimmäisestä materiaalista saatujen lisäksi. Aloitin sisällön analyysin vanhimman haastateltavan materiaalista, koska näin etenin myös aikajärjestyksessä. Ensimmäisessä vaiheessa nostin esiin haastatteluista kaikki merkitykset, jotka ryhmittelin eri alaluokkien eli teemojen alle. Tiivistetyt kuvaukset laadin taulukkomuotoon, jossa oli mukana alkuperäinen lainaus haastateltavalta. Nämä taulukot konkreettisesti leikkelin palasiksi uudelleen ryhmittelyä varten. Näin sain pääkategoriat. Koko ajan pidin mielessä tutkimuskysymykset; mitä merkitystä nuorisotalotoiminnalla on nyt aikuisena ja mitkä ovat niitä kokemuksia ja tapahtumia, jotka ovat merkityksellisiä edelleen.

Teemoista loin isompia kokonaisuuksia eli pääkategorioita. Pääkategoriat ovat:

- toimijuus eli omat valinnat, johon liittyy valinnat tulla nuorisotalolle, suhtautuminen päihteisiin ja väkivaltaan ja ystävyysuhteiden muodostuminen
- yhteisöllisyyden kokeminen nuorisotalotoiminnassa, joka ilmenee mm. osallisuuden, vertaistoiminnan, yhdessä tekemisen, koetun turvallisuuden ja mielekkään toiminnan kautta
- nuorisotalo ”auttavana” paikkana eli nuoren huomaamaton tukiverkosto
- oppiminen nuorisotalolla
- yleensä nuorisotalotoiminnan kuvaus, mitä nuorisotalolla tehtiin, mikä on jäänyt merkittävänä muistona tekemisistä mieleen.

Sisällön analyysi oli hyvä menetelmänä saada aineistosta kaikki esille. Analysoinnin haaste oli materiaalin runsaudessa, teemojen määrässä ja asioiden tiivistämisessä. Analysointivaiheessa toivoin tekeväni tätä opinnäytetyötä parityönä, koska toisen kanssa pohdiskelu olisi tuonut lisäsyvyyttä työhön.

3.5 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Laadullisen tutkimuksen luotettavuus (Komonen, 2013) koostuu pätevydestä eli uskottavuudesta, tutkimustulosten siirrettävyydestä ja tulosten vahvistettavuudesta. Tämän tutkimuksen tarkoitus on ollut selvittää, mitkä ovat niitä merkityksellisiä kokemuksia nuorisotaloajassa ja toiminnassa, joilla on aikuisenakin merkitystä.

Tutkimuksen pätevyys ja uskottavuus paranee, kun annan haastateltavien lukea ja kommentoida tätä opinnäytetyötä ennen sen varsinaista luovuttamista arvosteltavaksi. Mielestäni se on myös tutkimuseettisesti oikein, koska tunnen haastattelemani henkilöt. Haastateltujen kommentointikierron ei tuottanut muutosehdotuksia. Aineiston sisältöön on saattanut vaikuttaa se, että tein itse haastattelut ja oma roolini nuorisonohjaajana oli läsnä haastattelutilanteissa. Mikäli haastattelut olisi tehnyt joku aivan ulkopuolinen henkilö, olisi aineisto saattanut olla erilaista. Nyt kaikki haastatellut kertoivat myös, millaisia muistoja heillä on nuorisonohjaajista, vaikka se ei ollutkaan kysymysrungon mukainen teema, enkä esittänyt ohjaajuuteen liittyviä kysymyksiä.

Tämän tutkimuksen voi siirtää toisaalle ja toistaa samanlaisena. Jo tämän tutkimuksen tuloksissa näkyy historiallinen aika ja nuorisotaloympäristön vaihtuminen pienestä tilasta suureen tilaan, samoin kuin asuntoalueella tapahtuneet muutokset. Varsinaiseen toimintaan ja valintoihin liittyvät asiat ovat vahvasti sidoksissa nuoruuteen, joten vastaavat tutkimustulokset voivat olla samoja myös jossain toisessa nuorisotaloympäristössä.

Tämän opinnäytteen tulokset eivät ole ristiriitaisia tutkimusten kanssa, joissa on tutkittu yhtä nuoruuteen liittyvää osa-aluetta esim. sosiaalista pääomaa, yhteisöllisyyttä, osallisuutta tai vapaa-ajantoimintaa oppimisympäristönä. Tämän tutkimuksen lähtökohtana ovat olleet toimintaan osallistuneiden henkilöiden kokemukset ja vastaavaa lähestymistapaa ei nuorisotalotoiminnan tutkimisessa ole aikaisemmin ollut. Tämän tutkimuksen tulokset nostavat esille selkeästi nuorisotalotoiminnan monimuotisuuden ja mahdollisuudet olla merkittävä vaikuttaja nuoren elämässä.

4 TULOKSET

4.1 Elämänkulku ja sukupolvikokemus

Kun tuloksia tarkastelee Elderin elämänkulkuteorian mukaan, voidaan havaita nuorisotalotoiminnan kiinnittyvän elämän ajoituksen periaatteeseen ja siinä tarkemmin nuoruuteen. Lisäksi tuloksissa näkyy nuoren yhteisöön kuulumisen tärkeys eli yhteen kietoutumisen periaate korostuu. Nuoruus sisältää paljon valintoja ja joten myös oma toimijuus tulee ilmi tuloksissa. Historiallisella ajalla ei näytä olevan haastateltavien kohdalla merkitystä, koska kaikki ovat eläneen nuoruutensa myöhäismodernissa yhteiskunnassa. Ainut, mikä viittaa laajemmin eletyn ajan ilmiöihin, on kahdessa haastattelussa maininnat 90-luvun puolivälin tiukasta rahatilanteesta kotona eli laman vaikutuksesta. Mutta nämäkään viittaukset eivät liity historialliseen aikaan vaan kulttuuriseen. 90-luvun ”lamanlapset” kokivat nuorisotalon merkittävänä mahdollistajana esim. pelikonsoleilla pelaamiseen ja leffojen katseluun.

Nuorisotilan saaminen alueelle ja sen olemassaolon ja toiminnan tärkeyttä voi tarkastella mannheimilaisen sukupolviteorian läpi ja elämän ajoitukseen liittyen. Kaikkien haastattemieni henkilöiden nuorisotaloaika liittyy nuoruuteen ja Petoseen. Erot koke-

muksissa nuorisotalon tärkeydestä voidaan selittää sukupolviteoriaan liittyvän avainkokemuksen avulla. Aineiston perusteella voidaan sanoa, että haastattelemani henkilöt edustavat kahta eri sukupolvea, vaikka kaikki ovat asuneet nuoruutensa Petosella ja heidän nuorisokulttuurillinen fraktionsa eli ryhmänsä on Pinarin nuorisoryhmä. Petosen rakentaminen alkoi vuonna 1986, joten alueen rakentuminen on ennen kaikkea osa ”vanhan Pinarin” eli Petosen nuorisotilan nuorten nuoruutta ja osa heidän paikallissukupolvikokemustaan. Petosen kasvamiseen asuntoalueena liittyy myös nuorten oman paikan, nuorisotalon, saaminen alueelle. Tämä oman tilan saaminen on nuorisotalolla silloin käyneiden nuorten avainkokemus ja se tekee tästä ryhmästä paikallisesti kokemuksellisen sukupolven. ”Uuden Pinarin” eli Petosen Vapaa-aikatilojen aikaan Petonen on jo valmis lähiö palveluineen ja nuorisotalotoiminta vakiintunutta ja jokapäiväinen palvelu alueella. Uuden Pinarin tuleminen ei ole ollut samanlainen avainkokemus kuin vanhan tilan käyttöönotto. Uusi tila tuli valmiiksi annettuna ja siihen ei kiinnitytty samoin kuin vanhaan tilaan. Uuden Pinarin nuorista onkin oikeampaa käyttää termiä ikäryhmä kuin sukupolvi.

Tuloksien perusteella voi sanoa, että vanhan Pinarin nuoret muodostavat oman paikallisen sukupolvensa ja heitä voi pitää kokemuksellisen sukupolvena. Heidän avainkokemuksensa on ollut oman tilan saaminen Petoselle. Oman tilan toimintaan pääsi vaikuttamaan ja vallitsevaa toimintakulttuuria siirrettiin nuoremmille. Vanhan Pinarin ydinryhmä oli remontoitu ja kunnostanut tilan kaikkien käyttöön.

” meille lyötiin pensselit käteen ja maalatkaa mieleiseksi ja kaupunki järjesti meille välineet, sillä se rakennettiin, se oli meidän ”

”saattii ite päättää paikan suunnasta”H1

Heitä yhdisti tilan lisäksi musiikki, joko soittaminen tai kuunteleminen ja keikoilla käyminen. Ja tätä yhdessä tekemisen mallia he siirsivät seuraavalle ydinryhmälle nuorisonohjaajan toimiessa mahdollistajana. He edustivat vanhan Pinarin nuorisokulttuuria puhtaimmillaan.

Alla ovela nuoremman henkilön kommentti siitä, miten toimintakulttuuri siirtyy ja miten nuoremmat hyväksytään mukaan. Tässä esimerkissä voi nähdä myös sukupolvitraditioiden siirtämistä, kun haastateltava vertaa itseään vanhemman nuoren pikkuveljeen. Isommat nuoret edustivat nuoremmille nuorille Matti Virtasen mestarit-kisällit-oppipojat –teorian mukaisia kisällejä nuorisonohjaajan toimiessa mestarina.

Toinen merkittävä asia toiminnan lisäksi, joka on läsnä kaikissa pääkategorioissa, ovat *kaverit*. Se on taas kuviossa liimattu päällimmäiseksi. Tällä asetelmalla pyrin kuvaamaan sitä, mistä nuorisotalotoiminta muodostuu ja mikä on tärkeintä eli tarvitaan kaverit (joukko nuoria) ja kivaa tekemistä. Monet haastateltavat puhuivat paljon kavereistaan ja mitä heille kuuluu nyt. Valokuvien avulla muistelu nosti kaverit tärkeään rooliin haastattelutilanteessa.

Sekä kaverit että toiminta liittyvät elämänkulun periaatteista yhdessä elettyyn ja koettuun nuoruuteen. Tämän perusteella voisi sanoa yhteisöllisyyden olevan nuorisotalotoiminnan ja siitä saatujen kokemusten lähtökohta.

Haastateltava 5 toteaa kysymykseen, mitä te muistelette Pinarista seuraavasti:

”Ei me Pinarista puhuta, me puhutaan niistä ihmisistä.” H5

Tämänkin perusteella voi sanoa kavereiden olleen tärkeitä tai jopa tärkeintä nuorisotaloajassa. Tuloksissa kavereita ei ole irrotettu omaksi kategoriaksi, vaan ne ovat läsnä kaikissa osioissa. Kavereiden merkitys tukiverkostona ja vertaistoimijoina on tärkeää, ilmapiiri ja yhteisöllisyys eivät rakennu vain työntekijöiden kautta vaan toisilla nuorilla on suuri merkitys. Nuorisotalotoiminta on ryhmätoimintaa, joten myös oppiminen tapahtuu yhdessä. Kavereiden ja toiminnan lisäksi erilaiset maininnat nuorisonohjaajista tärkeinä aikuisina olivat kaikkien haastatteluissa mukana.

4.3 Yhteisöllisyyden kokeminen nuorisotalotoiminnassa

Myöhäismodernin yhteiskunnan haasteet ovat Aittolan mukaan yksilöllisyyden korostuminen, konsumeristinen sosialisaatio, tietotekniikan jatkuvaan kehittyminen ja jatkuvaan mielihyvän tavoittelu. (Aittola, 2007, 340-344) Nuorisotalotoiminta voi vastata näihin haasteisiin nuorisotalolla koetulla yhteisöllisyydellä. Elderin (1994;1997) mukaan yksi elämänkulun periaate on yksilöiden eläminen toistensa yhteydessä eli yhteen kietoutumisen periaate. Ihmiset tarvitsevat ympärilleen sosiaalisia verkostoja. (Sala-suo, 2006, 32)

Yhteisöllisyys nuorisotalolla rakentuu toiminnan kautta, jonka tulee olla mielekästä ja kiinnostavaa. Haastateltava kokivat tärkeänä saamansa vastuun toiminnan järjestämisestä. Sääntöihin ja toimintaan sitoutuminen lisäävät yhteenkuuluvuutta. Osallisuus ja yhteisöön kuuluminen ovat yhteisöllisyyden lähtökohtia. Nuorisotalo voi olla uuden

asuntoalueen nuorille alueeseen kiinnittymisen edistäjä. Koko alueen yhteisöllisyyteen ja nuorisotalon asemaan siinä vaikuttaa suuresti talolla vallitseva ilmapiiri ja miten helppo sinne on tulla uutena toimijana. Turvallisuus lisää yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä. Uusi iso tila loi omat uudet haasteet yhteisöllisyyden kokemiselle. Ryhmässä nuoret rakentavat omaa minuuttaan ja sosiaalinen pääoma kasvaa. Hyvässä ryhmässä on turvallista kasvaa ja kehittyä. Tutkimustuloksissa yhteisöllisyyteen liittyviä mainintoja ja kommentteja yhdessä tekemisestä ja siitä syntyneistä kokemuksista on määrällisesti eniten. Hyvä nuorisotalotoiminta on vahvasti yhteisöllistä.

”Ei siitä (Pinarista) ponnahda yksittäistä huippujuttua. Vaan se oli ihan huippu juttu kaikkineen hyvine ja huonone päivineen”H1

Yhteisöllisyydestä kertoo myös H1 kommentti siitä, että kaikki sellaisenaan oli tärkeää ja huippua ja ettei voi erotella nuorisotalotoiminnasta yksittäisiä tärkeitä asioita.

Liitteenä olevaan taulukkoon 2 on koottu kaikki yhteisöllisyyteen tässä tutkimuksessa liittyvät teemat tarkemmin. Joidenkin teemojen ilmenemisellä on sekä vahvistavia että vähentäviä merkityksiä yhteisöllisyyden kannalta kuten kaveriporukan hyväksymistä haettaessa tai eri-ikäisten yhdessä toimiessa yhdessä. Näissä molemmissa yksilöiden oma toiminta korostuu ja millaisessa ilmapiirissä toimitaan.

Tässä tutkimuksessa yhteisöllisyyden kokemisen teemat ovat:

- yhteisöön kuuluminen
- osallisuus
- sitoutuminen toimintaan ja sääntöihin
- toiminnan mielekkyys ja kiinnostavuus
- vertaisohjaajuus
- ilmapiiri ja turvallisuus
- asuinalueeseen kiinnittyminen
- uuden ison tilan haasteet yhteisöllisyyden kokemiselle
- nuorisotilasta uloskasvaminen.

Yhteisöön kuuluminen

Nuorille vertaisryhmään, kaveriporukkaan, kuuluminen on tärkeää. Se lisää sosiaalista pääomaa ja tukee nuoren kehitysvaiheista. Nuorisotalo mahdollistaa isojen nuorisoryhmien kokoontumisen.

”siinä tavotti niin paljon eri ihmisiä. Sosiaalistui ja verkostoitui. se oli meidän sosiaaline media ,jos ett menny Pinarille niin oot out” H7

Haastatteluote kertoo, mitä nuorelle merkitsee käydä nuorisotalolla. Jos et käy Pinarilla, niin et kuulu joukkoon, et tiedä mitä tapahtuu. Nuorisotalo mahdollisti suuren ryhmän kokoontumisen. Moni haastateltava kertoi myös siitä, kuinka nykyinen kaveripiiri edelleen muodostuu nuorisotaloaikaisista ystävistä.

Nuorisotalolle saattaa muodostua hyvin kiinteä kaveriporukka, jolla voi olla myös nuoren kehityksen kannalta negatiivinen vaikutus. Nuori tekee valintoja ryhmän ehdoilla ja ei itselle parhaalla tavalla kuuluakseen ryhmään, ettei jää ulkopuolelle. Useimmiten ryhmään kuulumisen kuitenkin on ollut hyvä asia ja haastatelluille merkityksellistä.

Aineistosta voi nostaa kaksi erilaista yhteisöön kuulumisen muotoa; toisille koko nuorisotalon nuorten ryhmä (50 - 100 henkeä) on tärkeä ja toisille oma pienryhmä (15 henkeä) tällöin pienryhmän lisäksi kuulutaan löyhästi koko nuorisotalon nuorisoryhmään.

Osallisuus

Osallisuus on tunne siitä, että saa vaikuttaa ja omilla mielipiteillä on merkitystä. Pinarilla ei ole ollut pysyvää rakennetta vaikuttamiselle, mutta nuorten mielipiteet ovat tulleet huomioon otetuksi ”kahvipöytäkeskustelun” avulla. Samoin kuin avunsaanti, myös mielipiteiden kysyminen ja toiminnan suunnittelu voivat olla nuorten kanssa olla huomattavaa. Haastatellut kokivat, että heitä on kuunneltu ja he ovat voineet vaikuttaa toiminnan sisältöön.

H3: *”olihan meillä, meiltä kysyttiin, mitä, haluatteko järjestää ja sitten ne toteutettiin, teemajuttuja ja sellasia bändijuttuja.”*

Asta: *”hyvä ett kysyttiin mitä, haluatteko järjestää, niin ja sitt olitte töissä, nii ku siä siellä rokkia rannalla”*

H3: *”kysyttiin millasia teema juttuja, sitt ne toteutettiin. silleihän meilläkin oli äänivaltaa joissakin asioissa, se oli hyvä, enhän minä sitä muistanut. Aina ku kysyttiin , monta kertaa kysyttiin. paintball reissut esim. ett oliko kiinnostusta Kysyttiin mielipidettä, sittenhän ne järjestettiin ja sitt ku oli tarpeeks lähtijöitä. On meilläkin ollu vaikutusta, ei ollu niin, ett työ päätitte ja kaikkien pitää osallistua”*

Tutkimusaineiston perusteella voi sanoa, että pienessä ryhmässä osallisuuden tunne syntyy helpommin. Oman ryhmän toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen on helpompi sitoutua kun koko nuorisotalon toiminnan.

Nuorten kohdalla osallisuutta on myös se, ettei ole pakko osallistua tai vaikuttaa asioihin enempää kuin haluaa.

”mä olin semmonen nuori, peesaailin niitä aktiivisimpia, olihan sillä tekemistä, muistan oli joku näytelmäkerhokin. lähin sinnekin yhteisön panistuksesta, kävin vaan kerran, en tykäny” H5

Nuorisotalotoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, on sallittua myös olla vaan. Yksi haastatelluista mainitsi lapsena olemisen ja leikin vastapainona ohjatuille harjoituksille. Osallistumisen aste liittyy myös osallisuuteen, voit olla itse toteuttamassa toimintaa tai osallistua toisten suunnittelemaan toimintaan tai olla kokonaan osallistumatta. Osallistumista on myös toisten toiminnan sivusta seuraaminen.

Sitoutumista sääntöihin ja toimintaan voi tarkastella myös osallisuuden näkökulmasta; samalla kun sitoudut, niin olet osallinen. Tutkimuksen mukaan nuorisotalon säännöt ovat tärkeitä nuorisotalotoiminnassa; niiden avulla luodaan turvallisuutta. Samalla nuorisotalo kyllä valitsee asiakkaansa antamalla sääntörikkomuksista porttikieltoja.

H6: *”se oli selkee paikka, tietyt pelisäännöt oli”*

Asta: *”mitkä ne oli ne rangaistukset?”*

H6: *”ei ollu asiaa vähään aikaa Pinarille, en muista saaneeni porttaria koskaan. Pitää osata käyttäytyä”*

Yksi tapa osallistaa on sitouttaa nuoret tekemään toimintaa toisille, jotta siitä ”palkinnoksi” pääsisi itse jonnekin, kuten H8 kertoo:

Asta: *”kerättiiks me rahaa jotenkin ett pääsitte tonne reissuun? maksoit-teko te ite sen reissun?”*

H8: *”pidetiin discoja ett päästään tonne (Tampereelle), ja maksettiin ite myös vähän*

Nuorten näköinen toiminta syntyy yhdessä tekemisestä ja nuorten ideoiden kuuntelemisesta kuten alla oleva katkelma kertoo kun haasteltava 4 kertoo kuinka toiminnan ideat syntyvät.

”varmaan kyllä, sekä että molemmista, teidän ideoista esim et nyt ois mahdollisuus vaikka askarrella tällasta. Tai jos oli itellään sellaisia ahaa elämyksiä ett teki mieli tehdä tällanen. tai sitten porukalla keksittiin. sai tehdä mitä haluaa, paitsi tuhoja, hyvin pitkälle sellasta et ku kahvitteli ja samalla tuli jottain , pelattua tai askarreltua jotain” H4

Toiminnan mielekkyys ja kiinnostavuus

Nuorisotalotoiminnassa on monia mahdollisuuksia kuulua ryhmään, jota yhdistää yhteinen mielenkiinnon kohde. Tällaisia voivat olla nuorisotalon oma sählyjoukkue, nuorten omat bändit, tilan remonttiin koottu projektiryhmä tai tapahtumatoiminnasta vastaava ryhmä. Yhteinen mielenkiinnon kohde lisää yhteisöllisyyttä. Myös koululuokkien järjestämät discot toimivat yhteisöllisyyden rakentajina luokassa.

Pinari on tarjonnut yläkoululuokille mahdollisuutta kerätä luokkaretkirahastoa järjestämällä alakoululaisten discotoimintaa. Luokka kantaa tapahtumasta kokonaisvastuun aina mainonnasta tapahtuman aikaiseen toimintaan ja loppusiivoukseen. Nuorisonohjaajat neuvovat ja ohjaavat nuoria tapahtuman toteuttamisessa, mutta nuoret huolehtivat, että kaikki tulee tehdyksi ja discoon osallistujat viihtyvät. Useampi haastateltava mainitsi, että oli ollut töissä oman luokansa järjestämässä discossa.

Haastateltavat kertoivat mielekkään ja kiinnostavan toiminnan syntyvän siitä, että tehdään asioita, jotka on saanut itse suunnitella ja mahdollisesti myös olla toteuttamassa ja osallistumassa. Ohjaajat laativat mielipidekyselyitä, joilla taataan suuremman joukon tietämys ja kiinnostus suunnitteilla olevaa asiaa kohtaan. Lisäksi mielipiteitä ja sitoutuneisuutta kartoitetaan kahvipöytäkeskusteluissa.

Monipuolinen toiminta antaa mahdollisuuden valita, mihin osallistuu. Yksi valinta voi olla myös, ettei osallistu. Haastateltavat kertoivat myös, että yhdessä tekemisen lisäksi on tärkeää se, että ohjaajat toimivat nuorten kanssa ja käyttävät osaamistaan nuorten hyväksi innostaen nuoria kokeilemaan uusiakin asioita.

”pelattiin kaikkea, ohjaajat ja nuoret, tila mahdollisti sen kaikki kimpussa, eri ikäiset, kaikki teki niitä juttuja yhdessä, ohjaajat anto aikaa meille, nii se oli yks syy, miks Pinarilla tuli käytyä” H6

Vertaisohjaajuus

Useampi haastateltava mainitsee nuorempien kanssa toimimisen tärkeänä asiana tai vastaavasti, sen että vanhemmat nuoret olivat järjestämässä heille toimintoja.

”olihan sitä paljon niitä leiriä, tässä on nuorempia ja se sitt yhisti.

Me pidettiin niille leirejä”H4

Pinarin vertaisohjaajat eli vertsut ovat saaneet suunnitella ja toteuttaa leiri- ja kerhotoimintaa sekä tapahtumia nuoremmille ja itselleen. Vertsuille on ollut koulutusta ja säännöllisiä kokoontumisia, joissa suunnitellaan tulevia toimintoja ja tapahtumia. Tähän toimintaan liittyi monella merkityksellisiä kokemuksia; joko itse koulutukseen tai nuoremmille järjestettyyn kerho- ja leiritoimintoihin tai tapahtumiin.

Aineiston perusteella voisi väittää, että nuorisotalotoiminnan loppuminen 17 vuoteen, ei tue traditioiden siirtymistä mestari-kisälli-oppipoikaketjussa ja yli 18 vuotiaiden toiminnasta ulkoistaminen ei ole hyvä asia nuorisotalon toimintakulttuurille tai nuorelle itselleen. 90-luvun puolivälin Pinarin ydinryhmä ”kisällit” olivat 17 – 18 vuotiaita, jopa 19 vuotiaita ja hyvänä apuna toiminnan järjestämisessä. Nykyisin vertaisohjaajana toimiminen näyttää katkeavan kesken otollisen toimintaiän. Vertaisohjaajuudessa on myös omat riskinsä. Kaikki eivät sovellu nuorimmille malliksi, koska henkilön omassa nuoruudessa voi olla vielä liikaa hallitsemattomia asioita.

”tossa on yks ohjaaja (vapaaehtoistyössä ollut nuoriaikuinen), joka ei soveltunu oikein alalle” H6

Nuorisotalon toiminta-ajat on voitu jakaa alakoululaisille omansa ja isommille omansa, tällöin ei pääse syntymää luontaista isosisko/veli toimintaa. Niille nuorille, jotka ovat osallistuneet nuorisotalotoimintaan ilman ikärajoja näyttää olleen tärkeää itseään vanhemmat nuoret ja heiltä saatu huomio ”pikkuveljenä”. Vastaavasti vanhemmat nuoret kertoivat, miten halusivat myös nuorempien viihtyvän. Isommat nuoret saattoivat olla myös pelottavia. Yhteisöllisyyden kannalta olisi hyvä, että eri-ikäiset pystyisivät toimimaan yhdessä.

Ilmapiiri ja koettu turvallisuus

Turvallisessa ilmapiirissä hyväksytään erilaisuus, se on avoin uusille ihmisille. Uusien nuorten on helppo tulla nuorisotalolle. Lähes kaikille haastateltavista Pinari on ollut

kuin toinen koti ja tärkeä paikka. Siellä vietettiin paljon aikaa ja siellä oli turvallista olla. Muutama haastateltava oli kokenut isommat tai tuntemattomat nuoret pelottavina. Ulospäin nuorisotalo saattaa näyttäytyä pelottavana, kun ei tiedetä mitä siellä tehdään ja ketä siellä käy.

KUVA 5. Nuorten teemailta vuodelta 2012, karaokea ja jätesäkkidesignia (Pinarin digikuva-arkisto)

Yhdessä tekemiset ja hassuttelut liittyvät spesiaalitoimintoihin esim. yön yli tapahtumiin, teemailtoihin ja leireihin - turvallisessa ympäristössä voi nauraa itselle ja kokeilla omia rajoja. Kuvassa 5 pojat ovat tehneet toisilleen jätesäkeistä fantasia-asut ja kruunanneet komeuden kasvomaalauksilla. Esiintymisasut ovat valmiina karaokeilta varten. Tämän tyyppinen esiintyminen vaatii turvallisen ilmapiirin ja uskallusta asettua arvosteltavaksi.

Hyvä ilmapiiri ei synny vain nuorten toimesta vaan siihen vaikuttaa koko henkilökunta, haastateltavat ovat kokeneet, että nuorisotalolla on kiva henkilökunta ja siellä viihtyy.

”sitt tuli käytyä kattoo teitä ohjaajia. teitä tuli välillä ikävä.” H6

Nuorisotalotoimintaan liittyy myös negatiivisia muistoja siitä, kuinka tuli haukutuksi tai muuten kiusatuksi tai kuinka teki asioita vain muita miellyttääkseen. H5 kertoo katkelmasta omasta toiminnastaan kriittisesti ja siitä miten tärkeää nuorelle on muiden hyväksyntä.

”ei omasta elämästä mitään väliä kunhan vaan miellyttää muita” H5

H5 haastattelussa nämä tilanteet liittyvät haastateltavan tapaan analysoida koko omaa nuoruuttaan, ei vaan nuorisotalotoimintaa. Mutta kuten haastateltava toteaa toisessa kohtaa:

”ku se on vaan ollu niin suuri osa sitä omaa nuoruutta, sitä ei osaa erottaa jos sitä ei ois ollu.” H5

Pinarin ympäristöllä ja talolla käyvillä nuorilla on voinut olla negatiivinen maine yhteisöllisyyden näkökulmasta samoin kuin koko Petosta koskeva median luoma kuva alueen levottomuudesta. Osa haastateltavista on kokenut Petosen levottomana alueena, kun taas suurin osa pitää aluetta tavallisena lähiönä.

”kyllähän rosisjengiä, Pinarin rosisjengiä pelättiin, rosis eli roskis ku porukka oli roskiksella aina tupakalla, ne mitkä pyöri Pinarilla, se minkä kanssa ite oli, kierrettiin petosta ympäri samalla porukka. siitä tuli kyllä jalkapalloporukkakin.” H6

H6 kokee, että on kavereidensa kanssa joskus aiheuttanut ympäristöönsä turvattomuutta, mutta kuitenkin sama ryhmä oli turvallinen porukka harrastaa esim. jalkapalloa. Kaksi haastateltua kertovat omista kokemuksistaan, kuinka Pinarin ympäristö ei ollut turvallinen.

”olihan siinä talon ympärillä ulkopuolella. tapahtu paljon mitä en ois halunnunukaan nähä, tappeluita ja sellasta oli paljon, hirveesti oli kaikkia tappeluita, olin sellanen sivusta kattoja. kukaan ei hakannu minua enkä minä ketään.” H3

”saatto olla jotain psykobillyillä, hip hoppersilla ja hevareilla. Nuoriryhmien välillä oli jotain, mutta niillekin on jo nyt voinu nauraa vaikka ollaan oltu joskus eri puolilla” H6

Asuinalueeseen kiinnittyminen

Uudella asuntoalueella, kuten Petonenkin oli 90-luvun puolella, nuorisotalo mahdollisti turvallisen paikan tutustua toisiin nuoriin ja kiinnittyä asuinalueen. Vanhan Pinarin ydinryhmälle myös alueelle tehdyt tapahtumat ovat olleet merkittäviä yhteisöllisyyden kokemuksia.

Petosen markkinat, muistatko mehän järkttiin bändit ja lavat Petosen torille, roudattiin kaikki , musiikkihomma oli niin kova. H1

Petosen markkinat olivat Pitkälähti-Petosen asukasyhdistyksen monena keväänä järjestämä tapahtuma, jossa myös nuoret pääsisivät toteuttamaan mieleistään ohjelmaa. H1:lla on hyvä muisto tästä koko aluetta koskettaneesta toiminnasta. Samanlaisia muistoja on myös niillä nuorilla, jotka ovat osallistuneet ”Rokkia rannalla” - tapahtumiin joko järjestelytehtävissä tai yleisönä. ”Rokkia rannalla” –tapahtumat liittyvät Rukaton-projektiin 1994-1997 vuosina. Projektin tavoite oli lisätä yhteisöllisyyttä ja moniammatillisuutta Petosen alueella.

Uuden asuntoalueen kuten taulukosta 1 voi nähdä (luku 2.2.4) lapsi- ja nuorisovaltaisuus takasi suuren kaveriporukan. Alue oli uusi ja kotona kaikilla oli melko samantapainen elämäntilanne; avaralainoitettu omakoti- tai rivitalo ja sisaruksia. 90-luvun nuoritalokävijöiden yhteisöllisyyttä lisäsi myös tämä samankaltaisuus ja nuorisotalosta ulospäin tehdyt koko aluetta koskevat tapahtumat.

Ison tilan haasteet

Vuonna 2003 Petoselle valmistui uusi tila nuoria ja kaikkia alueen asukkaita varten. Tilaa tuli paljon lisää ja sen myötä myös toimintamahdollisuuksia. Nuorilta uusi tila vaati enemmän muiden toimijoiden huomioimista, koska tila ei ollut rakennettu vain nuorten ehdoilla. Niille nuorille, jotka olivat ehtineet toimia vanhalla Pinarilla, ei uudesta muodostunut omaa paikkaa, vaikka uuden ison tilantoimintamahdollisuudet myös nähtiin hyvinä.

”avajaisista ei oo muistikuvaa, mä oon varmaan kapinoinu jollain tavalla, se oli mulle... olin pettyny ku Pinari muutti sieltä pois, tämä ei ollu nuorisotalo” H6

Kuitenkin 90-luvun puolella syntyneille nykyinen Pinari on se oikea nuorisotalo ja osa omaa nuoruutta, tärkeä paikka, jossa haluttiin käydä ja noudattaa paikan sääntöjä.

”tää on aina ollu. en osaa kuvitella jos tätä ei ois ollu” H8

Osallisuus ja ryhmään kuuluminen ja sitä kautta yhteisöllisyyden syntyminen isossa tilassa, jossa paljon erilaisia kävijöitä, on vaikeaa. H6 toteaa, että kaikki eivät tunne toisiaan isossa tilassa kun vertaa ison ja pienen tilan eroja.

H6: ”se (vanha Pinari) oli niin yhtenäinen paikka, oltiin kaikki kimpassa, siellä oli tilaa sen verran että mahuttiin tekee kaikkee , kaikki otettiin mukaan. tää mahdollistaa kuppikunnat ihan mihin tahansa nurkkaan. ei oo niin yhtenäinen”

Asta: tää on niin iso

H6: ”se oli niin tiisvis yhteisö, kaikki tuli niin hyvin juttuu keskenään ja kaikille annettiin tilaa”

Tällä perusteella voidaan ajatella, että isossa tilassa on tärkeää, että luodaan toiminnan sisään pienempiä omia toimintaryhmiä, joihin voi sitoutua ja että kaikkien ei tarvitse toimia yhdessä.

Nuorisotalosta ulos kasvaminen

Nuorisotalotoiminnasta kasvetaan ulos nuoruuteen liittyvien kehitysvaiheiden myötä. Toiminnassa ollaan yleensä mukana noin 17 vuotiaaksi, aktiivisimmin yläkouluajan. Peruskoulun päätyttyä Petoselta lähdetään keskustaan toisen asteen oppilaitoksiin noin 10 kilometrin päähän ja oma kaveripiiri jakaantuu moneen paikkaan. Nuoruuden kehitysvaiheiden mukaan noin 17 vuotiaalle tulee tyttö- ja poikakavereita eikä enää suurella kaveriporukalla. Kun osa omista kavereista ei enää käy nuorisotalolla, niin talolle ei enää tulla niin säännöllisesti. Monelle kuitenkin nykyinen aikuisuudenkin kaveriporukka koostuu nuorisotaloaikaisista ystäväistä.

4.4 Toimijuus ja omat valinnat nuoruudessa ja nuorisotalojassa

Nuoruuteen liittyy paljon valintoja, tässä tutkimuksessa nuorten valintoja tarkastellaan nuorisotaloympäristössä. Yhtenä valintana kaikille haastateltaville on ollut toimintaan osallistuminen, osa aktiivisena toimijana, osa osallistujana ja osa kävijän roolissa. Kaveripiirin suhtautuminen ja oma suhtautuminen päihteisiin voivat olla erilaiset ja nuorisotalotoiminta voi olla tukemassa terveitä valintoja. Kenen kanssa vapaa-aikaa viettää,

on myös merkittävä nuoruuteen liittyvä valinta. Alla olevaan taulukkoon 5 on koottu tutkimuksessa esille tulleet omaan toimijuuteen liittyvät teemat.

Taulukko 5 Toimijuus ja omat valinnat nuoruudessa ja nuorisotalojassa

	positiiviset	negatiiviset
syitä osallistua nuorisotalotoimintaan	<p>vaihtoehto ”typerille” teoille, turvallinen ympäristö itselle, ei tarvitse tehdä tyhmyyksiä</p> <p>vaihtoehto yksin olemiselle ja tylsyydelle</p> <p>ison ryhmän kanssa mielekäs tekeminen ja paljon toimintamahdollisuuksia</p> <p>on osa nuoruutta; ei voi ajatella ettei nuorisotaloa olisi</p> <p>nuorisotalo antoi eväitä normaaliin elämään</p>	
suhtautuminen päihteisiin ja väkivaltaan	<p>laittomat päihteet eivät ole hyväksyttäviä</p> <p>nuorisotalolle ei tulla päihtyneenä: valintatilanne missä ja miten haluaa viikonloppuja viettää</p> <p>säännöt opitaan kotoa -nuorisotalo tukee kotikasvatusta</p> <p>ei ole pakko tehdä muiden mukana asioita, itselujuus</p> <p>isommat nuoret tulevat avuksi ongelmatilanteissa</p>	<p>laittomat päihteet jakavat kaveriporukan</p> <p>nuorisotalolle tullaan päihtyneenä -ohjaajat puuttuvat asiaan ja siitä opitaan -siitä ei jäädä kiinni</p> <p>nuorisotalo ei tue kotikasvatusta</p> <p>vertaispainostus esim. juomisen ja tupakoinnin suhteen, tarve kuulua ryhmään</p> <p>ympäristössä juodaan ja tupakoidaan</p> <p>sivusta seuraajan rooli; ei uskalla puuttua</p>
kaveripiirin valinta	<p>kaverit käyvät nuorisotalolla, halu kuulua ryhmään: vaikka on tylsää</p>	<p>kaikki eivät käy nuorisotalolla</p>

	<p>uudet kaverit yläkouluun siirryttäessä</p> <p>se toinen enemmän ”pahisporukka”</p> <p>kaikki kaverit ovat saman ikäisiä ja lähialueelta</p> <p>uusiin kavereihin tutustuminen ja pysyvien hyvien ihmissuhteiden löytyminen</p> <p>nuorisotalo mahdollisti laajan kaveriverkoston muodostumisen</p>	<p>pakko tehdä ”huonoja” asioita/valintoja, jotta voisi kuulua ryhmään(ulkopuolelle jäämisen pelko)</p> <p>huonojen ihmissuhteiden syntyminen</p>
--	---	---

Nuorisotalo tarjoaa terveellistä ja turvallista vapaa-ajanviettoa

Tutkimukseen osallistujat kokivat nuorisotalotoiminnan olevan hyvä vaihtoehto ”typerille teoille” tai yksinolemislle. Toiminnan lisäksi Pinari tarjosi myös turvallisen ympäristön viettää vapaa-aikaa. Viikonlopputoiminnoissa valinta päihdekäytön ja päihteettömän nuorisotalotoiminnan välillä korostui. Näihin valintoihin vaikutti nuoren kotikasvatus ja oma asenne päihteisiin ja uskaltaako ryhmän painostuksesta huolimatta valita päihteettömän vaihtoehdon.

” oltais oltu jonkun näköisissä ongelmissa oikeesti, aina oltais oltu vaan kadulla” H6

”mitä kaikkee hirveempää ois voinu tehdä ,että ku oli oli niin vahva näyttämisen halu, ku sinne ei saanu tulla humalssa, piti kuitenkin valita ett lähetäänks ryyppää mettään vai mennäänkö Pinarille, niiku ett ois voinu tapahtuu paljon pahempia asioita ilman sitä” H5

Suhtautuminen päihteisiin ja väkivaltaan

Nuoruuteen kuuluu kokeilut niin myös päihdekäytön suhteen. Nuoren tarve kuulua ryhmään on vahva, jos ryhmässä kokeillaan tupakointia ja muita päihteitä, on nuori vaikean valinnan edessä. Nuorisotalo pyrkii edistämään nuorten terveitä elämäntapoja ja tarjoa-

maan päihteettömän vaihtoehdon. Usealla haastateltavista oli kokemus siitä, miten nuorisonohjaaja ei ollut laskenut sisään päihtyneenä ja kuinka siitä oli jälkeenpäin keskusteltu. Nämä tilanteet olivat kaikille olleet opettavia ja ne ohjasivat mahdollisesti valintaa terveempään suuntaan seuraavalla kerralla.

”niin meilläkin puhuttiin monta päivää, ett asioihin pitää tulla muutos. Se saatto olla se, ettei lähteny kaikkiin mukaan. Saan olla kiitollinen vanhimille ja teille, ett asiasta puhuttiin ja olihan mulla harrastuksia.” H3

”kyllä mä muistan ne, ku mä olin päihtyny, niin siihen puututtiin” H4

Laittomat päihteet jakavat nuorten ryhmän ja niihin, jotka käyttävät ei haluta pitää mitään yhteyttä eikä niitä ei haluta tuntea. Alla kuvaus siitä kuinka entistä kaveri ei halua tuntea ja on helpompi olla näkemättä koko henkilöä, ettei joudu ikävään tilanteeseen.

”jos minä olisit tuntenu, niin se ois jääny juttelee, ja niin se ois alkanu pummaa rahaa ja kun ties sen taustan niin ois voinu... vaihdoin mielummin toiselle puolelle tietä” H3

”toi meitä vanhempien ikäryhmässä suurin osa jääny yhteyksiin nii tota noi, vaikka onhan sillokin ollu jo huume juttuja, ku meillä rupes jakaaantuu ryhmä ja sitt on tietyt ihmiset. Kyllä varmemmin ja vielä varmemmin, muutamat pitää yhtä ja meillä samoin, muutamat jotka ei lähtenyt ja ne jotka lähti niin ne on pitäneet, ehkä omin voimavarojensa mukaan” H4

H4 kertoo siitä, ketkä ovat edelleen kavereita ja ketkä eivät. Heidän nuoruuden kaveriporukan jakoivat laittomat päihteet.

Laittomat päihteet saattavat olla syy myös väkivaltaan, oma ”itselujuus” voi olla kovilla. Tukea ja apua saattaa saada vaikeisiin tilanteisiin myös toisilta nuorilta.

”muistan, ku oli siinä kauhee tappelu siinä lähimetässä, sitten tuli niitä vanhempia, jotka oli työharjoittelussa tai jotain auttaa ja puolustaa meitä” H3

Kaveripiirin valinta

Nuoruuteen kuuluu kavereiden kanssa ajan viettäminen, uusiin kavereihin tutustumisen ja oman ryhmän valintaa. Kaverit ovat tärkeä osa elämää. Nuorisotalo mahdollisti suuren kaveriporukan. Petosella asuvan suuren nuorten määrän vuoksi kaveripiiri muodostuu pääsääntöisesti lähellä asuvista.

Useampi haastateltava totesi, ettei kenenkään kotiin olisi voinut mennä niin isolla porukalla, ja jos nuorisotaloa ei olisi ollut, niin kaveriporukka olisi ollut pienempi. Haastateltavien pitkäaikaiset ystävyssuhteet ovat nuorisotalojalta, ja niitä kuvattiin tärkeimmiksi asioiksi nuoruudessa. Ystävyssuhteita verrattiin sisarussuhteisiin. Kaikki nuoruudessa solmitut suhteet eivät ole olleet haastateltaville rakentavia. Ensimmäinen seurustelusuhde on voinut olla myös tuhoava ja siitä on pitänyt selvittää ja ottaa uutta suuntaa elämälle.

Nuorisotalolla kokoontuva nuorten ryhmä voi olla myös huonoihin elämäntapoihin ”kannustava”, jos ryhmässä vallitsee toimintakulttuuri, joka on ristiriidassa nuoren hyvän kasvun ja kotikasvatuksen kanssa. Ryhmään kuuluminen ei enää tuekaan nuoren kasvua, mutta kuitenkin ryhmässä saatu sosiaalinen pääoma voi olla tärkeää. H3 haastatteluoitteesta voi päätellä, että nuoren on vaikea valita haluaako tehdä kavereiden kanssa asioita, jotka tietää olevan itselle haitaksi vai mennäkö vain ryhmän mukana.

”jos tehtiin jotain ryhmänä, nii lähti mukaan, sillo vähän pelkäs ett jos oot erilainen, pelkäs ett jätetään ulkopuolelle” H3

4.5 Nuorisotalo tukiverkostona

Nuorisotalotoiminnan merkitys nuoren tukiverkkona rakentuu kahdesta osasta; nuorisotalolla nuorisonohjaajat toimivat kasvatuksellisesti ja toinen tärkeä asia on nuorten oma vertaistoiminta ja ryhmään kuuluminen. Näistä voi muodostua tukiverkko nuorelle. Osa haastatelluista ei kokenut nuorisotaloa erityisenä tukiverkostona nuoruuden haasteissa vaan nuorisotalo on ollut lähinnä viihtymisen ja tekemisen paikka. Taulukko 6:ään on koottu tutkimuksen tulokset nuorisotalo tukiverkkona näkökulmasta.

TAULUKKO 6: Nuorisotalo tukiverkostona

	myönteiset	kielteiset
ohjaajien kasvatuksellinen toiminta	<p>”rajat ja rakkaus” säännöt, jotka ovat kaikille samat ja tiedossa luovat turvallisuutta; rikkomuksiin puututaan, ei kuitenkaan kyttäysfiilis</p> <p>tieto siitä, että aina voi kysyä</p> <p>ohjaajat kohtelevat nuoria ”aikuismaisesti”</p> <p>huomaamaton avunsaanti; nuoren aito ammattimainen (mm. ymmärtävä) kohtaaminen ja aktiivinen keskustelu ja ajan antaminen</p> <p>molemminpuoliset luottamukselliset suhteet; nuoret luottavat ohjaajaan ja ohjaaja luottaa nuoriin</p> <p>uusien harrastuksien kautta itsetunnon vahvistuminen</p> <p>ei varsinaisia ”ohjauskeskusteluja”, vaan luontevaa yhdessäoloa, nuorella mahdollisuus kyseenalaistaa ja testata omia mielipiteitään</p> <p>tunne, että ohjaajat pitävät huolta</p>	<p>nuorisotalon ja kodin ohjeet ovat ristiriitaiset</p>
nuorten oma toiminta ja kokemuksesta oppiminen	<p>hyvät kokemukset; nuorisotalon hyvä ilmapiiri pelastaa huononkin päivän</p> <p>eväät tulevaisuuteen; itselle suunnattujen palveluiden hyödyntäminen</p> <p>päihdekulttuuriin suhtautuminen, jokainen tekee itse omat valintansa, nuorisotalo on vain suunnannäyttävä ja ohjaava</p> <p>nuorten oma huolenpito toisista nuorista</p>	

	uusien ihmissuhteiden kautta oman itsetunnon vahvistuminen ryhmään kuuluminen ja siinä toimiminen hyvä ja turvallinen vapaa-ajanviettopaikka: mahdollisiin ongelmiin ajautuminen ilman nuorisotalotoimintaan sääntörikkomukset muistuttavat oikeista valinnoista	nuoruuden kurjuus ja epävarmuus itsestään: - nuorisotalolla tapahtui vääriä valintoja - vertaispainostus; joukon mukana teki itselle vääriä valintoja ohjaajien kasvatuksellisesta toiminnasta riippumatta
nuorisotalotoiminta on osa nuoruutta ja siitä ei voi eritellä kasvua tukevia osia		

Ohjaajien kasvatuksellinen toiminta

Nuorisotalolla avunsaanti on ollut huomaamatonta, siellä nuoren on ollut mahdollista turvallisesti erityistä numeroa tekemättä pohtia mieltä askarruttavia asioita yhdessä nuorisonohjaajien kanssa. Vaikeista ja hankalista asioista keskustelu on sujunut luontevasti muun tekemisen lomassa. Tieto siitä, että apua saa tarvittaessa ja tunne, että pidetään huolta ja välitetään kertovat turvallisesta ilmapiristä. Pinarin nuorisonohjaajat ovat olleet haastateltaville merkityksellisiä aikuisia, joihin on voinut luottaa ja joiden mielipiteitä on voinut arvostaa. Työntekijät ovat olleet läsnä ja kohdelleet nuoria aikuismaisesti.

”Teidän kanssa pysyt juttelee, eihän se sellaista oo ku elokuvissa, ett menään suoraan juttelee aikuisen kanssa, vaan juttelu ja avunsaanti semmoista on huomaamatonta, jostain asiasta, mikä kalvaa, ei veljeltä tai äidiltä tai isältä voinu tätä kysyä, pysty heittää yleisenä läppänä, nii se palautuu sillei takas”H1

Haastateltava 1 kertoo, miten hän otti vaikeat asiat esille. Hän korostaa huomaamatonta avunsaantia ja sitä, että ohjaajat kuuntelevat ja palaavat mieltä askarruttaviin asioihin oikealla hetkellä uudelleen.

”Ohjaajat on jääneet hyvinkin tärkeinä ihmisinä mieleen, jos kotona sanotaan, että niin ja näin, nii sitä ei aina uskonu mutt ku selanne ulkopuolinen ja muuteki tärke ihminen sanoo, että hei haloo, onko järkee, nii sillä on sitt merkitystä” H4

Haastateltava 4 kertoo, kuinka kotoa tulleet neuvot saavat vahvistuksen nuorisonohjaajilta ja kuinka ohjaajat ovat tärkeitä henkilöitä nuoren elämässä. Molemmat haastatellut pitävät tärkeänä turvallisia aikuisia, jotka ovat kiinnostuneita heistä.

”Heidän kaa tehtiin paljon. Juhon kanssa tehtiin kyll ainakin paljon, kitarrahommia ja kaikki ne musiikkijutut ja muut, muistan kun Juhon äiti kävi teidän kanssa juttelee, ...

...elämän vaan rupee maistuu .. kaikkeen ei vaan pysty

Jos johtohahmo sotkeutuu, niin vetää se lauman heikompia mukaan miellyttämisen tarve ihmisellä on, harva uskaltaa sanoa ei nuorena.

Pitää lähteä toisin päin ajattelee, miten paljon nuorisotalo on antanut hyviä elämäneväitä”H1

Haastateltava 1 toteaa, etteivät tarjottu apu ja nuorisotalolta tuleva tuki ja toiminta auta. Jokainen valitsee kuitenkin itse ottaako apua vastaan. Myös Juhon äiti oli nähtävästi kokenut nuorisotalon henkilökunnan auttavaksi tahoksi ja toiminnan tukevan nuoren terveitä elämäntapoja, koska toisella nuorella oli muisto hänen käynneistään juttelemassa ohjaajien kanssa.

Säännöt luovat turvallisuutta. Tässä tutkimuksessa kaikkien haastateltujen mielestä säännöllä oli turvallisuutta lisäävä merkitys ja säännöt olivat tärkeitä ja niitä haluttiin noudattaa. Tupakointipaikka on ollut ainut ”kränää” aiheuttava tekijä, mutta aikuisena voi myös omaa toimintaa arvioida ja todeta sen olleen lapsellista tai muuten tyhmää. Kuten alla oleva esimerkki kertoo.

H8: ”oli kränä, ku me poltettiin oven eessä, ei aina jaksettu mennä parkkipaikalle. Varmaan vaan kiusalla tehtiin niin. Sitten me ei saatu tulla pariin päivään. Miks sitä ei ois jaksanu mennä kauemmaks tupakalle, oisk ollu pitkä matka kävellä parkkipaikalle? ei

H9: ehkä oli niin kylmä

Asta: Mitä jos me oltais rajoitettu sitä tupakointi vielä enemmän?

H8: siitä ei ois mitään hyötyä, sitt se ois vaan pahentanu asiaa, me oltais vaan kapinoitu ja menty tien toiselle puolelle poltaa ,

Toinen esimerkki, joka kertoo turvallisuudesta, joka syntyy sääntöjen kautta; haastateltava 5 tarkoittaa ”valvovilla silmillä” ohjaajien kontrollia sääntöjen noudattamisesta ja siitä, että rikkomuksiin puututaan.

H5: ”sitt me oltais aina oltu siellä (viipaleella = lähikoulun viipaleen rappuset). Oli siellä (Pinarilla) kuitenkin valvovat silmät”

Asta: ”oot sä aatellu niitä sääntöjä?”

H5: ”kerran oon tullu humalassa, nuorisonohjaaja heitti ulos, hävetti ihan kauheesti ja nolotti”

Luottamus syntyy konkreettisista asioista tai tunteesta, että luotetaan ja voi luottaa toiseen henkilöön; kioskin pidosta tai koulun avainten luovuttamisesta kuntosalikerhon pitoa varten, huolenpidosta ja siitä, ettei asioita kerrota eteenpäin. Kuten alla olevat esimerkit kertovat.

”mutt se oli kova juttu ku me saatiin ite pitää kioskia, (silloin pienenä) mulle annettiin luottamusta, hei nyt mulle annetaan luottoa ja nyt oon tässä” H6

”Siks sillä uskalti olla, ku ette soittaneet kotiin Se luottamus niitä aikuisia kohtaan, ketä siellä oli ja sitt kuitenkin se luottamus niitä aikuisia kohtaa oli niin suurta, omat vanhemmat oli pelkkiä natseja, jotka vaan rajoitti. Muistan, ett olin kateellinen noin ymmärtävästä äidistä” H5

”uus koulu oli valmistunut, niin Kallaveden koulu, niin annettiin Pinarin toimesta koulun avaimet kun rupesin pitää kuntosalikerhoa. Minä menin

omilla avaimilla, ei siellä ollu iltakäytön valvojaa, se koulu oli ihan pimmeä, ei siellä ollu hälytysjärjestelmää.” H1

Nuorten oma toiminta ja kokemuksista oppiminen

Nuorisotalolla opittu toisista nuorista huolehtiminen siirtyi myös muuhun vapaa-aikaan:

”olin se varmaan joka noille pojille marmatti, yritti puhuu järjee ... kai se oli ett piti huolta tai ainakin yritti” H4

Vapaa-ajalla on helpompi tutustua uusiin ihmisiin kuin koulussa ja uusien ihmissuhteiden kautta oma itsetuntu voi vahvistua. Nuorisotalo on luonteva paikka uusien ihmissuhteiden syntymiselle.

”Myönteinen asia oli se että Pinarilla sai olla oma itsensä, kun mulla oli koulukiusaamisen takia alhainen itsetunto, mutt sit sosiaalisen rohkeuden kautta loppui myös kiusaaminen.” H2

Nuoruuden kehitysvaiheita tukevana vaihtoehtona ja tukiverkkona Pinari on ollut monille haastateltavista tärkeä vaihtoehto viettää mielekästä vapaa-aikaa. Lähes kaikki toteavat, että muuten olisi tullut tehtyä vielä enemmän hölmöyksiä. Nuorimmat haastateltavat kokivat nuorisotalotoiminnan itsestään selvyytensä ja elämän ilman Pinaria mahdolliselta ajatukselta.

Aina kavereiden toiminta ja yhdessä tekeminen eivät ole tukeneet nuoren kasvua. Yhdessä on tehty myös oman kehityksen tai yhteiskunnan kannalta kielteisiä asioita.

” se ku porukoita on sillee enemmän en tiedä sitt, ainahan se on sellasta tulee vertaispainostusta. Pinariltakin lähti vielä discojen jälkeen porukkaa juomaan.” H2

”mutt onhan siinä myös joukossa tyhmyys tiivistyy” H4

Kaikille haastateltaville nuorisotalo ei kuitenkaan edusta kasvatuksellista paikkaa, se vain on olemassa ja sinne tullaan toimimaan ja olemaan kavereiden kanssa.

”ku se on vaan ollu niin suuri osa sitä omaa nuoruutta, sitä ei osaa erottaa jos sitä ei ois ollu.” H5

4.6 Oppiminen nuorisotalolla

Aineistosta voi nostaa oppimiseen liittyviä teemoja. Haastateltavat mainitsivat sosiaalisten taitojen oppimisen tärkeäksi asiaksi ja kokivat oppineessa ryhmässä toimiessaan niitä.

”sellaista rohkeutta antoi siltä lähteä uusiin tilanteisiin vähän enemmän. Suurin asia oli sosiaalinen kasvu, vois sanoa näin.” H3

Taulukosta 7 näkee, että muita oppimisen osa-alueita ovat konkreettiset taidot, omien vahvuuksien löytäminen ja yhteiskuntaan kiinnittyminen.

TAULUKKO 7: Oppiminen nuorisotalolla

oppimisen muoto	mitä /miten opitaan
sosiaaliset taidot	rohkeutta tutustua toisiin, sopeutuminen ryhmässä toimimiseen, toisten huomioon ottaminen, toisten kunnioittaminen, toisista huolehtiminen
konkreettiset taidot	askartelu, leikit, pelit, soittaminen, kokkaaminen nuorisotalo harjoittelu- ja työpaikkana: <ul style="list-style-type: none"> - opiskelijat - kesätyöt - kerhon ohjaus - työkokeilut - työelämään tutustuminen - nuoren erityisosaamisen hyödyntäminen mm. discoissa musiikin soittaminen vapaaehtoistyö/vertaisohjaajuus; leirit, kerhot, sunnuntaitoiminnat, tapahtumat
omien vahvuuksien löytäminen	sosiaalialalle tai musahommiin suuntautuminen
yhteiskuntaan kiinnittyminen	ryhmässä oppiminen pelisääntöjen kunnioittaminen

Kiilakosken (2013, 28) mukaan nuorisotyön järjestäessä nuorille palveluita ja toimintoja, se pyrkii rakentamaan prosesseja, joissa ollaan vuorovaikutuksessa, opitaan toisilta ja pidetään hauskaa. Nieminen (2007, 28) näkee nuorisotyön kentän hedelmällisenä oppimisympäristönä, koska se vapauttaa oppimisen pois luokkahuoneesta ja antaa entistä

enemmän arvoa nuoren kasvulle, kehitykselle, omille kokemuksille ja oppimisen monimuotoisuudelle. Myös tämän tutkimuksen perusteella voi sanoa nuorisotaloa oppimisympäristöksi ja siellä saavan erilaisia oppimiskokemuksia.

”laajasti voi täällä oppii paljon arvoja, täällä autetaan nuoria tarpeen tullen, vaikka tää on poliitisesti todella vapaa, uskonnollakaan ei oo merkitystä, seurakunnan toiminta on erikseen, ja sillei opetetaan niitä arvoja, joita tarvii lopun elämän ollakseen myös yhteiskunnallisesti kelpo jäsen, mikä myös, tällä on erilaisia apuohjaajia oppivat työn tekoa, täällä nuorilla on mahdollisuus järjestää asioita ja olla vaikuttamassa asioihin” H6

Lainauksesta voi tulkita, että pärjätäkseen elämässä on opittava arvoja ja yhteiskunnan pelisääntöjä ja että ”asioiden” järjestämisellä ja vaikuttamisella opitaan näitä taitoja.

Myöhäismodernin yhteiskunnan haaste arvojen siirtyminen sukupolvelta toiselle voi olla nuorisotalolla saatu oppimiskokemus. Työntekijät edustavat edellistä sukupolvea ja heidän kanssaan voi puolueettomasti tarkastella ympäröivän maailman tarjoamia arvoja.

Konkreettiset taidot

Pinarilla on nuorilla mahdollisuus harrastaa erilaisia asioita mm. kädentaitoja, soittamista ja liikuntaa. Niiden kautta opitaan erilaisia taitoja.

”niitä on usein miettiny, mitä me ollaan pelattu leireillä ja askarreltu ja miten ne menni. mitä ei oo laittettu ylös ja nyt niitä ei muista ku ois kiva tehdä sanoja asioita.”H4

Harrastustoiminnan lisäksi oppimisenpaikkoja nuorisotalossa ovat erilaiset harjoittelu- ja työmahdollisuudet. Työharjoittelussa opitaan työelämän pelisääntöjä ja elämänhallintaa – nuoren on pidettävä huoli, että oma elämänrytmi vastaa työpaikan rytmiä. Työtä voi tehdä myös vapaaehtois pohjalta ja vertaisohjaajuuteen perustuen. Pinarilla on omaa vertaisohjaajakoutusta, minkä avulla nuoren omia vahvuuksia on voitu tukea ja vapaaehtoistyön arvostusta lisätä. Koulutus-sana antaa ymmärtää, että on tarkoitus oppia jotain. Oppiminen on tapahtunut kuitenkin nuorisotyön ilmapiiriin mukaisesti.

”hyvä reissu se Luhastensalon reissu, se meidän vertisuleiri” H4

Luhastensalossa oli Kuopion nuorisopalveluiden erähenkinen leirikeskus, jossa järjestettiin vertaisohjaajakoulutukseen liittyvä leiri. Leirin sisältö rakentui elämys- ja seikkailukasvatukseen mukaiseen toimintaan ja haastatellulle siitä on jäänyt hyvä muisto.

”Ennihan kävi vertaisohjaajakurssin ja oli aktiivinen tapahtumajärjestäjänä täälläkin (uudella Pinarilla)” H5

Tässä haastateltava puhuu kaveristaan ihailevaan sävyyn, toisen oppimasta taidosta ja kuinka ystävä myöhemmin myös käytti taitoja yhteiseksi hyväksi.

Sosiaaliset taidot

Sosiaaliset taidot karttuvat ryhmässä toimiessa, siinä otettava huomioon toiset, joutuu tutustumaan uusiin ihmisiin ja saa siihen rohkeutta, kunnioitettava toisia ja siinä on mahdollista huolehtia toisista. Eli kyky tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa lisääntyy.

”ainaikin sosiaalisia taitoja, ainakin huomioimaa muitakin ihmisiä, sillei, vaikka ei me varmaan huomioitu muita, riehuttiin vaan, ryhmässä ku toimii nii oppii mitä siinä sitten oppii” H8

Haastateltava tietää, että ryhmässä voi oppia, vaikkakin epäilee oman ryhmänsä käytöstä.

Omien vahvuuksien löytäminen

Erilaiset harrastetoiminnat tarjoavat mahdollisuuden kehittää omia taitojaan. Nuorisotalot tarjoavat mm. soittamiseen hyvät mahdollisuudet, joten nuorisotalon kävijöistä saattaa tulla muusikoita, miksaajia ja dj:tä. Vapaaehtoistyössä, harjoitteluissa ynnä muissa erilaisissa työsuhteissa pääsee opettelemaan työntekoa ja vastuunkantoa. Monet ovat löytäneet oman alan ihmisläheisistä töistä kuten lähihoitajina tai ravintola/ruuanlaittoalalta. Syöminen ja ruuan valmistus ovatkin yksi tärkeä toimintamuoto.

”moni suuntautunu tämmösille aloille, joissa on toisista huolehtimista ja sellasta mietinkin ett siihen sosiaalisuuteen ja semmoseen, aikapaljon hoitotyötä tai nuorisotyötä nuoritalotyö ohjaa jollakin tavalla sellasille aloille” H4

H8: *”nää tekee hedelmäsalaattia”*

Asta: *”siinä te teette ruuat itellee”. Hienosti katettu ja kynttilät on pöydässä”*

H9: *”kukahen tollasia osas tehdä?”*

Asta : *” joku oli oppinu kotsan tunnilla ja muisti vielä”*

Kuvassa 6 nuoret syövät itse valmistamansa lounaan. ”Näläkästen klubi” ohjaajana toimi yksi nuorista, joka opiskeli ruuanlaittoalaa. Tämä nuori sai harjoitusta omaa ammattiaan varten ja jakoi samalla muille oppimiaan taitojaan.

KUVA 6. ”Näläkästen klubi” vuodelta 1993 (Pinarin valokuvakansio)

Yhteiskunnan pelisäännöt

Varsinaista yhteiskunnallista vaikuttamista ei Pinarilla ole oppinut, mutta valmiuksia yhteiskunnan jäsenyyteen nuorisotalotoimintaa osallistuminen on antanut. Sääntöjen noudattaminen, toisten huomioon ottaminen ja yhdessä tekeminen ovat tutkimuksen mukaan antaneet valmiuksia toimia yhteiskunnassa. Haastateltavien mielestä ryhmään kuulumisella on suuri merkitys ennaltaehkäisevän työn näkökulmasta. Nuorien kuuntelemisella ja mielipiteiden kysymisellä on ollut vaikutusta aikuisena.

”on varmasti merkitystä, että on päässy vaikuttaa ja tekemään ja minun mielipiteellä on vaikutusta, multa kysytään” H1

”oppii mikä on oikein tai väärin, ett meitä on moneen junaan, päällimmäisenä ois semmonen se sosiaallisuus, ja jos syrjäytyminen on iso juttu, nii se ei voi olla kielteinen ett kuuluu nuorisotaloon, kuuluu johonkin, ku

se tuo enemmän yhteen ku erottaa, nuorisotalo tekee syrjäytymisen vastasta työtä” H7

4.7 Merkityksellisiä toimintamuotoja

Taulukossa 8 on esitelty toimintamuodot, jotka aineistosta löytyivät. Kaikki toiminnot eivät toteudu talon sisällä, mutta ne organisoidaan nuorisotalon kautta. Nuorisotalon merkitykselliset toiminnot ovat kaikki ryhmässä tekemistä ja yhteisöllisyyttä vahvistavia. Vastapainona tekemiselle on tylsyys tai tekemättömyys. Nuoruuteen liittyy myös se, että on tylsää. Kavereiden kanssa hengailu on yksi nuorisotalotoiminnan muoto. Tämän lisäksi on tärkeää, että saa toteuttaa omia toiveitaan ja tehdään yhdessä niin toisten nuorten kuin ohjaajienkin kanssa.

” sellanen mielikuva mulla on, ett tehtiin sellasta, mitä haluttiin ja toivottiin, sitten jotain leirijuttuja ja yövalvojaisia, discoteema juttuja. kyllä mä ainakin muistelen ett mikä (toiminta) niiku, oli sellasta mikä kiinnostti ja innosti meitä” H4

TAULUKKO 8: (Hyviä) muistoja erilaisista toiminnoista, joiden kautta mm. yhteisöllisyys rakentuu

kahvin juonti	dj-kurssi, vertaisohjaajakurssi	erityisharrastekerhot; näytelmä, kokkaus,
musiikin kuuntelu	leirit (teemaleirit, lasten leirit)	biljardin ja pingiksen pelaaminen, turnaukset
pelikonsoleilla pelaaminen	matkat; Hesa, festarikeikat retket	spesiaalitoiminnot; yön yli tapahtumat, avoimet tyttötoiminnot
valokuvaus, videointi	oman (tyttö/poika) ryhmän toiminta =pienryhmätoiminta	lautapeliä pelaaminen
leffojen katselu	hengailu; ajan viettäminen kavereiden kanssa	askartelu
bänditapahtumat	extremet (kiipeily, melonta, laskeutuminen jne)	Avartti
discot	sähly	lanit
(omien) tavaroiden huoltaminen	toisten toimintojen seuraaminen	tekemättömyys (tylsyys)

Pinarin toimintoja olen pyrkinyt havainnollistamaan kuvien avulla. Kuten haastattelutilanteessakin kuvat kertovat toiminnasta enemmän kuin pelkät sanat. Kuvat ovat Pinarin valokuva-albumeista ja digitaalisista kuva-arkistoista. Useimmiten kuvaajina ovat toimineet nuorisohjaajat. Musta-valkeat kuvat ovat haastattelujen mukaan nuorten itse

ottamia ja kehittämiä. ”Valokuvalaboratorio” tehtiin kokoushuoneesta ikkunat peittämällä.

KUVA 6. Sählyä Pinarilla vuonna 1993 (Pinarin valokuvakansio)

Kuvassa 6 nuorisohjaaja pelaa vanhalla Pinarilla alakouluikäisten kanssa sählyä ja mukana on myös yksi yläkoululainen ja yksi ammattikouluikäinen. Tila itse ei sählyyn houkuta, eikä kuvassa olekaan kysymys liikunnan harjoittamisesta tai taidon oppimisesta vaan yhdessä tekemisestä. Tässä näkyy hyvin eri-ikäisten yhdessä tekeminen; isommat nuoret voivat olla nuorempien kavereina ja esikuvina. Myös nuorisohjaaja on pelissä mukana, ei vain tuomarina ”kentän laidalla”.

Nuoruuteen kuuluu myös tylsyys, ehkä kuvan 7 etualalla olevalla biljardia pelaavalla henkilöllä on kivaa, mutta taustajoukoilla on huonopäivä ainakin ilmeiden perusteella. Kuvasta näkyy myös toisten tekemisen seuraaminen, joka on monesti yhtä tärkeää kuin toimijana oleminen.

KUVA 7. Kaikilla näyttää olevan tylsää, kuva vuodelta 1993 (Pinarin valokuvakansio)

Kavereiden kanssa viihtyminen ja hengailu ovat yksi tärkeä nuorisotalon toimintamuodoista. Turvallisessa ympäristössä on hyvä olla. (Kuva 8). Tutkimuksessa kaverit olivat kaikkien haastateltujen mukaan tärkeitä ja monille parhaat ja pitkäaikaisemmat ystävyysuhteet ovat peräisin nuorisotalojalta.

KUVA 8. Kavereiden kanssa viihdytään nuorisotalolla, kuva vuodelta 2000 (Pinarin valokuvakansio)

KUVA 9. Konsolipelitapahtuma syyslomalla 2006 (Pinarin digikuva-arkisto)

Kuvassa 9 on Pinarilla järjestetty konsolipelitapahtuma, jossa pääsi kokeilemaan peli-utuuksia. Nuorisotalo on toiminut mahdollistajana, kaikilla nuorilla ei ole kotana ollut mahdollisuutta pelata konsolipelejä, katsella leffoja tai käyttää tietokoneita. Kuvassa osa seuraa toisten tekemistä ja osa pelaa. Osallistua voi myös seuraamalla sivusta toisten tekemistä. Tässä tapahtumassa ovat mukana eri-ikäiset ja eri kulttuureista tulevat lapset ja nuoret.

Kuvassa 10 yläkoululaiset nuoret, joilla on punaiset liivit päällä, ovat järjestäneet alakouluikäisten discon vastaten ohjelmasta (kilpailuista ja musiikista) kioskin pidosta, lipunmyynnistä ja muista järjestelytehtävistä. Discon pitämisessä on paljon aineistosta nousseita teemoja; vertaistoimintaa, osallistumista/osallistamista, yhteisöllisyyttä, yhdessä tekemistä ja vastuun saamista mukavan tapahtuman lisäksi.

KUVA 10. Alakoululaisten disco vuonna 2005 (Pinarin digikuva-arkisto)

KUVA 11. Splättistä vuosi 2009 (Pinari Ohjaajat Facebook-sivut)

Nuorisotalotoiminnan hyviä muistoja on syntynyt retkistä ja extreme-toiminnoista. Kuva 11 on värikuulasotakokeilusta eli splättiksestä. Spesiaalitoimintoja suunnitellaan ja valmistellaan yhdessä. Ne voivat olla pitkän sitoutumisen ja yhdessä tekemisen ”palkintoja” tai ”porkkanoita”. Tyttöjen ”splättiskokeilut” ovat osallistujilleen myös omien rajojen kokeilua.

4.8 Keskeiset tulokset

Tutkimuksen keskeiset tulokset ovat, että nuorisotalotoiminnan merkitykselliset kokemukset syntyvät yhteisöllisyydestä nuorisotalolla, nuorisotalon tarjoamasta näkymättömästä tukiverkosta, nuoruuteen liittyvistä omista valinnoista ja että toiminta, joka on yhteisöllistä, opettaa yhteiskunnan pelisääntöjä, konkreettisia taitoja sekä sosiaalisuutta.

Yhteen kietoutumisen periaatteen mukaan muovaamme toinen toisiamme (Salasuo 2006). Nuorisotalotoiminta on ryhmätoimintaa, jossa yhteisöllisyys rakentuu toiminnan kautta. Haastateltavat kokivat tärkeänä saamansa vastuun toiminnan järjestämisestä. Osallisuus ja yhteisöön kuuluminen ovat yhteisöllisyyden lähtökohta. Nuorisotalo voi olla uuden asuntoalueen nuorille alueeseen kiinnittymisen edistäjä. Petoselle vuonna 2003 valmistuneet uudet isot toimitilat, Petosen vapaa-aikatilat, loivat uusia haasteita yhteisöllisyyden kokemiselle. Hyvä nuorisotalotoiminta voi synnyttää vahvaa yhteisöllisyyttä, josta saattaa muodostua talolla toimijoille jopa paikallinen sukupolvikokemus.

Nuoruuteen liittyy paljon valintoja. Yhteisenä valintana kaikille haastateltaville on ollut toimintaan osallistuminen. Nuorisotalotoiminta voi olla tukemassa terveitä valintoja esim. päihteisiin liittyen. Kenen kanssa vapaa-aikaa viettää, on myös merkittävä nuoruuteen liittyvä valinta. Kavereiden merkitys tukiverkoston ja vertaistoimijoina on tärkeää. Nuorisotalo mahdollistaa ison kaveriporukan kokoontumisen ja toimimisen turvallisessa ympäristössä.

Nuorisotalon huomaamattoman tukiverkon muodostavat merkitykselliset aikuiset, nuurisonohjaajat, ja toiset nuoret. Yhteisöllisyyden vastapainoksi haastateltavat kokivat tärkeänä, että ohjaajilla on aikaa ja he saavat tarvittaessa ohjeita ja neuvoja eli ryhmässä tulee huomioida myös yksilöt.

Oppiminen nuorisotalolla on arkioppimista; nonformaalia, informaalia tai satunnaisoppimista. Ryhmässä toimiessa opitaan taitoja ja tietoja, toisten huomioon ottamista eli sosiaalisia taitoja ja yhteiskunnan pelisääntöjä. Toiminnalle ei ole varsinaisia oppimistavoitteita, mutta aktiivinen kansalaisuus on kaiken vapaa-ajalla tapahtuvan nuorisotoiminnan tavoite, joka tämän tutkimuksen mukaan on toteutunut näiden haastateltujen ja toimintaan osallistuneiden osalta. (Nuorisolaki)

5 POHDINTA

5.1 Keskeiset tulokset aiempien tutkimusten valossa

Tämän tutkimuksen lähtökohtana oli selvittää, mitä nuorisotalotoimintaan osallistuminen nuorena merkitsee nyt aikuisille henkilöille. Tutkimuksesta löytyvät merkityksellisten kokemusten teemat; yhteisöllisyyden kokeminen, kavereiden merkitys, toimijuus, nuorisotalo tukiverkkona ja nuorisotalotoiminnassa oppiminen. Nämä teemat ovat sisältönä myös erillisissä monissa tutkimuksissa. Muiden tutkimuksen lähestymistapana on ollut jokin muu kuin toiminnan kohteen kokemus tai toimintakonteksti on ollut niissä eri esimerkiksi kouluympäristö.

Kiilakoski (2013, 20) toteaa artikkelissaan ”Nuorisotyön opetussuunnitelma: nuorisotyö kasvatuksellisenä prosessina” kasvatustavoitteiden toteutuvan nuorisotyöllisten prosessien kautta ja näiden prosessien tukevan nuoren persoonallista kehitystä ja suhdettaan muihin ihmisiin, lähiympäristöön, yhteiskuntaan ja ympäristöön. Artikkelin pohjana on Kiilakosken tutkimus, joka käsittelee Kokkolan kaupungin nuorisopalveluiden opetussuunnitelmaa ja se on luonteeltaan toimintatutkimus. Opinnäytteessäni merkityksellisiksi kokemuksiksi löytyivät hyvin samantapaiset teemat kuin Kiilakosken (2013, 30-33) listaamat nuorisotyön tukemat suhteet nuorten elämässä. Hänen mukaan nuorisotyö tukee seuraavia suhteita:

- nuoren suhde toisiin nuoriin
- nuoren suhde luotettaviin aikuisiin
- nuoren suhde rakenteisiin
- nuoren suhde alueeseen ja ympäristöön
- nuoren suhde globaaliin maailmaan ja ympäristöön.

Opinnäytteessäni teemat merkityksellistä kokemuksista näkyvät seuraavasti ja niitä voi tarkastella Kiilakosken määrittelemien suhteiden valossa:

- Kavereiden merkityksen tärkeys ilmenee nuoren suhteessa toisiin nuoriin. Yhteisöllisyys rakentuu nuorten ryhmän kautta. Opinnäytteessä yhteisöllisyyden kokemus korostuu ja näkyy esim. haastateltujen kommentteissa hyvänä ilmapiirinä ja kuinka pääsi suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintaa. Kiilakosken (2013, 31) tutkimuksessa yhteisöllisyys löytyy suhteista toisiin nuoriin kun hän toteaa nuorisotyölle olennaisen tehtävän olevan turvallisen ryhmän luomisen ja nuorten välisen vuoropuhelun vahvistamisen.
- Nuorisonohjaajien ammatillisuus luotettavina aikuisina, joiden avulla nuori saa tukea omiin kehitysvaiheisiinsa ovat molemmissa tutkimuksissa aivan samantyyppiset. Molemmissa tutkimuksissa nuorisonohjaaja nähdään turvallisena aikuisena, jolla on mahdollisuus tukea nuoren suhdetta omiin vanhempiin, opettajiin ja muihin kasvattajiin.
- Suhdetta rakenteisiin voi tarkastella vapaaehtoistyön ja harjoittelumahdollisuuksien ja sosialisointin kautta, alueeseen kiinnittyminen uudella alueella on vahvasti läsnä alueen tapahtumien kautta ja varsinkin 90-luvun alun nuorisotalotoiminnassa, jolloin koko Petosen alue oli vasta rakentumassa. Opinnäytteessä merkityksellisenä pidettiin omalle ryhmälle, toisille nuorille ja lapsille järjestettyjä toimintoja ja yhteiskuntaan kiinnittymiseen saatuja taitoja.
- Globaalimaailma ei opinnäytteessä korostunut, koska tutkimuksen kohteena ovat vuodet 1992-2009 painottuen 1992-2003 vuosiin ja silloin nuoruuttaan eläneiden kokemukset. Internet omine mahdollisuuksineen kuuluu maailmanlaajuisiin yhteisöihin ei vielä ollut 90-luvun ja 2000-luvun alun nuorten arkipäivää. Vasta älypuhelimet ovat tuoneet internetin jatkuvaan käyttöön. Mikäli globaalilla maailmalla tarkoitetaan myös alueella asuvia maahanmuuttajia ja monikulttuurisia nuoria, (Nivala & Saastamoinen, 2007, 18) näkyy suhde globaaliin maailmaan nuorten ajatuksena pitää muualta tulleita osana omaa kaveripiiriä tai pelkona tuntumattomia kohtaan.

Pajunen ja Schadewitz selvittävät pro gradu –tutkielmassa (2007) ”Järjestössä kasvaa ja järjestöön kasvaa”, miten järjestötoiminta kasvattaa nuorta ja mitä järjestötoiminnassa opitaan. Tutkielmassa on paljon yhtymäkohtia nuorisotalolta saataviin oppimiskokemuksiin. Molempien toimintaympäristö sijoittuu nuorten vapaa-aikaan ja osallistuminen on vapaaehtoista. Pajunen & Schadewitz (2007, 69) määrittelevät järjestötoiminnan oppimisen peruselementeiksi yleiset taidot ja tiedot, oman kasvun ja sosiaaliset taidot. Tässä tutkimuksessa näiden osa-alueiden lisäksi nousivat opituiksi asioiksi yhteiskunnan pelisäännöt ja arvot, joiden kautta tapahtuu yhteiskuntaan kiinnittymistä.

Myös Riikka Korkiamäen (2013) väitöstutkimuksen ”Kaveria ei jätetä, sosiaalinen pääoma nuorten vertaissuhteissa” kanssa löytyy paljon yhteistä. Hän tutki yläkouluikäisten kaverisuhteita. Mielestäni kavereiden valinta ja merkitys nuorisotalotoiminnassa vapaaajalla korostaa vielä enemmän sosiaalisen pääoman merkitystä ja ilmeneminen on vielä konkreettisempää kuin kouluympäristössä. Korkiamäen (2013, 113 – 115) tutkimuksen mukaan sosiaalisesta pääomasta on huomionarvoista:

- nuoret kokevat saavansa varsin hyvin tukea ikätovereiltaan
- tytöt kokevat saavansa tukea ikätovereilta huomattavasti useammin kuin pojat
- vapaa-ajan runsas viettäminen koulutovereiden kanssa ei merkitse itsestään selvää kokemusta koulutoveriyhteisöön kuulumisesta eikä suoraviivaista tukea koulutovereilta
- vahvimmillä sosiaalisen vertaistuen ja osallisuuden näkökulmasta ovat seurustelusuhteessa olevat sekä urheilua säännöllisesti harrastavat sekä tytöt että pojat
- kaikkein harvimmin vertaisten tuesta näyttävät pääsevän osalliseksi pojat, joilla on yksi läheinen ystävä eikä lainkaan harrastuksia
- ilman läheisen ystävän tukea jäävät pojat ovat usein samoja, jotka eivät koe kuuluvansa koulutovereiden joukkoon.

Opinnäytteessäni tytöt kertoivat enemmän pitkään kestäneistä ystävyssuhteista ja ystävien tärkeydestä emotionaaliselta kannalta ja myös konkreettisena tekemisenä kuten yhdessä kulkemisena tai meikkaamisena. Osalla haastatelluista vapaa-ajan kaveripiiri oli sama kuin koulussakin ja toisilla taas ei, joten tämän perusteella ei vapaa-ajan kaverisuhteiden siirtymisestä koulumaailmaan voi vetää johtopäätöksi. Siitä kuka oli suosittu tai pidetty ei tämän tutkimusaineiston perusteella voi sanoa mitään. Nuoriso-

talotoiminta ei tavoita nuoria, jotka jäävät paitsi kavereiden tuesta tai joilla ei ole ystäviä. Nuorisotalon toimintaympäristö netissä voi olla ratkaisu tavoittaa myös nämä nuoret edes jollakin tavoin.

5.2 Tuloksien jatkokäyttö

Tutkimus on antanut paljon viitteitä hyvän nuorisotalotoiminnan piirteistä ja yhtäläillä nostanut esiin niitä epäkohtia, joita tulee välttää. Nuorisonohjaajan ammatillinen tutkimus omasta roolista kasvattajana ja toiminnan mahdollistajana on aina tarpeen. Nuorisotalotoiminta on merkittävä osa nuoruutta niille nuorille, jotka ovat sen valinneet omaksi vapaa-ajanviettotavakseen. Nuorisonohjaajilla on oleellinen rooli kasvattajana ja toiminnan organisoijina. Myös kaveriporukka on nuorille tärkeä ja nuoruuden kehitystehtävät tarvitsevat ympärilleen niin aikuisia kuin muita nuoria. Nuorisotalotoimintaa tulee kehittää ja tästä tutkimuksesta voi löytää pohjatietoa, johon nojata toiminnan kehittämisessä.

Toiminnan kehittäminen tarvitsee tutkittua tietoa. Toikko & Rantanen (2009, 19) ovat todenneet kehittämistoiminnan ja tutkimuksen suhteesta, että kehittämisessä sovelletaan tutkimuksen tietoa ja tutkimus tuottaa uusia asioita ja tietoja, joita sovelletaan käytäntöön. Sosiaalityön käytäntötutkimuksessa painotetaan teorian ja käytännön suhteesta nousevaa tiedontuotantoa. Sosiaalityö kuten nuorisotyökin on käytännön toimintaa, mutta pelkää käytäntöä tutkimalla ei voi päästä työn ytimeen. Käytäntötutkimus yhdistää teorian ja käytännön ja sen ajatellaan olevan enemmän kuin pelkkä kehittämistyö (Toikko & Rantanen, 2009, 116). Tätä opinnäytetyötä voi pitää käytäntötutkimuksena ja sen tulokset voivat palvella nuorisotalotyön sisällön kehittämisestä tai tuloksia voidaan käyttää pohjatutkimuksena tarkastellessa tämän päivän toimintoja ja niiden merkityksiä tai nuorisonohjaajan työnkuvan tarkentamiseen.

Maailma muuttuu nopeasti, mutta mielestäni 90-luvun ja 2000-luvun alun toiminnat voivat olla vertailukelpoisia ja arvokaita mallien luomisen pohjaksi vielä tänä päivänä. Mitä vanhasta kannattaa pitää yllä nuorisotyössä, kun paikalla on uusi ikäpolvi tai sukupolvi, jolla on uudet haasteet ja toiveet toiminnan suhteen? Pelkkää entiseen ei voi vedota, mutta sitä voi käyttää teorianäytteenä. Tästä hyvänä esimerkkinä on nuorisotalolla käyty keskustelu:

Syksyllä 2013 työssä perustelin nuorisotalon toiminta-aikojen muutosta vanhalla käytännöllä ja sen hyvillä kokemuksilla, johon 17-vuotias nuorimies totesi: ” Se oli silloin, me ollaan eri sukupolvea, onko meidän mieli- pidettä kysytty?”

Nyt saadut tulokset kertovat, mitä nuorisotalo merkitsee aikuisena ja mitkä asiat ovat säilyneet hyvinä tai huonoina muistoina. Nuorisotalotoiminnan merkittävät ja hyvät kokemukset syntyvät yhdessä kavereiden kanssa mielekkästä tekemisestä aikuisten avustuksella, jotka ovat kiinnostuneita nuoresta ja joilla on aikaa nuorelle. Jatkoa ajatellen tutkimus tarvitsee jatkotutkimuksen, jossa tarkastellaan nyt löydettyjä teemoja tämän päivän nuorten ja tällä hetkellä nuorisotalolla käyvien näkökulmasta.

Tämän tutkimuksen perusteella ei voida puhua nuorisotalotoiminnan vaikuttavuudesta, koska varsinaisia mittareita toiminnan sisällön arvioimiseen ei ole luotu, eikä tutkimuksen tarkoitus ollut mitata vaikuttavuutta. Aineiston perusteella voi kuitenkin päätellä, että yksi nuorisotyön tavoite - aktiiviseen kansalaisuuteen kasvaminen, on täytynyt näiden haastateltujen osalta. Mutta useampi kertoi myös nuorisotaloaikaisesta ”ystäväs-tään”, jonka elämänvalinnat ovat vieneet toiseen suuntaan kuten päihdekäyttöön ja syrjäytymiseen yhteiskunnassa. Haastatelluista kaikki olivat löytäneet paikkansa yhteiskunnassa. Osalla on vielä opiskelut kesken ja/tai perhe perustamatta, mutta kaikki ovat yhteiskunnan jäseniä veronmaksajina ja myös mahdollisina toimijoina. Tästä näkökulmasta nuorisolaissa ja Kuopion nuorisopalveluissa toiminnan tavoitteena oleva nuorten kasvattaminen aktiiviseksi kansalaiseksi täyttyy.(Nuorisolaki) Mutta aktiivisen kansalaisuuden käsite on laaja ja sana aktiivinen on hyvin subjektiivinen. Voi olla aktiivinen vaikka jättää äänestämättä eikä osallistu yhteisiin tapahtumiin tai toimintoihin. Aktiivisuus voi koostua esim. omista valinnoista kaupassa käydessä tai mielipidekirjoituksista netissä. Haluaisinkin jatkossa puhua nuorisotalotoiminnan kohdalla yhtenä tavoitteena olevan yhteiskunnan jäsenyyteen kasvaminen.

5.3 1990- ja 2010-luvun Pinarin toiminnan eroavaisuudet

Työni kautta voin tehdä vertailua nuorisotalotoiminnan muutoksista. Kun vertaa nykyistä Petosen vapaa-aikatiilojen, Pinarin, toimintaa tämän tutkimuksen tuloksiin, huomaa suurimman eron olevan osallisuudessa ja nuorten sitoutumisessa toimintaan eli yh-

teisöllisyydessä. Isossa tilassa ei ole yhtä yhteistä osallisuutta tai yhteisöllisyyttä onnistu rakentamaan. On vaarana, että yksittäinen nuori hukkuu massaan. Tähän tulee kiinnittää huomiota tarjoamalla nuorille avoimen nuorisotalotoiminnan rinnalle. pienempiä omia toimintaryhmiä, joihin kiinnittyä ja joiden toimintaan pääsee suoraan vaikuttamaan. Ohjaajien aktiivinen läsnäolo ja ammattimainen suhtautuminen ovat edelleen tärkeitä. Luottamuksellisten suhteiden syntyminen näissä pienissä ryhmissä voi olla helpompaa kuin suuressa ryhmässä avoimessa nuorisotalotoiminnassa.

Toinen merkittävä ero 2010- ja 1990-luvun nuorisotalotoiminnassa on, että nuoret kasvavat nopeammin ulos toiminnasta. Tässä on vaarana, etteivät nuorisotalotoiminnan traditiot siirry seuraavalle ikäryhmälle. Vertaisohjaajatoimintaa, isosisko/isovelitoimintaa, kannattaa pitää yllä ja näille yli 18 vuotiaille nuorille tarjota heitä kiinnostavia toimintamuotoja nuorempien kanssa toimimisen lisäksi.

Yhteiskunnan muutos ja nopeatempoisuus asioissa näkyy nuorten sitoutumattomuutena. Internet ja pelimaailma ovat läsnä koko ajan nuorisotalotoiminnan arjessa. Mutta kuitenkin nuoret tarvitsevat aikuista, joka on aidosti läsnä ja kiinnostunut, mitä heille kuuluu. Maailma on globaalimpi kuin 20 vuotta sitten. Monikulttuuriset nuoret ja toisen polven maahanmuuttajat ovat arkipäivää.

Petonen on muuttunut omakoti ja rivitalovaltaisesta alueesta enemmän kerrostalovaltaiseksi tai ainakin Pinari sijainnillaan kerrostaloalueen ja vuokratalojen keskellä tavoittaa lähitaloissa asuvat nuoret paremmin kuin Petosen reunoilla omakotitaloalueella asuvat. Kuvasta 2 (luku 2.2.4) näkyy alueen kasvaminen ja Pinarin sijainnin muutos Petosen keskustaan. Petosen rinnalle on kasvanut Saaristokaupunki, jossa ei ole yhtään vuokrataloa. Petosen nuorisotalolla käyvien nuorten sosioekonominen ja yhteiskunnan luokka on muuttunut keskiluokkaisesta työläisväestöön kuuluvaksi. Tolosen (2010, 17) artikkelissa ”Yhteiskuntaluokan ja paikallisuuden merkitys nuorten ryhmien ja tyylien muotoutumisessa” kajaanilaiset nuorisotalonuoret näyttävät hyvin samanlaisilta kuin Petosen vapaa-aikatilojen nuoret tänä päivänä niin tyyliltään kuin elämäntavaltaan. Tolosen mukaan kajaanilaisnuoret edustivat työväenluokkaa tai kunnianhimoisempaa työväenluokkaa elämäntavaltaan. Tämä näkyy esim. jatko-opiskeluhaaveina ja harrastuksissa.

Nuorten kohdalla polarisaatio näkyy rajummin kuin aikuisväestön kohdalla; on niitä jotka pärjäävät hyvin ja niitä jotka eivät pärjää. Nuorisotalo matalan kynnyksen toimintapaikkana tavoittaa myös ne nuoret, jotka ovat vaarassa syrjäytyä. Nykyisin ei voi enää puhua Pinarin nuorista yhtenä ryhmänä vaan nuorten yksilöllisyys korostuu jo kotitautojen erilaisuuden vuoksi.

Kaverit ja mielekäs tekeminen näyttää olevan edelleen tärkeää. Maaliskuussa 2013 Savon Sanomissa (Hanna Gråsten, 2014) oli uutinen Hyperhiihtolomatoiminnasta Pinarilla. Siinä olleiden lasten ja nuorten kommenttien perusteella voi sanoa nuorisotalotoiminnassa olevan edelleen tärkeää kaverit ja kiva tekeminen.

*– Paljon kivempaa kuin vain kotona oleilu, **Samuli Kautto** riemuitsee viettäessään ympäri liikuntasalia.*

*Kavereiden kanssa oleilu on **Milla Hirvosen**, 13, mielestä tärkeintä lomassa. Hirvosen ystävä **Julia Niskanen** on samaa mieltä.*

– Aion hengaila täällä koko viikon. Ei tarvitse edes tehdä mitään ihmeellistä, kunhan vain kaverit ovat täällä, Niskanen kiteyttää

5.4 Tutkimuksen arviointi

Tutkimusprosessin arviointi

Elderin elämänkulun teoria ja mannheimilainen sukupolviteoria antoivat opinnäytetyölle laajan teoriapohjan ja kiinnittivät nuorisotalotoiminnan myös yhteiskunnallisiin ilmiöihin yksilön valintojen ja ryhmässä toimimisen lisäksi. Nuorisokasvatus, sosiaalipsykologia, psykologia tai sosiaalipedagogiikka olisivat voineet olla myös teoreettisena viitekehyksenä, jolloin toimintaa ja kokemuksia olisi tarkasteltu ehkä perinteisemmällä tavalla tutkittaessa nuorisotalotoimintaa. Osallisuus tai joku muu suppeampi viitekehys, kuin elämänkulku olisi rajannut työtä tarkemmin. Nuorisotalotoiminta on niin monisäikeinen ja -vivahteinen, että työ tuntui kasvavan koko ajan.

Tutkimusotteen hahmottaminen oli haasteellista. Päätyminen fenomenologis-hermeneuttiseen otteeseen fenomenologisen asemasta selkeytti tulkintaa ja toi esiymmärryksen näkyviin. Fenomenologisen ja fenomenologis-hermeneuttisen tutkimuksen raja on häilyvä ja aika-ajoin se aiheutti itselleni hämmennystä.

Aineiston kerääminen teemahaastatteluin oli mielestäni onnistunut. Haastateltavina oli eri-ikäisiä henkilöitä, joiden elämäntilanne on ollut erilainen. Kaikille heille oli yhteistä Pinarin nuorisotalotoimintaan osallistuminen nuorena. Kuitenkin jokainen edusti omaa ikäryhmää tai nuorisotalosukupolvea tuoden esille heille aikoinaan tärkeitä asioita.

Sisällön analyysi oli mielenkiintoinen prosessi ja se nosti hyvin esille haastattelumateriaalista eroja ja samankaltaisuuksia. Haastateltavien kokemuksia analysoidessa oli pelkona että tulkitseen heitä oman nuorisohjaajan roolin läpi ja oman kokemuksen mukaan. Tämän vuoksi annoin tutkimuksen raakaversioksi haastatelluille, etten ole tulkinnut heitä väärin. Yhtään muutosehdotusta en saanut. Analysointi olisi ollut antoisaa tehdä parityönä, silloin aineistosta olisi saattanut nousta erilaisia asioita ja teemoittelu olisi saattanut olla toisenlainen.

Tuloksia eli merkityksellisiä kokemuksia oli paljon ja niiden tiivistäminen oli haasteellista. Keskustelut opinnäytetyöohjaajan kanssa auttoivat tässä työn vaiheessa näkemään kokonaisuuksia ja ilmaisujen eri tasoja paremmin.

Pohdintaosio on tuonut tutkimuksen tulokset takaisin omaan työhön, nuorisohjaajan ammatillisuuden pohtimiseen, nuorisotalotoiminnan kehittämiseen ja siirtää ne tulevaisuuteen ja kehittämiseen.

Ammatillinen itsearviointi

Nuorisotalotoiminnan merkitystä tutkiessani olen saanut mahdollisuuden katsoa nuorisotalotoimintaa uudesta näkökulmasta, toiminnan kohteen silmin. Minulla on ollut mahdollisuus palauttaa mieleen hyviä toimintamuotoja ja tutkimus on antanut mahdollisuuden nykyisen toiminnan kriittiseen tarkasteluun ja sitä kautta kehittämiseen.

Tutkimusta tehdessä olen lukenut paljon materiaalia, jotka liittyvät nuorisokasvatukseen ja nuorisotalotoimintaan. Tämä on antanut hyvän pohjan tutkia omaa työtä. Samoin tutkimustulosten analysointi ja johtopäätöksien tekeminen on avannut nuorisotyölle uusia mielenkiintoisia näkökulmia. Tutkimuksen liittäminen Elderin elämäntilanteen teoriaan ja mannheimilaiseen sukuolvikäsitykseen avasivat itselleni uuden näkökulman nuorisotalotoiminnan yhteiskunnallisesta merkityksestä.

Tämän työn tekeminen on opettanut johdonmukaisuutta ja huolellisuutta. Lähdemerkinnät ovat olleet edelleen olleet oppimisenpaikka, vaikka niitä on harjoiteltu useaan otteeseen erilaisissa aikaisemmissa oppimistehtävissä. Vaikeinta on ollut pysyä tutkijaroolissa. Oma nuorisonohjaajan rooli on niin sisäänrakennettu ja osa identiteettiä, että tulosten tulkinnassa on pitänyt monta kertaa muistuttaa, mitkä ovat tutkimusongelmat ja mitä olen tutkimassa.

Jatkotutkimusideat

Tämän tutkimuksen tulokset kertovat millaisia merkityksellisiä kokemuksia nuorisotalotoiminnasta saa. Nämä kokemukset liittyvät seuraaviin teemoihin:

- Yhteisöllisyys, joka rakentuu mielekkään toiminnan ja kavereiden kautta
- Luottamukselliset suhteet nuorisonohjaajiin
- Omat valinnat nuoruudessa
- Oppiminen nuorisotalolla

Kaikista näistä teemoista voi tehdä erillisiä tutkimuksia. Näkökulma voi olla nuorisokasvatus ja tutkimuksen ajallinen rajaus olisi mielekästä olla lähempänä tätä päivää.

Nuorisotalotoiminnan haasteena on sen vaikuttavuuden mittaamisen vaikeus. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja toiminnalla ei ole auki kirjoitettuja kasvatuksellisia tavoitteita. Vaikuttavuuden mittaamisessa voidaan lähteä liikkeelle merkityksellisistä kokemuksista ja hyödyntää tämän tutkimuksen tuloksia esim. kyselylomakkeita laadittaessa. Uusien mittareiden laadinnasta voitaisiin tehdä toimintatutkimus.

LÄHTEET

Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.)2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Juva: PS-kustannus

Eskola, Jari 2007. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat, laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli (toim.). Ikkunoita tutkimusmetodeihin, näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Juva: PS-kustannus, sivut 159 - 184

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino

Gretschel, Anu 2011. Nuorisotalo mahdollistavana lähiyhteisönä, Nuorisotutkimusseura & Helsingin kaupungin nuorisasiankeskus, verkkojulkaisu, <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotalo.pdf>. Ei päivitystietoja Luettu 3.4.2014

Hanna Gråsten, 2014. Hyperhiihtoloma keräsi lapsia nuorisotalolle, Savon Sanomat, 3.3.2014, Savon Sanomat, <http://www.savonsanomat.fi/savo/hyperhiihtoloma-kerasilapsia-nuorisotalolle-aion-hengailta-taalla-koko-viikon/1778317>. Päivitetty 3.3.2014 klo 18.58. Luettu 4.3.2014

Heikkinen, Eino & Tuomi, Jouni (toim.)2000. Suomalainen elämäntietä, Tammi. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy

Helve, Helena 2007. Arvojen muutos nuorisokasvatuksen haasteena. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, sivut 276 - 313

Hoikkala, Tommi 2008. Suuret ikäluokat ja työ. Teoksessa Semi Purhonen, Tommi Hoikkala & J.P. Roos, Kenen sukupolveen kuulut? Gaudeamus. Tampere: Esa Print Oy, sivut 68 - 89

Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) 2007. Nuorisotyötä on tehtävä, Nuorisotutkimusverkosto, Helsinki: Hakapaino Oy

Honkasalo, Veronika, Kiilakoski Tomi & Kivijärvi, Antti 2011. Tutkijat ja nuorisotyö liikkeellä, Tarkastelussa kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämishankkeet, Nuorisotutkimusverkosto ja Kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkosto Kanuuna. Helsinki: Unigrafia

Hyvärinen, Matti & Löyttyniemi, Varpu 2005. Kerronnallinen haastattelu. Teoksessa Johanna Ruusuvaara & Liisa Tiitula (toim.) Haastattelu; tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Gummerus. Jyväskylä: Vastapaino, sivut 189 - 222

Kaihlainen, Anna, 2008. opinnäytetyö Osallisuuden toteutuminen ja kehittäminen nuorten näkökulmasta. Helsingin Ammattikorkeakoulu Stadia sosiaalialan koulutusohjelma. Helsinki

- Kestilä, Laura, Määttä, Mirja & Peltola, Marja 2011. Rakenteet. Teoksessa Mirja Määttä & Tarja Tolonen (toim.) Annettu, otettu, itse tehty, Nuorten vapaa-aika tänään Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Hakapaino Oy, sivut 129 - 145
- Kiilakoski, Tomi 2013. Nuorisotyön opetussuunnitelma: nuorisotyö kasvatuksellisenä prosessina, Nuorisotutkimus-lehti 3/2013, 31. vuosikerta. Nuorisotutkimusseura ry, Helsinki, sivut 20-39
- Korkiamäki, Riikka 2013. Kaveria ei jätetä! Sosiaalinen pääoma nuorten vertaissuh-teissa, Suomen Yliopistopaino Tampere: Oy, Juvenes Print, <https://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/68124/978-951-44-9124-5.pdf?sequence=1>, Luettu 2.4.2014
- Korkiamäki, Riikka 2013. Kaveria ei jätetä! Sosiaalinen pääoma nuorten vertaissuh-teissa, Nuorisotutkimus-lehti, 3/ 2013, 31. vuosikerta. Nuorisotutkimusseura ry. Hel-sinki, sivut 40-48
- Kuopion väestöennuste 2008 – 2015 (-2013) Koko kaupungin väestöennuste 2008-2030, alueittain väestöennuste 2008-2015. Kuopio 2008, Hallinto- ja kehittämiskes-kus. Talous- ja strategiapalvelu
- Kylmäkoski, Merja 2007. Eteinen, vessa, keittokomero ja huone – niistä on nuorisotila tehty. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell, Nuorisotyötä on tehtävä, menetel-mien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Hakapaino Oy, sivut 393 - 410
- Laine, Timo 2010, Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa Juhani Aaltola & RaineValli (toim.), Ikkunoita tutkimusmetodeihin II, nä-kökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysime-netelmiin. Juva: PS-kustannus, sivut 28 - 46
- Lehtomäki, Elina 2005. Pois oppimisyhteiskunnan marginaalista? Koulutuksen mer-kitys vuosina 1960-1990 opiskelleiden lapsuudesta jo huonokuuloisten aikuisten elä-mänkulussa, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13352/9513922650.pdf?sequen>. Luettu 20.12.2013
- Määttä, Mirja & Tolonen, Tarja (toim.)2011. Annettu, otettu, itse tehty, Nuorten va-paa-aika tänään, Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Hakapaino Oy
- Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko 2007. Nuorisokasvatuksen teorian kohde ja konteksti. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.)Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja, Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy, sivut 8 - 29
- Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (toim.)2007. Nuorisokasvatuksen teoria – pe-rusteita ja puheenvuoroja, Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy
- Nuorisolaki, http://www.minedu.fi/export/sites/de-fault/OPM/Nuoriso/lait_ja_saeadoekset/nuorisolaki.pdf. Ei päivitystietoja. Luettu 3.4.2014

- Nurmi, Jari-Erik & Salmela-Aro, Katariina, 2000, Ihmisen psykologinen kehitys ja elämäntietä. Teoksessa Eino Heikkinen & Tuomi, Jouni (toim.), Suomalainen elämäntietä, Tammi, Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy, sivut 86 - 99
- Nyyssölä, Kari, 2005, Television ja koulun kytkös oppimisessa. Nuorisotutkimuslehti: Sosiaalisatitio 2/2005, 23. vuosikerta, Hakapaino Oy, Helsinki, sivut 47 - 62
- Pajunen, Mirka & Schadewitz, Katri, 2007, Järjestössä kasvaa ja järjestöön kasvaa” Partio ja 4H nuorten kasvatus- ja oppimisympäristönä, Pro gradu –tutkielma, Kuopion Yliopisto, Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos, nuorisokasvatus, http://www.partio.fi/sites/partio.fi/files/uploads/Opinaytetyot/partio_ja_4h_nuorten_kasvatus-_ja_oppimisymparistona.pdf. Luettu 14.3.2014
- Purhonen, Semi, 2007, Sukupolvien ongelma, Tutkielmia sukupolvien käsitteestä, sukupolvitietoisuudesta ja suurista ikäluokista, Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen tutkimuksia nro 251, Helsinki: Yliopistopaino
- Purhonen, Semi, Hoikkala, Tommi & Roos, J.P, 2008, Kenen sukupolveen kuulut?, Gaudeamus, Tampere: Esa Print Oy
- Raina, Liisa, 2012, Uusi yhteisöllisyys, Kasvatusyhteisön rakentamisen ammattitaito, Arator Oy, Tampere: Tampereen Yliopistopaino
- Ruusuvuori, Johanna & Tiitula, Liisa (toim.) 2005. Haastattelu; tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus, Gummerus, Jyväskylä: Vastapaino
- Saastamoinen, Mikko 2007. Notkeat rakenteet, tiheät identiteetit? Teoksessa Elina Niivala & Mikko Saastamoinen, Nuorisokasvatuksen teoria - perusteita ja puheenvuoroja, Nuorisotutkimusseura, Tampere: Tampereen Yliopistopaino, sivut 230 - 255
- Salasuo, Mikko 2006. Atomisoitunut sukupolvi, Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa, Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki
- Salovaara, Reija & Honkanen, Tiina 2011. Rakenna hyvä luokkahenki, Ps-kustannus, Porvoo: Bookwell Oy
- Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi, Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy
- Sinkkonen, Hanna-Maija 2007. Kadonneet pojat, monitapaustutkimus Esy-poikien kompleksisesta koulu-urasta ja elämäntietästä, <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/19978/kadonnee.pdf?sequence=1>. Luettu 2.1.2014
- Tolonen, Tarja 2010. Yhteiskuntaluokan ja paikallisuuden merkitys nuorten ryhmien ja tyylien muotoutumisessa. Nuorisotutkimuslehdessä Ryhmät ja vapaa-aika, 2/2010, 28.vuosikerta, Nuorisotutkimusseura ry, Yliopistopaino, Helsinki, sivut 3-22
- Tapscott, Don 2010. Syntynyt digiaikaan, sosiaalisen median kasvatit, WSOY pro Oy, Porvoo

Toikko Timo & Rantanen Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta, Tampereen Tampere: Yliopistopaino Oy- Juvenes Print

Vilkko, Anni 2000. Elämänkulku ja elämänkulkukerronta. Teoksessa Eino Heikkinen & Jouni Tuomi (toim.) Suomalainen elämänkulku, Tammi, Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy, sivut 74 – 86

Virtanen, Matti 2001. Fennomanian perilliset, poliittiset traditiot ja sukupolven dynamiikka, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 831, Hämeenlinna: Kariston kirjapaino

Petosen nuorisotilan valokuva-arkistot

Petosen vapaa-aikatiilojen valokuva-arkistot ja digitaaliset kuvat

Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen maaomaisuuden hallintapalveluiden arkisto

Wikipedia, vapaatietosanakirja, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Petonen>, Päivitetty 24.7.2008. Luettu 19.9.2013

Kuopion kaupunginosat, <http://kuopiossa.fi/web/kuopion-kaupunginosat/petonen>. Ei päivitystietoja. Luettu 19.9.2013

Facebook, <https://www.facebook.com/pinari.ohjaajat>. Ei päivitystietoja. Luettu 4.4.2014

Ihmisoikeusliitto ry, www.ihmisoikeudet.net. Ei päivitystietoja. Luettu 3.12.2012

Kuopion kaupunki, <http://www.kuopio.fi/web/kaupunkitietoa/tilastotietoa>. Päivitetty 16.10.2013. Luettu 19.10.2013

PoInt.fi - Nuorten portaali, Sami Romppainen, www.point.fi/pk/kuopio/nuorisopalvelut. Ei päivitystietoja. Luettu 3.2.2014

Kuopion kaupungin nuorisotpalvelut, <http://nuorisopalvelut.kuopio.fi/nuorisotalot>. Ei päivitystietoja. Luettu 3.2.2014

sähköpostikeskustelu 10.3.2014 Vuori- Sajaniemi

Salovaara-Pitkänen, Hanne 2013, Luentomateriaali Nuoruus elämänvaiheena, Mikkelin Ammattikorkeakoulu

Komonen Katja 2013, Luentomateriaali Kokemuksen tutkiminen, Mikkelin Ammattikorkeakoulu

Petosen nuorisotilan ja vapaa-aikatiilojen työkalenterit

TAULUKKO 1. Haastattelun kysymysrunko

haastattelun sisältö	haastatteluteema + teoria	kysymykset
taustatiedot	<p>sosiaalinen status</p> <p>perhetilanne nyt</p> <p>elämäntapa: ikä, sukupuoli, perhemuoto nuorena,</p> <p>milloin kävi Pinarilla</p>	<p>millainen koulutus, ammatti</p> <p>nykyinen työ</p>
nuorisotalo arjessa	<p>nuorisotalon toiminta</p> <p>nuorisotalo muuttavassa arjessa</p> <p>(ovatko haastateltavien kertomat asiat samoja, näkykö ajankuva?)</p> <p>Salovaara & Honkanen, Rakenna hyvä luokkahenki</p> <p>Kylmäkoski, Merja, Eteinen, vessa, keittokomero ja huone – niistä on nuorisotila tehty</p> <p>Gretschell Anu, Nuorisotalo mahdollistavana lähiyhteisönä</p>	<p>Millaisia asioita nuorisotalolla oppi?</p> <p>Millä tavoin nuorisotalolla saattoi toteuttaa omia ideoita?</p> <p>Miten mahdollisesta osallisuudesta on ollut hyötyä elämässä? (jos on ja jos osaa kertoa)</p> <p>miten toiminta tuki kasvua aikuisuuteen?</p> <p>Mikä juttu on sellainen, mitä muistellette kavereiden kanssa nuorisotaloajasta?</p> <p>Miten aktiivinen itse olit? toimija, osallistuja vai kävijä?</p> <p>mitä tehtiin nuorisotalolla?</p> <p>paljonko oli porukkaa? Ketä muita kävi kuin omia kavereita?</p> <p>mikä oli kivaa/tylsää?</p> <p>Mitä huippuhetkiä?</p> <p>miksi kävit nuorisotalolla?</p> <p>Oliko jotain sellaista esim. säännöissä mikä on mietityttänyt vielä aikuisena,</p>

Monisivuinen liite

	Raina, Liisa, Uusi yhteisöllisyys, Kasvatusyhteisön rakentamisen ammattitaito	<p>miksi niin toimittiin tai onko joku asia selvinnyt vasta myöhemmin?</p> <p>Mitä sitten olisit tehnyt, jos Pinaria ei olisi ollut?</p>
tärkeät elämäntapahtumat	<p>valinnat</p> <p>Salasuo, Mikko, Atomisoitunut sukupolvi</p> <p>elämäkulun teorit eri teoksissa</p>	<p>Mitä pidät myönteisimpänä ja kielteisimpänä oman elämäsi aikana tapahtuneena asiana? (nuorisotaloaikaan liittyvänä vai nuoruuden aikana)</p> <p>itsesi kannalta:</p> <p>myönteinen asia</p> <p>kielteinen asia</p> <p>yhteiskunnan kannalta</p> <p>myönteinen asia</p> <p>kielteinen asia</p> <p>Miten nuorisotalotoiminta ohjasi elämän valintoja esim. ammattiin, kumppanin valinta?</p> <p>Millaisia asioita sinulle tai jollekin ystävälläsi tapahtui nuorisotalovuosien aikana, jolla on merkitystä vieläkin?</p> <p>hyviä tai huonoja asioita? (esim. tupakoinnin aloittaminen)</p> <p>Miten nuorisotaloympäristö/toiminta vaikutti näihin asioihin?</p>

TAULUKKO 2. Yhteisöllisyyden kokeminen nuorisotalotoiminnassa

	vahvistavia	vähentäviä
yhteisöön kuulu- minen	oma kiinteä kaveriporukka, joka kokoontuu nuorisotalolla some ennen tietokoneita ("kaikki käyvät nuorisota- lolla") laaja kaveriverkosto	pakko tehdä "huonoja" asi- oita/valintoja, jotta voisi kuu- lua ryhmään(ulkopuolelle jää- misen pelko)
osallisuus	nuorten näköistä toimintaa mielipiteiden kysyminen oman ryhmän (suljetun) kanssa toiminnan suunnittelu ja sisältöön vaikuttaminen tunne, että omalla mieli- teellä on merkitystä	ei haluta vaikuttaa toimintaan, vaan osallistutaan olemassa oleviin toimintoihin
sitoutuminen toi- mintaan	päästäkseen matkalle/retkelle on oltava töissä discossa ja maksettava osallistumis- maksu	sääntöihin ei sitouduta, vaan jäädään pois toiminnoista tai saadaan rangaistuksia rikko- muksista (porttikielto) päihteet estävät osallistumisen
sitoutuminen sääntöihin		ei omaa kiinnostusta toimin- taan, kavereiden houkuttele- mana osallistuminen
osallistumisen aste toimintaan	vapaaehtoisuus leikki ja lapsena olemisen mahdollisuus vrt. ohjatut har- joitukset saa toteuttaa omia toimintai- deita osallistuu ohjaajien (ja toisten nuorten) suunnittelemiin ja toteuttamiin toimintoihin	

Monisivuinen liite

toiminnan mielekkyys ja kiinnostavuus	<p>yhteiset mielenkiinnonkohteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nuorisotalon sählyjoukkueeseen kuuluminen - soittaminen - tilan rakentaminen/remontointi - luokkien järjestämät discot; luokkatoiminnan tukeminen - tapahtumien järjestäminen <p>ammattitaitoiset ohjaajat toteuttavat yhdessä nuorten kanssa toimintaa; ei liian valmista tai ylhäältä ohjautua</p> <p>erilaiset toimintamuodot, joista saa valita tai olla vaan vrt. toimintamuototaulukko</p> <p>ohjaajat tekevät nuorten kanssa</p> <p>erilaiset mielipidekyselyt</p> <p>ohjaajat nauttivat työstään ja innostavat nuoria toimintaan</p>	
vertaisohjaajuus	<p>apuna ja ohjaajana nuorempien leireillä ja kerhoissa</p> <p>nuorempien puolustaminen ja ohjaaminen</p> <p>”isovelitoiminta”</p> <p>eri-ikäiset toimivat yhdessä</p> <p>nuoremmat kasvatetaan talon tavoille yhteisissä toiminoissa esim. leireillä</p>	<p>kaikista ei ole nuoremmille malliksi</p>
ilmapiiri	<p>saa olla oma itsensä, ei kiusata</p> <p>hyvä henki, ilmapiiri toinen koti, olohuone</p>	<p>negatiiviset muistot, sattui ikäviä asioita</p>

Monisivuinen liite

	<p>positiiviset muistot</p> <p>nuorisotalolla on kiva henkilökunta ja siellä viihtyy</p> <p>muiden hyväksyminen nuorisotalolle</p> <p>maahanmuuttajat ovat arkipäivää, eikä kukaan mainitse heitä erikseen</p> <p>nuorisotalon toiminta on avointa ja sinne on helppo tulla</p>	<p>muut toimijat koetaan uhkaksi (esim. ip vie osan nuorten toiminta-ajasta ja tilasta)</p> <p>kaikki eivät tiedä nuorisotalotoiminnan sisältöä, eikä sinne uskalleta tulla</p>
<p>turvallisuus sisällä</p>	<p>yhtiset tekemiset ja hassutellut</p> <p>toisten huomioon ottamisen opettelu</p> <p>kiusaaminen ei kiusata</p> <p>hyväksytään erilaisuus ja uudet kaverit</p>	<p>pelko vieraita (venäläisiä) kohtaan</p> <p>pelko isompia nuoria kohtaan</p> <p>kiusaamisen rajoilla: omassa kaveriporukassa hyväksyttävät teot voivat olla loukkaavia</p> <p>kaveriporukasta ulkopuolelle jäämisen pelko</p> <p>kiusaaminen: toisten tavaroiden ottaminen, haukkuminen</p>
<p>ulkona, nuorisotalon ympäristössä</p>	<p>nuoret kokevat Petosen alueen normaaliksi</p>	<p>Petosen nuorilla ja alueella on huono maine: levoton asuinalue</p> <p>talon ympäristössä on tappeleita: isommat juopuneet nuoret eri nuorisoryhmien väliset yhteydenotot</p>
<p>asuinalueeseen kiinnittyminen</p>	<p>uuden alueen nuorilla oli oma turvallinen kokoontumispaikka, jossa voi turvallisesti tutustua muihin nuoriin</p> <p>alueelliset tapahtumat: nuorten järjestämät</p>	

LIITE 2.**Monisivuinen liite**

	asukasyhdistyksen järjestämät, joissa nuoret ovat mukana oma leimainen asuntoalue; paljon samassa elämän tilanteessa olevia	alueen levottomuus ja turvattomuus
uuden ison tilan tuleminen	paljon uusia toimintamahdollisuuksia isot toimintaryhmät	ei enää oma paikka, vaan kaikkien pakka mahdollisesti monta eri ryhmää yhtä aikaa, ei muodostunut enää yhtä kiinteää ryhmää vaan on useampia kaveriporukoita
nuorisotalosta ulos kasvaminen	 kaveripiiri muodostuu edelleen nuorisotaloaikaista ystäväistä	nuorisotalo toiminta ei enää kiinnosta; tulee muita kiinnostuksen kohteita, oma ikä vaikuttaa ja kaverit eivät enää käy talolla

LIITE 2.

Monisivuinen liite